

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών
στη Φορολογική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων**

Διπλωματική Εργασία

**« Συγκριτική ανάλυση φορολογικών συστημάτων
Ελλάδας – Κύπρου - Βουλγαρίας - Ρουμανίας »
“Comparative analysis of taxation systems of Greece-
Cyprus-Bulgaria-Romania”**

Της Παναγιώτας Αποστολίδου

Επιβλέπων Καθηγητής : Θεοφάνης Καραγιώργος

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του
Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Φορολογική και
Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων**

Φεβρουάριος 2022

Ευχαριστίες

Για την εκπόνηση αυτής της εργασίας θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Καραγιώργο Θεοφάνη, για την ευκαιρία που μου έδωσε να παρακολουθήσω το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών, αλλά και για την απεριόριστη υπομονή και κατανόηση που μου επέδειξε καθ' όλη τη διάρκειά του.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διδάσκοντες καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος, την παρέα των συμφοιτητών μου για την ηθική και ψυχολογική τους υποστήριξη αλλά και την ανεκτίμητη φιλία που αναπτύξαμε. Ιδιαίτερος ευχαριστώ, τη Δανάη Βαρδάκη, ας μου επιτρέψει να την αποκαλέσω φίλη μου, που τυχαία βρεθήκαμε στη ίδια ομάδα, μοιραία όμως στάθηκε ο Πυλώνας της προσπάθειάς μου και της ολοκλήρωσής της.

Εν κατακλείδι, δε μπορώ να παραλείψω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, τα παιδιά μου, Σταύρο, Ελένη, Δήμητρα-Κωνσταντίνα και Νεφέλη, λοιπούς συγγενείς, όπου κι αν βρίσκονται, κι ελπίζωη αποκομιδή των κόπων και της κατάθεσης της ψυχής μας σε αυτό το εγχείρημα να είναι η "απόσβεση" για την ανοχή και συμπαράστασή τους . Σύντομα να ξεθωριάσει η επίπονη καθημερινότητα που ζήσαμε και η δική μου προσπάθεια να σταθεί έρεισμα για τη δική τους πορεία στο στίβο της ζωής.

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα αφορά την μελέτη των φορολογικών συστημάτων τεσσάρων χωρών, της Ελλάδας, της Κύπρου, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας κατά την χρονική περίοδο από το 1995 ως το 2020. Κοινά χαρακτηριστικά στις επιλεγόμενες χώρες είναι πρώτον το ότι είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεύτερον οι συνέπειες της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008 στις οικονομίες τους (πρόκληση ύφεσης, κοινωνικές αναταραχές, μέτρα λιτότητας, προσφυγή στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για χρηματοδότηση) και τρίτον η ύπαρξη σημαντικής παραοικονομίας και διαφθοράς. Διαφορά μεταξύ των επιλεγόμενων χωρών αποτελεί το γεγονός ότι η Ελλάδα και η Κύπρος είναι μέλη της Ευρωζώνης ενώ η Βουλγαρία και η Ρουμανία προέρχονται από το πρώην ανατολικό μπλοκ και έπρεπε σταδιακά να προσαρμοστούν σε ένα εντελώς διαφορετικό οικονομικό μοντέλο με έμφαση στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Μέσα από αυτά τα κοινά χαρακτηριστικά αλλά και τις αντιθέσεις, μελετήσαμε τους τρόπους που ακολούθησαν τα οικονομικά τους επιτελεία για να αυξήσουν τα έσοδα του κράτους και να βελτιώσουν την ανάπτυξη των χωρών τους.

Abstract

The present diploma thesis deals with the study of tax systems of four countries, Greece, Cyprus, Bulgaria and Romania during the period from 2010 to 2020. Common features in the selected countries are the effects of the 2008 Global Financial Crisis on their economies (causing recession, social unrest, austerity measures, recourse to the International Monetary Fund for funding) and the existence of a significant informal economy and corruption. The difference between the selected countries is the fact that two of the countries are former Eastern block economies and had to gradually adapt a completely different economic model with an emphasis on private initiative. Through these commonalities and contrasts, we studied the ways their financial staffs followed to increase state revenues and improve the development of their countries.

_Toc90137609

Ευχαριστίες.....	1
Περίληψη.....	2
Abstract	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΦΟΡΟΥ	11
1.1 Η έννοια του φόρου.....	11
1.2 Βασικές Αρχές Φορολογίας	11
1.3 Βασικά χαρακτηριστικά φόρου	12
1.4 Συστήματα Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων	14
1.5 Υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς φορείς.....	16
2. ΕΛΛΑΔΑ	18
2.1 Χαρακτηριστικά Ελληνικού Φορολογικού Συστήματος.....	20
2.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.....	20
2.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων	25
2.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ.....	28
2.5 Φόροι Ακίνητης Περιουσίας.....	30
2.6 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας.....	30
3. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	36
3.1 Χαρακτηριστικά Βουλγαρικού Φορολογικού Συστήματος	38
3.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.....	38
3.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων	41
3.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ.....	45
3.5 Εφάπαξ Φορολόγηση	47
3.6 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας.....	48
4. ΚΥΠΡΟΣ.....	54
4.1 Χαρακτηριστικά Κυπριακού Φορολογικού Συστήματος.....	55
4.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.....	56
4.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων	60
4.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ.....	64
4.5 Φόροι στην Ακίνητη Περιουσία	68
4.6 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας.....	68

5. ΡΟΥΜΑΝΙΑ	72
5.1 Χαρακτηριστικά Ρουμανικού Φορολογικού Συστήματος.....	74
5.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.....	75
5.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων	78
5.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ.....	81
5.5 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας.....	84
6. Συγκριτική Ανάλυση Φορολογικών Συστημάτων	89
7. Συμπεράσματα	104
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	108

	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
2.1	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη ΑΕΠ (σε δις \$)
2.2	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού
2.2.1	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΦΠ (%)
2.2.2	Ελλάδα - Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.3.1	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΝΠ (%)
2.3.2	Ελλάδα - Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.4.1	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΠΑ (%)
2.4.2	Ελλάδα - Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.6.1	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Συνόλου Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
2.6.2	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
2.6.3	Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)
2.6.4	Ελλάδα - Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.6.5	Ελλάδα - Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.1	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη ΑΕΠ (σε δις \$)
3.2	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού
3.2.1	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΦΠ (%)
3.2.2	Βουλγαρία - Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.3.1	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΝΠ (%)
3.3.2	Βουλγαρία - Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.4.1	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΠΑ (%)
3.4.2	Βουλγαρία - Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.6.1	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη Συνόλου Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
3.6.2	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
3.6.3	Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)
3.6.4	Βουλγαρία - Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.6.5	Βουλγαρία - Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.1	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη ΑΕΠ (σε δις \$)
4.2	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού
4.2.1	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΦΠ (%)
4.2.2	Κύπρος - Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.3.1	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΝΠ (%)
4.3.2	Κύπρος - Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.4.1	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΠΑ (%)
4.4.2	Κύπρος - Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.6.1	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη Συνόλου Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
4.6.2	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
4.6.3	Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)
4.6.4	Κύπρος - Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.1	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη ΑΕΠ (σε δις \$)
5.2	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού
5.2.1	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΦΠ (%)
5.2.2	Ρουμανία - Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.3.1	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΕΝΠ (%)
5.3.2	Ρουμανία - Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.4.1	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΠΑ (%)
5.4.2	Ρουμανία - Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.5.1	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη Συνόλου Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
5.5.2	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)
5.5.3	Ρουμανία – Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών (%)
5.5.4	Ρουμανία - Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

5.5.5	Ρουμανία - Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
6.1	Ελλάδα - Διάρθρωση Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.2	Ελλάδα - Φόροι ως % του ΑΕΠ
6.3	Κύπρος - Διάρθρωση Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.4	Κύπρος - Φόροι ως % του ΑΕΠ
6.5	Βουλγαρία - Διάρθρωση Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.6	Βουλγαρία - Φόροι ως % του ΑΕΠ
6.7	Ρουμανία - Διάρθρωση Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.8	Ρουμανία - Φόροι ως % του ΑΕΠ
6.9	Έσοδα ΦΕΝΠ ως % του ΑΕΠ
6.10	Έσοδα ΦΕΦΠ ως % του ΑΕΠ
6.11	Έσοδα ΦΠΑ ως % του ΑΕΠ
6.12	Εργοδοτικές Εισφορές ως % του ΑΕΠ
6.13	Ασφαλιστικές Εισφορές Εργαζομένων ως % του ΑΕΠ
6.14	Έσοδα ΦΕΝΠ ως % των Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.15	Έσοδα ΦΕΦΠ ως % των Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.16	Έσοδα ΦΠΑ ως % των Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.17	Εργοδοτικές Εισφορές ως % των Συνολικών Φορολογικών Εσόδων
6.18	Ασφαλιστικές Εισφορές Εργαζομένων ως % των Συνολικών Φορολογικών Εσόδων

	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ
Ελλάδα	
2.2.1	Ελλάδα – Κλίμακα ΦΕΦΠ
2.2.2	Εισόδημα (€) από κεφάλαιο
2.2.3	Εισόδημα (€) από ακίνητη περιουσία
2.2.4	Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου
2.2.5	Συντελεστές Εισφοράς Αλληλεγγύης
2.2.6	Ελλάδα - Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.3	Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.4	Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.5	Συντελεστές Φόρου Ακίνητης Περιουσίας
2.6.1	Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
2.6.2	Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
Βουλγαρία	
3.1	Βουλγαρία Βασικά Πληθυσμιακά Στοιχεία
3.2	Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.3	Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.4	Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.6.1	Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
3.6.2	Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
Κύπρος	
4.1	Κύπρος Βασικά Πληθυσμιακά Στοιχεία
4.2	Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.3	Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.4	Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
4.5	Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
Ρουμανία	
5.1	Ρουμανία Βασικά Πληθυσμιακά Στοιχεία
5.2	Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.3	Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.4	Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.5.1	Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
5.5.2	Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μέσα σε ένα διεθνοποιημένο οικονομικό περιβάλλον και με τις τεχνολογικές εξελίξεις και ευκολίες να αλλάζουν τον τρόπο που ασκεί την δραστηριότητα της κάθε επιχείρηση, επιλέξαμε να μελετήσουμε τα φορολογικά συστήματα τεσσάρων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις επιβαρύνσεις που επιβάλλουν στα φυσικά και νομικά πρόσωπα που εδρεύουν σε αυτές. Ασχοληθήκαμε με την Ελλάδα και την Κύπρο που είναι και μέλη της Ευρωζώνης και με την Βουλγαρία και τη Ρουμανία οι οποίες προέρχονται από το διαφορετικό οικονομικό περιβάλλον του Ανατολικού Μπλοκ αλλά είναι κι αυτές μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην έρευνα μας χρησιμοποιήσαμε σε σημαντικό βαθμό, υλικό από φορείς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ευρωκοινοβούλιο, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ελεγκτικοί οίκοι, υπουργεία οικονομικών, ασφαλιστικοί φορείς. Στόχος μας η συλλογή πρόσφατων στοιχείων, συγκριτικών μελετών, αναλύσεων και αξιολογήσεων από πηγές στις οποίες θα ανατρέξει την σημερινή εποχή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αναζητά την ελκυστικότερη έδρα για τις επαγγελματικές του δραστηριότητες και την φορολόγηση των εισοδημάτων του.

Επιλέξαμε τις συγκεκριμένες χώρες με πρώτο κριτήριο τη συμμετοχή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εν συνεχεία το ότι αντιμετώπισαν οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Στις τρεις εφαρμόστηκαν προγράμματα λιτότητας ως συνέπεια προσφυγής τους στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για χρηματοδότηση. Τα στοιχεία αφορούν την περίοδο 2010 - 2020.

Χωρίζουμε την μελέτη μας σε δύο τομείς για κάθε χώρα. Ο πρώτος αφορά την παρουσίαση των φορολογικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων των φυσικών και νομικών προσώπων και την διαχρονική τους εξέλιξη στην εξεταζόμενη περίοδο. Ο δεύτερος αφορά το πως εξελίχθηκαν τα φορολογικά έσοδα από κάθε πηγή ως ποσοστό του ΑΕΠ και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων κάθε χώρας. Με τον τρόπο αυτό εξετάζουμε και την αποτελεσματικότητα της ακολουθούμενης φορολογικής πολιτικής. Θεωρήσαμε τον παράγοντα αυτό σημαντικό γιατί, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, η ύφεση που βίωσαν οι οικονομίες εξαιτίας της κρίσης οδήγησε σε απώλειες φορολογικών εσόδων. Καθώς τα οικονομικά επιτελεία κατέβαλαν

προσπάθειες για να επαναφέρουν τις χώρες σε αναπτυξιακή πορεία, εξετάσαμε την εξέλιξη των φορολογικών εσόδων.

Από την έρευνα μας, διαπιστώσαμε σημαντικές διαφορές μεταξύ των φορολογικών συστημάτων των εξεταζόμενων χωρών. Εξετάσαμε στοιχεία για τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, το φόρο προστιθέμενης αξίας και τις ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών. Ενώ και στις τέσσερις χώρες, αυτές οι κατηγορίες καλύπτουν το 80% περίπου των συνολικών φορολογικών εσόδων, η κατανομή τους παρουσιάζει διαφορές. Η Κύπρος έχει τα μεγαλύτερα έσοδα από ΦΠΑ και ΦΕΝΠ. Η Ρουμανία που πραγματοποίησε μια σημαντική μεταρρύθμιση στο ασφαλιστικό της σύστημα έχει πάνω από 40% των εσόδων της από τις ασφαλιστικές εισφορές. Η Βουλγαρία έχει μεγάλη εισπραξιμότητα στο ΦΠΑ. Η Ελλάδα βασίζει τα φορολογικά της έσοδα στο ΦΕΦΠ και τις ασφαλιστικές εισφορές ενώ ο ΦΕΝΠ και ο ΦΠΑ αποτελούν το μικρότερο ποσοστό στα φορολογικά έσοδα από τις εξεταζόμενες χώρες. Επιπλέον η Κύπρος, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, έχοντας σταθερά φορολογικά συστήματα, παρουσιάζουν πλέον σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης με αποτέλεσμα τα φορολογικά τους έσοδα να είναι, σε απόλυτα μεγέθη, στις υψηλότερες τιμές τους και να ακολουθούν το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Αντιθέτως η Ελλάδα, για την εξεταζόμενη περίοδο, συνεχίζει να βρίσκεται σε ύφεση αλλά τα φορολογικά της έσοδα έχουν φτάσει σε απόλυτα μεγέθη, στα προ κρίσης επίπεδα καθώς επιλέγει να μεταβάλλει συχνά το φορολογικό της σύστημα με γνώμονα τις εκάστοτε ανάγκες του κράτους σε έσοδα.

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΦΟΡΟΥ

1.1 Η έννοια του φόρου

Ο φόρος, σύμφωνα με τον Γάλλο οικονομολόγο Gaston Zeze, είναι αναγκαστική εισφορά που καταβάλλεται από τον πολίτη, χωρίς ειδική αντιπαροχή και εισπράττεται από το κράτος για να αντιμετωπίσει τις δημόσιες δαπάνες.¹

Φόρος είναι το μέρος του εισοδήματος των ιδιωτών που μεταβιβάζεται, μέσω της φορολογίας, στο δημόσιο τομέα. Ιδιώτες είναι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που η εκάστοτε φορολογική νομοθεσία ορίζει ως υποκείμενα του φόρου. Τα χρήματα που συγκεντρώνει ο δημόσιος τομέας μέσω της φορολογίας αποτελούν τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για να καλύψει τις δαπάνες για τις υποχρεώσεις του. Ενδεικτικά αναφέρουμε δαπάνες που καλύπτει ο δημόσιος τομέας από τα φορολογικά έσοδα και αφορούν : το σύστημα υγείας, την παιδεία, την άμυνα της χώρας, τα έργα υποδομών, έκτακτες ανάγκες. Οι φόροι αποτελούν αναγκαστική μετάθεση οικονομικών πόρων από τον ιδιωτικό τομέα στον δημόσιο τομέα ώστε να παρέχονται τα δημόσια αγαθά στο κοινωνικό σύνολο.

1.2 Βασικές Αρχές Φορολογίας

Η δομή του φορολογικού συστήματος κάθε χώρας και οι βασικές αρχές που το διέπουν, βασίζονται σε διεθνώς αναγνωρισμένους κανόνες όπως αυτοί δημιουργήθηκαν, με την πάροδο του χρόνου, μέσα από κοινωνικές και οικονομικές μελέτες.

Ένα φορολογικό σύστημα είναι αποτελεσματικό όταν μπορεί να συγκεντρώνει επαρκή έσοδα με τις λιγότερες δυνατές στρεβλώσεις στην κατανομή των πόρων και να επιτυγχάνει δίκαιη διανομή εισοδήματος.

¹ - Γκίνογλου Δ. Φορολογική Λογιστική Εφαρμογές, 2004 Εκδ. ΑΝΙΚΟΥΛΑ
<https://static.eudoxus.gr/books/10/chapter-5410.pdf>

Ο Άγγλος οικονομολόγος Adam Smith στο έργο του «Πλούτος των Εθνών» το 1776 διατύπωσε τέσσερις βασικούς κανόνες :

- Της φορολογικής δικαιοσύνης και ισότητας : η φορολογική επιβάρυνση των φορολογουμένων πρέπει να γίνεται ανάλογα με τις δυνατότητες τους.
- Της βεβαιότητας του φόρου : στο φόρο πρέπει να υπάρχουν σαφώς καθορισμένα το πληρωτέο ποσό, ο χρόνος και ο τρόπος πληρωμής.
- Της καταλληλότητας του φόρου : οι φόροι πρέπει να επιβάλλονται με τρόπο και σε χρόνο που να αρμόζει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φορολογουμένων.
- Της οικονομικότητας του φόρου : να υπάρχει η μικρότερη δυνατή διαφορά ανάμεσα στο ποσό που εισπράττει το κράτος από τους φόρους και στα ποσά που πληρώνουν ως φορολογία οι πολίτες.

Με βάση τη δομή των σύγχρονων οικονομιών θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής κριτήρια για να αξιολογήσουμε ένα φορολογικό σύστημα² :

- Την οικονομική του αποτελεσματικότητα
- Την απλότητα στη δομή του και τη διαφάνεια στην εφαρμογή του
- Την καταπολέμηση των ανισοτήτων μέσα από την οικονομική δικαιοσύνη που το διέπει
- Τη σταθερότητα του
- Την ευελιξία του, το διοικητικό κόστος εφαρμογής του και το κόστος συμμόρφωσης στους κανόνες του.

1.3 Βασικά χαρακτηριστικά φόρου

Λαμβάνοντας υπόψη τους τις βασικές αρχές της φορολογίας, τα κράτη δημιούργησαν τα φορολογικά τους συστήματα αλλά και τα προσαρμοσαν στις αλλαγές που επήλθαν με την πάροδο του χρόνου και την τεχνολογική εξέλιξη. Η μορφή των φόρων

² <https://www.dianeosis.org/2018/04/to-forologiko-provlima-tis-elladas/>

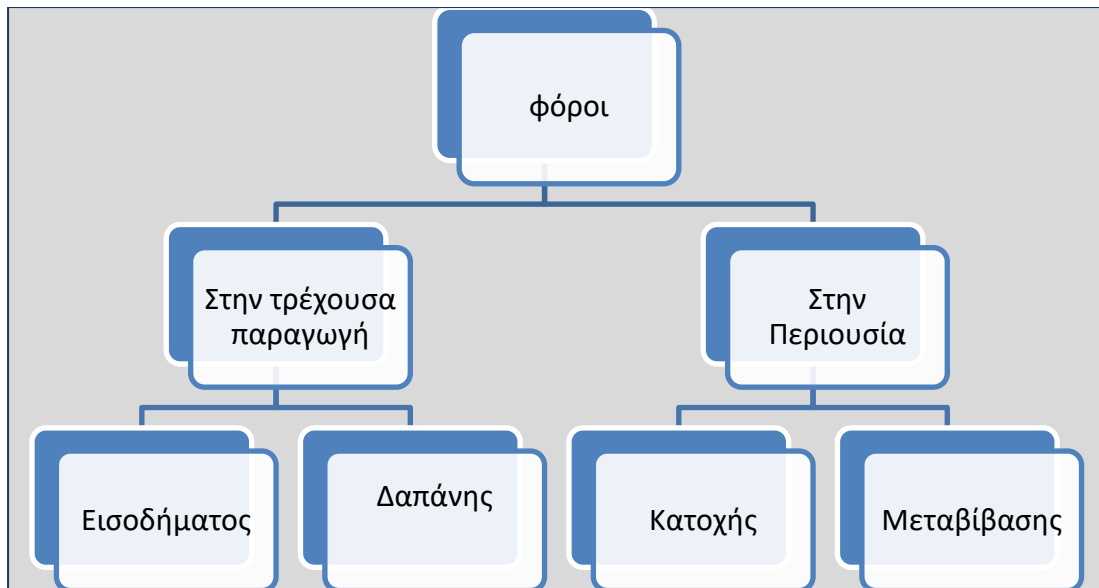
παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ των διαφόρων κρατών αλλά ταυτόχρονα προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε οικονομίας. Παράλληλα, κάθε κράτος, ανάλογα με τη φάση του οικονομικού κύκλου που βρίσκεται η οικονομία του και με το είδος της δημοσιονομικής πολιτικής που θέλει να ακολουθήσει, εφαρμόζει διαφορετική φορολογική πολιτική.

Η σημαντικότερη διάκριση μεταξύ των φόρων είναι με βάση το φορολογικό υποκείμενο και τη δυνατότητα μετακλίσης τους :

- **Άμεσοι φόροι** είναι οι φόροι που επιβαρύνουν τον ίδιο τον φορολογούμενο, δεν μετακλύονται και επιβάλλονται απευθείας στο εισόδημα και στην περιουσία φυσικών και νομικών προσώπων, τα οποία τους αποδίδουν στο κράτος. Άμεσοι φόροι είναι ο φόρος εισοδήματος και οι φόροι κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών.
- **Έμμεσοι φόροι** είναι οι φόροι επιβάλλονται σε διαφορετικό πρόσωπο από αυτό που τους αποδίδει, άρα μετακλύονται. Επιβάλλονται στην εγχώρια κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών και στις εισαγωγές. Αφορούν όλες τις κοινωνικές ομάδες καθώς κριτήριο για την επιβολή τους είναι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που προσφέρονται και παρέχονται και όχι ο κάτοχος ή ο λήπτης του αγαθού ή της υπηρεσίας. Έμμεσοι φόροι είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), τα τέλη χαρτοσήμου, οι δασμοί.

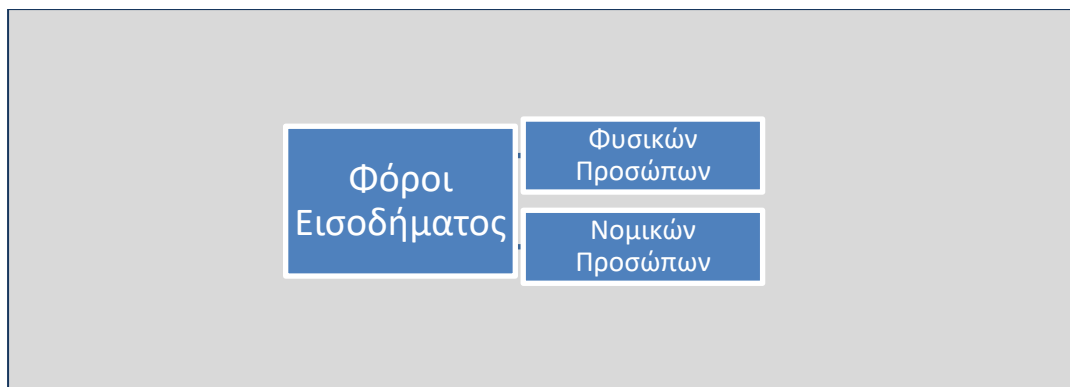
Πέρα από το φορολογικό υποκείμενο, υπάρχουν και άλλα κριτήρια με βάση τα οποία κατηγοριοποιούνται οι φόροι. Πιο συγκεκριμένα :

- Με βάση το **φορολογικό αντικείμενο**
 - Φόρος επί του εισοδήματος
 - Φόρος επί της περιουσίας ή του κεφαλαίου
 - Φόρος επί της δαπάνης

- Με βάση τον **φορολογικό συντελεστή**
 - Αναλογικοί φόροι
 - Πάγιοι φόροι
 - Προοδευτικοί φόροι
- Με βάση τον **τρόπο υπολογισμού**
 - Ειδικοί φόροι
 - Φόροι κατ' αξία
- Ανάλογα με την **φορολογική βάση**
 - Προσωπικοί φόροι
 - Πραγματικοί φόροι

1.4 Συστήματα Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων

Για την διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ο νομοθέτης έχει αναγνωρίσει ως πρόσωπο, με αυτοτελή ικανότητα δικαίου, ενώσεις φυσικών προσώπων ή περιουσίας ώστε αυτές να αποτελούν φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Έτσι ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος ορίζει τις εξής διευκρινήσεις:

α) φορολογούμενος είναι κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε φόρο εισοδήματος σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε.,

β) πρόσωπο είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα,

γ) νομικό πρόσωπο είναι κάθε επιχείρηση ή εταιρεία με νομική προσωπικότητα ή ένωση επιχειρήσεων ή εταιρειών με νομική προσωπικότητα,

δ) νομική οντότητα είναι κάθε μόρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης, ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Με βάση την παραπάνω κατηγοριοποίηση, η φορολογία εισοδήματος χωρίζεται σε αυτή που αφορά τα φυσικά πρόσωπα και σε αυτή που αφορά τα νομικά πρόσωπα. Αντλώντας στοιχεία από μελέτες του ΟΟΣΑ, το 2006 με τίτλο «Θεμελιώδης Μεταρρύθμιση της Φορολογίας Φυσικών Προσώπων³» και το 2007 με τίτλο «Θεμελιώδης Μεταρρύθμιση της Φορολογίας Νομικών Προσώπων⁴» παραθέτουμε τα βασικά χαρακτηριστικά των δύο κατηγοριών φορολογίας που λαμβάνει υπόψη της η φορολογική νομοθεσία για να οριστεί η μορφή του φορολογικού συστήματος της χώρας.

Στα φυσικά πρόσωπα πρέπει να προσδιοριστεί:

- η φορολογική βάση – αν θα είναι το εισόδημα ή η κατανάλωση και αν η φορολογία θα αφορά το άτομο ή την οικογένεια,

³ https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/fundamental-reform-of-personal-income-tax_9789264025783-en#page1

⁴ https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/fundamental-reform-of-corporate-income-tax_9789264038127-en#page1

- τι θα περιλαμβάνει το ακαθάριστο εισόδημα (π.χ. μισθοί, επιδόματα, επιχειρηματική αμοιβή, ενοίκια) και πως θα προσδιορίζεται το φορολογητέο εισόδημα (φορολογητέο= ακαθάριστο εισόδημα – εκπτώσεις φόρου και φοροαπαλλαγές),
- η μορφή των φορολογικών συντελεστών (σταθεροί, κλιμακωτοί, επίπεδα-αριθμός και όρια συντελεστών),
- φοροαπαλλαγές και φορολογικά αποδεκτές δαπάνες ανάλογα με την οικονομική στόχευση (π.χ. κίνητρα για εργασία, για κατανάλωση, επίτευξη κοινωνικού οφέλους),
- η αλληλεπίδραση του ΦΕΦΠ με το ευρύτερο σύστημα φόρων και παροχών
- ο βαθμός και το κόστος συμμόρφωσης στη φορολογική νομοθεσία και η αποτελεσματικότητα της φορολογικής διοίκησης.

Το Ελληνικό Φορολογικό Σύστημα για τα φυσικά πρόσωπα φορολογεί το παγκόσμιο εισόδημα των κατοίκων και το αποκτηθέν στην Ελλάδα εισόδημα των μη-κατοίκων, που προέρχεται από μισθούς, συντάξεις αναγνωρίζοντας ορισμένες δαπάνες και φοροαπαλλαγές, με συντελεστές κλιμακωτούς,

Η φορολογία νομικών προσώπων πρέπει να λαμβάνει υπόψη της :

- το φορολογικό ανταγωνισμό ώστε να διατηρεί τα φορολογικά έσοδα από τα νομικά πρόσωπα,
- τη διατήρηση των υπαρχόντων επενδύσεων στη χώρα και τη δημιουργία νέων
- τη μείωση της πολυπλοκότητας του φορολογικού συστήματος και των περιορισμό των στρεβλώσεων που προκαλούν οι φόροι στην επιχειρηματικότητα,
- την φορολογία των εισοδημάτων των μη-φορολογικών κατοίκων της χώρας,
- τη διακράτηση μέρους της ωφέλειας που προσφέρουν οι δημόσιες δαπάνες στις επιχειρήσεις.

1.5 Υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς φορείς

Επιπλέον των εσόδων από την φορολόγηση των φυσικών και νομικών προσώπων, στη μελέτη μας εξετάζουμε και τις υποχρεώσεις εργαζομένων και εργοδοτών προς τους

ασφαλιστικούς φορείς για συνταξιοδότηση και παροχές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Οι εν λόγω εισφορές επιβάλλονται, υποχρεωτικά τόσο στους εργαζόμενους, μειώνοντας τα καθαρά έσοδα τους από τον μισθό τους όσο και στους εργοδότες για κάθε εργαζόμενο τους, αυξάνοντας το εργατικό τους κόστος . Το σύνολο των υποχρεωτικών αυτών εισφορών αποδίδεται στο κράτος από τους εργοδότες. Λόγω την υποχρεωτικότητας και του τρόπου απόδοσης αυτών των εισφορών, τις εντάσσουμε στις φορολογικές υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων και τις εξετάζουμε στην έρευνα μας όπως και τις άλλες κατηγορίες φόρου.

Οι συντελεστές των ασφαλιστικών εισφορών μπορούν να λειτουργήσουν ως κίνητρο για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και την δημιουργία θέσεων εργασίας σε κάθε χώρα και ως συγκριτικό πλεονέκτημα για την προσέλκυση επενδύσεων. Το πώς θα χρησιμοποιηθούν εξαρτάται από τη στόχευση του κάθε οικονομικού επιτελείου ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χώρας και την φάση του οικονομικού κύκλου στον οποίο βρίσκεται.

2. ΕΛΛΑΔΑ

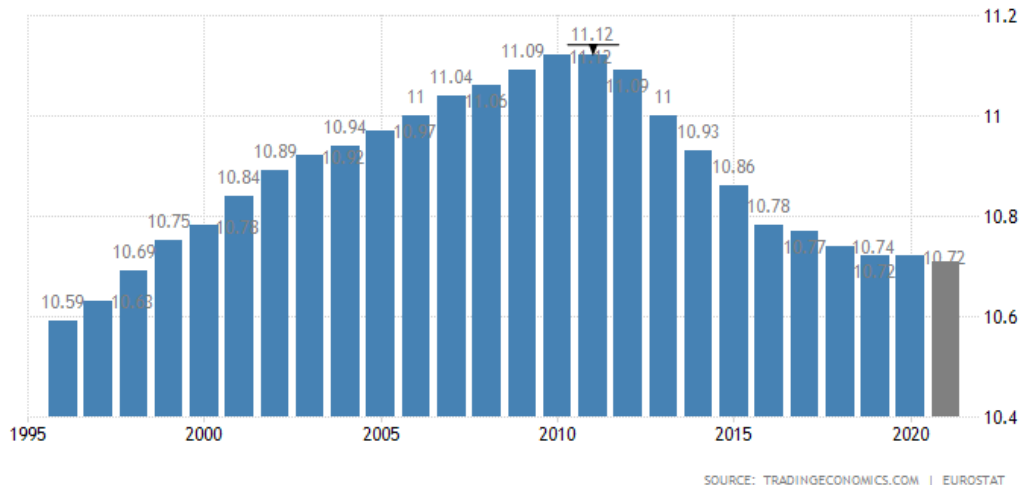
Η Ελλάδα αποτελεί χώρα Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1981 και της Νομισματικής Ένωσης από το 2001. Το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008 οδήγησε τη χώρα σε προβλήματα χρηματοδότησης του τεράστιου δημοσίου χρέους της με αποτέλεσμα να ζητήσει την βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτέλεσμα των δημοσιονομικών μέτρων που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια των Μνημονιακών Συμβάσεων ήταν η μείωση του ΑΕΠ σε ποσοστό πάνω από το 45% από τα προ κρίσης επίπεδα, με το 2020 να είναι περίπου 164δισ€.

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση του φορολογικού συστήματος της χώρας, παραθέτουμε την διαγραμματική απεικόνιση της εξέλιξης του ΑΕΠ και του πληθυσμού της χώρας και έναν πίνακα με βασικούς δείκτες που αφορούν την αγορά εργασίας .

2.1 Διάγραμμα

Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού

<https://tradingeconomics.com/greece/population>

2.2 Διάγραμμα

Δείκτης	Τελευταία Τιμή	Προηγούμενη Τιμή	Μον. Μέτρησης	Περίοδος Αναφοράς
Μακροχρόνια Ανεργία	10.00	10.80	%	Mar/21
Ανεργία Νέων	30.80	33.10	%	Aug/21
Εργατικό Κόστος*	95.10	96.60	βαθμοί	Jun/21
Ελάχιστος Μισθός	758.33	758.33	EUR/μήνα	Sep/21
Πληθυσμός	10.72	10.72	Εκατομμύρια	Dec/20
Δείκτης Ανεργίας	13.9	14	%	Aug/21
Παραγωγικότητα**	107.50	103.90	Βαθμοί	Jun/21

2.1 Πίνακας Ελλάδα- Βασικά Πληθυσμιακά Στοιχεία **Σφάλμα!** Η αναφορά της υπερ-σύνδεσης δεν είναι έγκυρη.

* Τα στοιχεία αναφέρονται στο συνολικό μέσο ωριαίο κόστος εργασίας, στη μέση ωριαία αμοιβή (μισθοί και ημερομίσθια) και στο μέσο ωριαίο κόστος των κοινωνικών εισφορών των εργοδοτών.

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs_el.htm

**Αναφέρεται στην πραγματική παραγωγικότητα της εργασίας ανά ώρα εργασίας.

2.1 Χαρακτηριστικά Ελληνικού Φορολογικού Συστήματος

Οι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος για το παγκόσμιο εισόδημά τους. Οι μη κάτοικοι φορολογούνται για τα εισοδήματα που προέρχονται από την Ελλάδα. Αντίστοιχα και οι εταιρείες που εδρεύουν στην Ελλάδα υπόκεινται σε εταιρικό φόρο εισοδήματος για το παγκόσμιο εισόδημά τους. Οι εταιρείες που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος για τα εισοδήματα τους από τις δραστηριότητες τους εντός της χώρας. Τα κεφαλαιουχικά κέρδη αντιμετωπίζονται διαφορετικά στη φορολογία νομικών προσώπων σε σχέση με τους φορολογικούς κανόνες για τα φυσικά πρόσωπα. Στις εταιρίες, τα κέρδη κεφαλαίου προστίθενται και φορολογούνται μαζί με το κανονικό επιχειρηματικό εισόδημα ενώ για τα φυσικά πρόσωπα ισχύουν ειδικοί φορολογικοί συντελεστές για τις αποκτώμενες υπεραξίες. Δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες για ομίλους και κάθε εταιρεία φορολογείται ξεχωριστά.

Επιβάλλεται ΦΠΑ στις πωλήσεις αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών με κανονικό συντελεστή 24%. Υπάρχει επίσης ένα μειωμένος συντελεστής 13% και επιπλέον μειωμένος συντελεστής 6%. Τα κέρδη των εταιριών φορολογούνται με 24%. Επιπλέον, τα μερίσματα υπόκεινται σε φόρο μερίσματος 5%. Πολλά είδη πληρωμών υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου (συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών για μισθούς, τόκους και δικαιώματα). Επιβάλλεται ετήσιος φόρος ακίνητης περιουσίας στην αξία της ακίνητης περιουσίας και εισφορά αλληλεγγύης επί του συνολικού φορολογητέου εισοδήματος των φυσικών προσώπων.

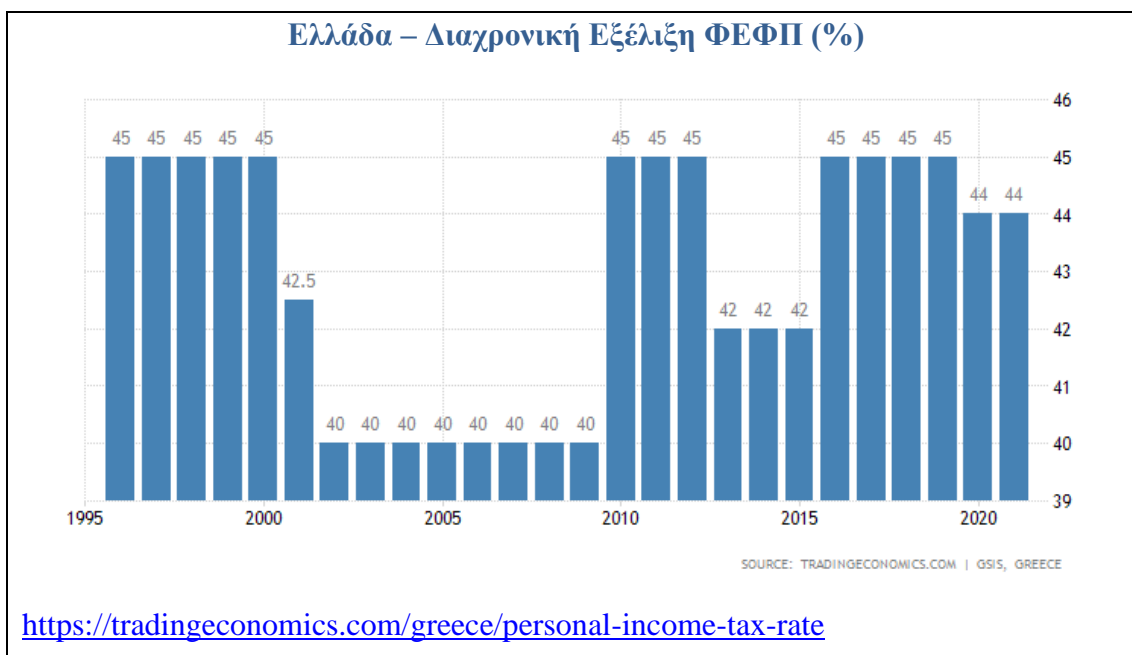
2.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων

Τα φυσικά πρόσωπα υπόκεινται σε φορολογία εισοδήματος για το παγκόσμιο εισόδημα τους εφόσον είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος. Οι μη φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος φορολογούνται μόνο για τα αποκτηθέντα στην Ελλάδα εισοδήματα τους. Φορολογητέο εισόδημα είναι αυτό που προέρχεται από μισθούς, συντάξεις και τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα αφού αφαιρεθούν οι εισφορές προς τους ασφαλιστικούς φορείς. Οι φορολογικοί συντελεστές είναι κλιμακωτοί και παρουσιάζονται παρακάτω :

Εισόδημα	Φορολογικός Συντελεστής	Φόρος	Συγκεντρωτικά	
			Εισόδημα	Φόρος
ως 10000€	9%	900 €	10.000 €	900 €
επόμενες 10000€	22%	2.200 €	20.000 €	3.100 €
επόμενες 10000€	28%	2.800 €	30.000 €	5.900 €
επόμενες 10000€	36%	3.600 €	40.000 €	9.500 €
πάνω από 40000€	44%			

2.2.1 Πίνακας Ελλάδα – Κλίμακα ΦΕΦΠ

Υπάρχει έκπτωση στο φόρο από 777€ ως 1340€ ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων και εφόσον το εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 12.000€. Η έκπτωση μειώνεται κατά 20€ ανά 1000€ εισοδήματος πάνω από τις 12000€. Επίσης εκπίπτει από τον φόρο το 20% του ποσού των δωρεών με μέγιστο ποσό έκπτωσης το 5% του φορολογητέου εισοδήματος.

2.2.1 Διάγραμμα

Ο φορολογούμενος υποχρεούται να χρησιμοποιεί τραπεζικά μέσα πληρωμής για τουλάχιστον το 30% του δηλωθέντος εισοδήματος. Εάν αυτό δεν τηρείται, επιβάλλεται πρόσθετος φόρος 22% επί της θετικής διαφοράς μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα.

Υπάρχει αυτοτελής φορολόγηση στα εισοδήματα από κεφάλαιο (μερίσματα, τόκοι, δικαιώματα, ακίνητη περιουσία), με τους εξής συντελεστές:

2.2.2 Πίνακας Εισόδημα (€) από κεφάλαιο	Φορολογικός συντελεστής
μερίσματα *	10%
τόκοι	15%
δικαιώματα	20%
2.2.3 Πίνακας Εισόδημα (€) από ακίνητη περιουσία	
0-12000€	15%
12001-35000€	35%
35001-	45%

*(5% για τα εισοδήματα που αποκτώνται κατά τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και εφεξής).

-Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι φυσικό πρόσωπο, εκπίπτει ποσοστό 5% από το ανωτέρω εισόδημα για δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης ή άλλες πάγιες και λειτουργικές δαπάνες του ακινήτου.

2.2.4 Πίνακας Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου	Φορολογικός συντελεστής
Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου*	15%

* Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου (π.χ. μετοχές, μερίδια ή μερίδες σε προσωπικές εταιρείες, κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά ομόλογα, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα). Η φορολόγηση του εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας είναι σε αναστολή μέχρι 31.12.2022 (άρθρο 28,ν.4646/2019).

Επιπλέον του φόρο εισοδήματος, τα φυσικά πρόσωπα υπόκεινται σε Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης που υπολογίζεται επί του συνολικού φορολογητέου εισοδήματος σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Συνολικό Εισόδημα (€)	Συντελεστής
0 – 12.000	0%
12.001 – 20.000	2,20%
20.001 – 30.000	5%
30.001 – 40.000	6,50%
40.001 – 65.000	7,50%
65.001 – 220.000	9%
πάνω από 220.000	10%

2.2.5 Πίνακας Συντελεστές Εισφοράς Αλληλεγγύης

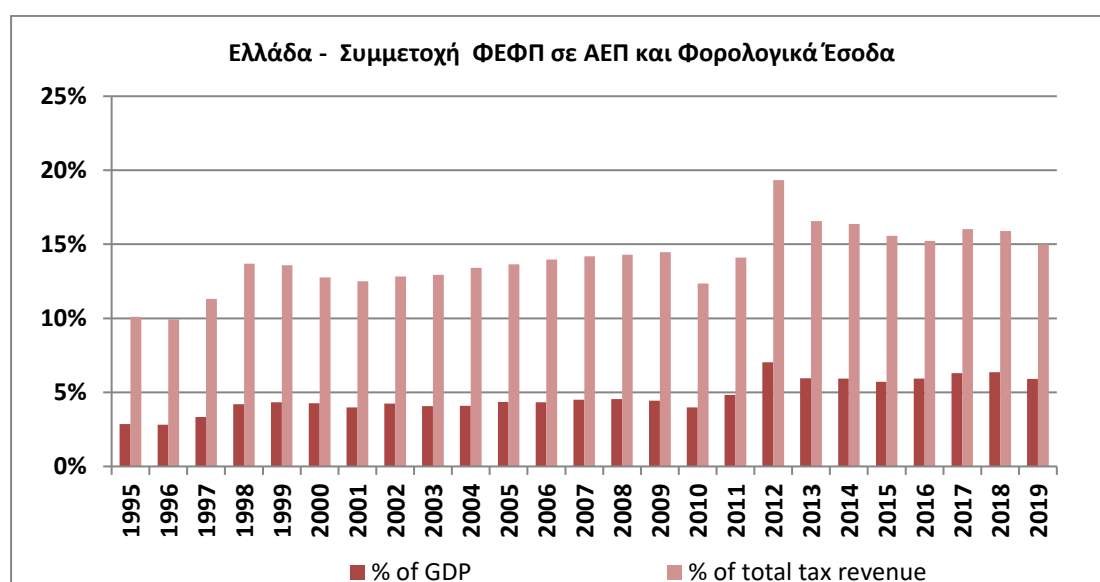
Τα κέρδη κεφαλαίου που αποκτώνται από ιδιώτες αντιμετωπίζονται ως εξής:

- Τα κεφαλαιουχικά κέρδη από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο φορολογούνται με συντελεστή 15%, με την προϋπόθεση ότι οι μετοχές που πωλούνται αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 0,5% του κεφαλαίου της εταιρείας.
- Τα κεφαλαιουχικά κέρδη από την πώληση μετοχών που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο φορολογούνται με συντελεστή 15%.
- Τα κεφαλαιουχικά κέρδη που προέρχονται από την πώληση ακινήτων φορολογούνται με συντελεστή 15%. Ωστόσο, η εφαρμογή αυτού του φόρου έχει αναβληθεί και θα τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Τα κεφαλαιουχικά κέρδη εξαιρούνται από τη φορολογία στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Πώληση μετοχών εισηγμένων εταιριών που αποκτήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2009.
- Πώληση κάτω του 0,5% των μετοχών εισηγμένων εταιριών.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα στο οποίο βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΕΦΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

2.2.2 Διάγραμμα

Παρατηρούμε σημαντικές μεταβολές και στα δύο ποσοστά από το 2012, με την εφαρμογή των μνημονιακών φορολογικών υποχρεώσεων. Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα από τον ΦΕΦΠ αποτελούσαν λιγότερο από 4,5% του ΑΕΠ από το 1995 ως το 2011, το 2012 έφτασαν το 7% και εν συνεχεία παρουσίασαν μια σταθεροποίηση περίξ του 6%. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι το ΑΕΠ της χώρας το 2011 ήταν 283δισ\$ ενώ το 2020 ήταν 189δισ\$, μειωμένο κατά 33%.

2.2.6 Πίνακας Ελλάδα - Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	2 992 EUR	2,8587%	10,0969%
1996	3 244 EUR	2,8231%	9,9214%
1997	4 228 EUR	3,3462%	11,3195%
1998	5 436 EUR	4,2121%	13,6954%
1999	6 053 EUR	4,3253%	13,5941%
2000	6 102 EUR	4,2678%	12,7687%
2001	6 074 EUR	3,9910%	12,4964%
2002	6 955 EUR	4,2548%	12,8361%
2003	7 289 EUR	4,0742%	12,9371%
2004	7 916 EUR	4,0864%	13,4131%
2005	8 672 EUR	4,3525%	13,6554%
2006	9 448 EUR	4,3367%	13,9670%
2007	10 500 EUR	4,5124%	14,1911%
2008	10 997 EUR	4,5444%	14,2892%
2009	10 563 EUR	4,4469%	14,4608%
2010	8 948 EUR	3,9924%	12,3567%
2011	9 823 EUR	4,8316%	14,1036%
2012	13 242 EUR	7,0291%	19,3407%
2013	10 698 EUR	5,9560%	16,5706%
2014	10 536 EUR	5,9408%	16,3651%
2015	10 047 EUR	5,7050%	15,5743%
2016	10 320 EUR	5,9230%	15,2221%
2017	11 149 EUR	6,2935%	16,0178%
2018	11 427 EUR	6,3580%	15,8951%
2019	10 855 EUR	5,9183%	14,9894%

https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=217/1609455600#tax_revenueTitle1

Την σημαντική μεταβολή το 2012 την βλέπουμε και στην εξέλιξη των εσόδων της φορολογίας των φυσικών προσώπων ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών

εσόδων. Ενώ την περίοδο 1995-2011 ο ΦΕΦΠ αποτελεί το 13-14% των φορολογικών εσόδων, το 2012 εκτινάσσεται στο 19,3% και στη συνέχεια σταδιακά σταθεροποιείται γύρω στο 16%. Κι εδώ πρέπει να λάβουμε υπόψη μας την υποχώρηση του ΑΕΠ κατά 33% από το 2011 και μετά καθώς οι ποσοστιαίες μεταβολές επηρεάστηκαν τόσο από την αύξηση των φορολογικών εσόδων όσο και από την μείωση του ΑΕΠ.

2.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

Οι εταιρείες που εδρεύουν στην Ελλάδα υπόκεινται σε εταιρικό φόρο εισοδήματος για το παγκόσμιο εισόδημά τους από όλες τις πηγές. Εταιρείες μη φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος, που έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα υπόκεινται σε εταιρικό φόρο εισοδήματος επί του εισοδήματος που προέρχεται από τη μόνιμη εγκατάσταση τους. Οι εταιρείες θεωρούνται φορολογικοί κάτοικοι εάν έχουν συσταθεί στην Ελλάδα (η έδρα είναι στην Ελλάδα) ή έχουν την έδρα διαχείρισης τους στην Ελλάδα.

Ο φορολογικός συντελεστής που ισχύει για τα αδιανέμητα κέρδη είναι 24% για όλες τις μορφές εταιριών, συμπεριλαμβανομένης της Ανώνυμης Εταιρείας (ΑΕ), της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) και των υποκαταστημάτων αλλοδαπών εταιριών. Τα διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιημένα κέρδη υπόκεινται σε πρόσθετο φόρο εισοδήματος 5%. Μερίσματα που καταβάλλονται σε μητρικές εταιρείες που εδρεύουν σε ευρωπαϊκές χώρες, απαλλάσσονται από αυτόν τον φόρο μερισμάτων υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

2.3.1 Διάγραμμα

Στη φορολογία των εταιριών τα κέρδη κεφαλαίου αντιμετωπίζονται ως συνήθη επιχειρηματικά έσοδα. Αυτό ισχύει για διάφορα είδη κεφαλαιακών κερδών όπως:

- Κεφάλαια που προέρχονται από την πώληση μετοχών, ομολόγων και άλλων τίτλων (εισηγμένων ή μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο).
- Κεφαλαιουχικά κέρδη που προέρχονται από την πώληση ακίνητης περιουσίας.
- Κεφάλαια που προέρχονται από την πώληση παγίων εν γένει.

Αποσβέσεις διενεργούνται για φορολογικούς λόγους με τη χρήση της σταθερής μεθόδου και με συντελεστές που ορίζονται από την φορολογική νομοθεσία.

Οι ζημίες που προκύπτουν σε μια εταιρική χρήση μπορούν να μεταφερθούν για να συμψηφιστούν με κέρδη των πέντε επόμενων φορολογικών ετών. Οι φορολογικές ζημίες που μεταφέρονται μπορεί να καταπέσουν εάν υπάρξει αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της εταιρείας, σε ποσοστό άνω του 33 % του κεφαλαίου της μαζί με μεταβολή στις δραστηριότητες της άνω του 50 % του κύκλου εργασιών της, εκτός αν αποδειχθεί ότι η αλλαγή έγινε εξαιτίας προσαρμογής στις ισχύουσες εμπορικές συνθήκες.

Για τις εταιρείες που ανήκουν σε ομίλους δεν υπάρχουν ειδικές φορολογικές διατάξεις. Η κάθε εταιρία φορολογείται χωριστά.

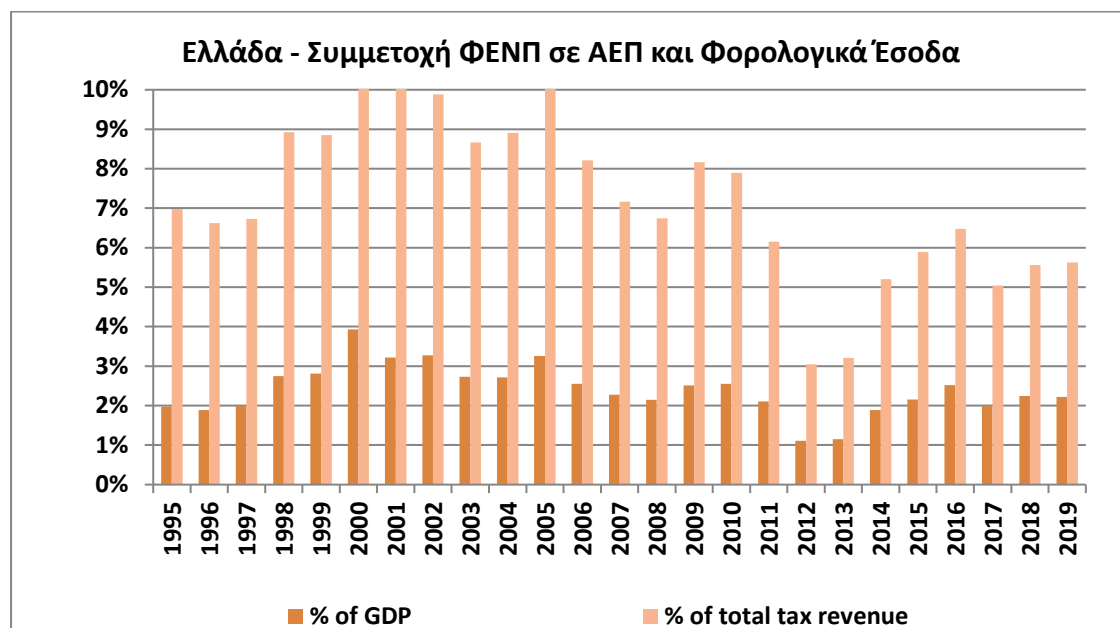
Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα 2.3.2 και τον πίνακα 2.3.1, στο οποίο βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΕΝΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

Ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, ο ΦΕΝΠ παρουσίασε σταδιακή αύξηση ως το 2000 με μέγιστη τιμή το 11,8%. Από το 2001 υποχωρεί με τιμές μεταξύ 6-10% , τα έτη 2012 και 2013 υποχωρεί στο 3% και στη συνέχεια κινείται σε επίπεδο 5-6%.

Ως ποσοστό του ΑΕΠ, ο ΦΕΝΠ κυμάνθηκε μεταξύ 2-2,5% τα περισσότερα έτη της εξεταζόμενης περιόδου. Το 2000 βλέπουμε την μέγιστη τιμή του στο 3,9% ενώ τα έτη 2012 και 2013 παρατηρήθηκε η ελάχιστη τιμή του στο 1,1%.

Και στην περίπτωση των εσόδων από ΦΕΝΠ, η επίπτωση της εφαρμογής των μνημονιακών υποχρεώσεων της χώρας προκάλεσε σημαντικές αλλαγές καθώς οι

ποσοστιαίες μεταβολές επηρεάστηκαν τόσο από την αύξηση των φορολογικών εσόδων όσο και από την μείωση του ΑΕΠ.

2.3.2 Διάγραμμα

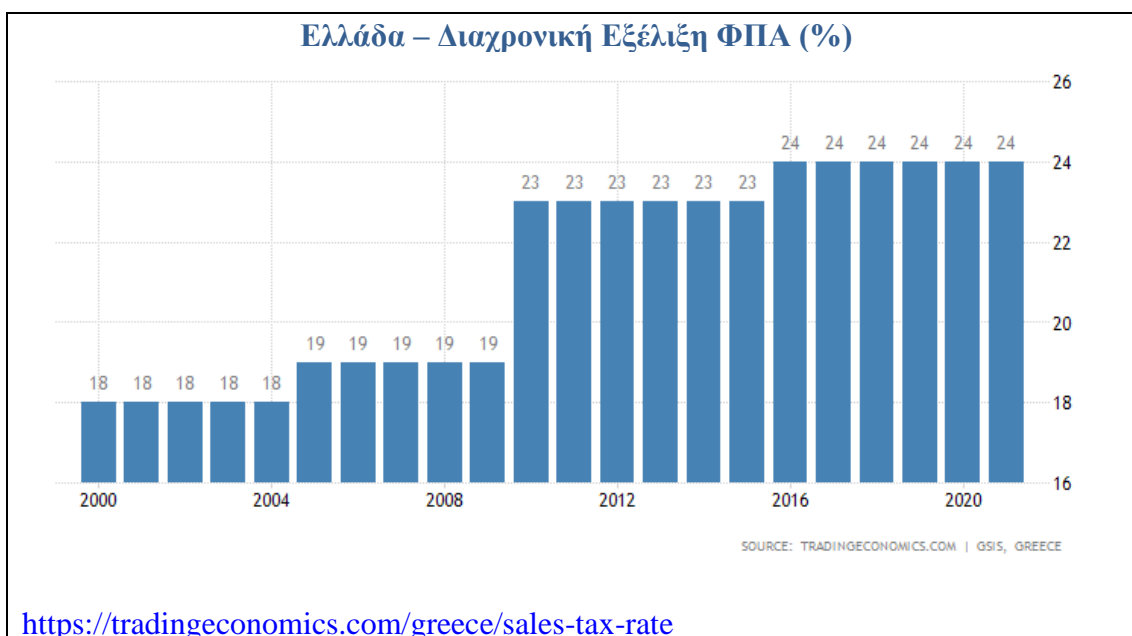
Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	2 067 EUR	1,9749%	6,9754%
1996	2 166 EUR	1,8850%	6,6245%
1997	2 514 EUR	1,9897%	6,7307%
1998	3 543 EUR	2,7453%	8,9262%
1999	3 940 EUR	2,8154%	8,8486%
2000	5 625 EUR	3,9342%	11,7705%
2001	4 902 EUR	3,2209%	10,0852%
2002	5 355 EUR	3,2760%	9,8832%
2003	4 882 EUR	2,7288%	8,6649%
2004	5 259 EUR	2,7148%	8,9110%
2005	6 487 EUR	3,2558%	10,2148%
2006	5 552 EUR	2,5484%	8,2076%
2007	5 304 EUR	2,2794%	7,1685%
2008	5 188 EUR	2,1439%	6,7412%
2009	5 961 EUR	2,5095%	8,1606%
2010	5 717 EUR	2,5508%	7,8949%
2011	4 283 EUR	2,1067%	6,1494%
2012	2 088 EUR	1,1083%	3,0496%
2013	2 071 EUR	1,1530%	3,2079%
2014	3 349 EUR	1,8884%	5,2018%
2015	3 800 EUR	2,1577%	5,8906%
2016	4 388 EUR	2,5184%	6,4724%
2017	3 510 EUR	1,9814%	5,0428%
2018	3 998 EUR	2,2450%	5,5613%
2019	4 071 EUR	2,2196%	5,6215%

2.3 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=211/1609455600#tax_revenueTitle1

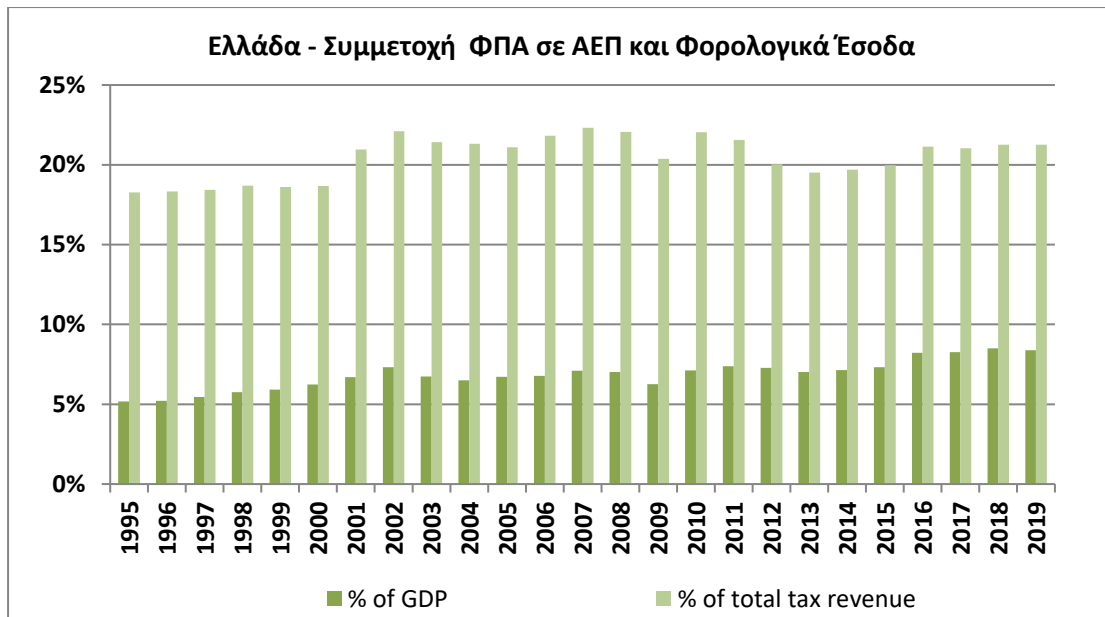
2.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ

Ο ΦΠΑ επιβάλλεται στις πωλήσεις αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών με κανονικό συντελεστή 24% που ισχύει για την πλειοψηφία των αγαθών και των υπηρεσιών. Για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών ισχύει μειωμένος συντελεστής 13% ή 6%. Οι παραπάνω τιμές των συντελεστών ΦΠΑ μειώνονται κατά 30% για πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών σε λίγα συγκεκριμένα και απομακρυσμένα νησιά του Αιγαίου.

2.4.1 Διάγραμμα

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα στο οποίο βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΠΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

2.4.2 Διάγραμμα

Στην περίπτωση του ΦΠΑ, η διαχρονική εξέλιξη των μεγεθών του, παρουσιάζει μικρότερες διακυμάνσεις. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα έσοδα του ΦΠΑ παρουσίασαν σταδιακή άνοδο από το 5% το 1995 στο 8,4% το 2019. Στα συνολικά φορολογικά έσοδα, ο ΦΠΑ κυμάνθηκε μεταξύ 19-22% ενώ της μικρότερες τιμές των μηνμονιακών ετών τις παρατηρούμε το 2013, 2014, 2015.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	5 417 EUR	5,176%	18,2804%
1996	5 991 EUR	5,214%	18,3228%
1997	6 885 EUR	5,449%	18,4330%
1998	7 421 EUR	5,750%	18,6964%
1999	8 290 EUR	5,924%	18,6180%
2000	8 927 EUR	6,244%	18,6801%
2001	10 188 EUR	6,694%	20,9604%
2002	11 972 EUR	7,324%	22,0955%
2003	12 067 EUR	6,745%	21,4174%
2004	12 578 EUR	6,493%	21,3125%
2005	13 398 EUR	6,725%	21,0972%
2006	14 755 EUR	6,773%	21,8124%
2007	16 511 EUR	7,096%	22,3152%
2008	16 978 EUR	7,016%	22,0608%
2009	14 879 EUR	6,264%	20,3694%
2010	15 958 EUR	7,120%	22,0372%
2011	15 021 EUR	7,388%	21,5667%
2012	13 713 EUR	7,279%	20,0286%
2013	12 593 EUR	7,011%	19,5059%
2014	12 676 EUR	7,148%	19,6890%
2015	12 885 EUR	7,316%	19,9736%
2016	14 333 EUR	8,226%	21,1414%
2017	14 642 EUR	8,265%	21,0361%
2018	15 288 EUR	8,506%	21,2658%
2019	15 390 EUR	8,391%	21,2516%

2.4 Πίνακας Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=225/1634538980

2.5 Φόροι Ακίνητης Περιουσίας

Για κάθε μεταβίβαση ακινήτου καταβάλλονται οι παρακάτω φόροι:

- Για γη και παλαιά κτίρια: Φόρος μεταβίβασης 3%.
- Για νέα κτίρια: ΦΠΑ 24%.

Οι ιδιοκτήτες ακινήτων (ιδιώτες ή εταιρείες) υπόκεινται σε ετήσιο φόρο ακίνητης περιουσίας. Αυτός ο φόρος περιλαμβάνει τον κύριο φόρο γης και κτιρίων και τον πρόσθετο φόρο. Ο υπολογισμός του κύριου φόρου εξαρτάται από το μέγεθος, τη γεωγραφική θέση του ακινήτου, το έτος κατασκευής, τη χρήση, την τιμή ζώνης και άλλα χαρακτηριστικά. Ο κύριος φόρος κυμαίνεται από 2,00 ευρώ έως 13,00 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο. Ο πρόσθετος φόρος επί της ακίνητης περιουσίας που ανήκει σε νομικά πρόσωπα επιβάλλεται στη συνολική αξία του ακινήτου και υπολογίζεται σε ποσοστό 0,55% επί της συνολικής αξίας του ακινήτου. Στους ιδιώτες επιβάλλεται πρόσθετος φόρος στην αξία της ακίνητης περιουσίας, εάν αυτή υπερβαίνει τις 250.000 ευρώ και οι κλιμακωτοί συντελεστές παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Αξία Ακίνητης Περιουσίας σε €	Φορολογικός Συντελεστής
0.01 – 250,000	0%
250,000.01 – 300,000	0.15%
300,000.01 – 400,000	0.30%
400,000.01 – 500,000	0.50%
500,000.01 – 600,000	0.60%
600,000.01 – 700,000	0.80%
700,000.01 – 800,000	0.90%
800,000.01 – 900,000	1.00%
900,000.01 – 1,000,000	1.05%
1,000,000.01 – 2,000,000	1.10%
above 2,000,000	1.15%

2.5 Πίνακας Συντελεστές Φόρου Ακίνητης Περιουσίας

2.6 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας

Στον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές από τους εργοδότες, για τους υπαλλήλους τους αλλά και από τους υπαλλήλους. Η εισφορά υπολογίζεται επί του ακαθάριστου μισθού του εργαζομένου με ποσοστό 24,81% που πληρώνει ο εργοδότης και με ποσοστό 15,75 % από τον εργαζόμενο – ποσοστό που παρακρατείται από το μισθό του. Από την 1η Ιουνίου 2020 και μετά, μόνο για εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης, τα ποσοστά αυτά μειώνονται σε 24,33% και 15,33% αντίστοιχα. Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων αλλά και περιορισμένων συγκεκριμένων κατηγοριών απασχόλησης, ποικίλλουν.

2.5.1 Διάγραμμα

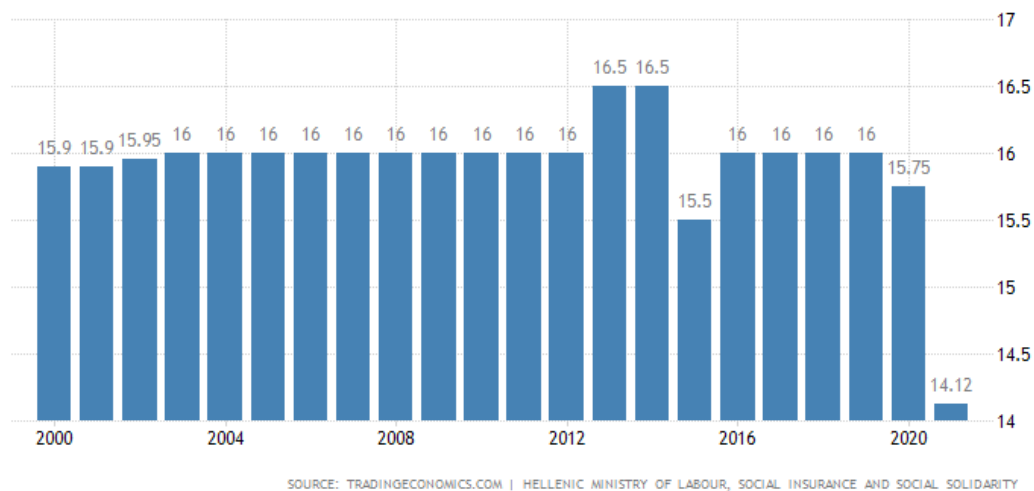
Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών (%)

<https://tradingeconomics.com/greece/social-security-rate-for-companies>

2.6.2 Διάγραμμα

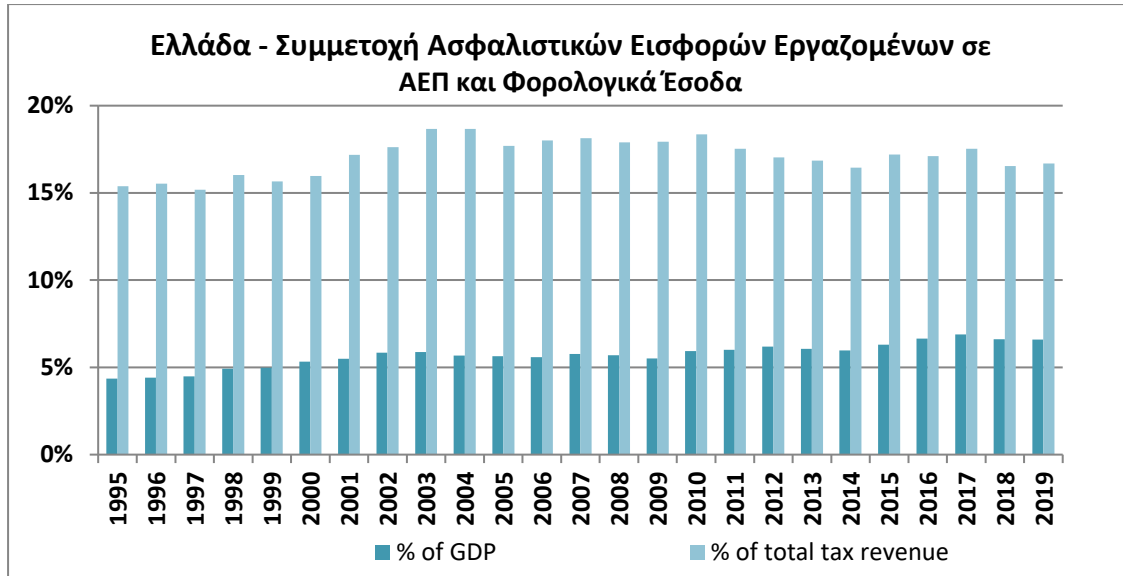
Ελλάδα – Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)

<https://tradingeconomics.com/greece/social-security-rate-for-employees>

2.6.3 Διάγραμμα

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τις ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

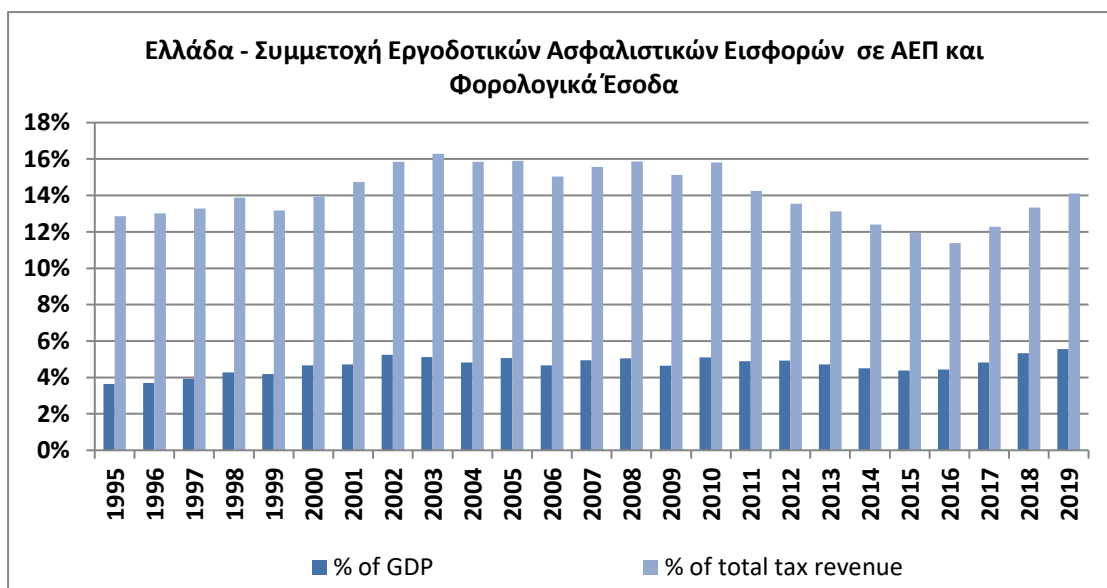
2.6.4 Διάγραμμα

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	4 561 EUR	4,3578%	15,3917%
1996	5 075 EUR	4,4166%	15,5213%
1997	5 670 EUR	4,4874%	15,1802%
1998	6 363 EUR	4,9304%	16,0309%
1999	6 973 EUR	4,9827%	15,6602%
2000	7 629 EUR	5,3359%	15,9640%
2001	8 349 EUR	5,4858%	17,1769%
2002	9 544 EUR	5,8387%	17,6144%
2003	10 513 EUR	5,8763%	18,6593%
2004	11 012 EUR	5,6846%	18,6590%
2005	11 237 EUR	5,6399%	17,6944%
2006	12 177 EUR	5,5893%	18,0013%
2007	13 417 EUR	5,7659%	18,1335%
2008	13 774 EUR	5,6920%	17,8976%
2009	13 101 EUR	5,5154%	17,9353%
2010	13 292 EUR	5,9306%	18,3556%
2011	12 210 EUR	6,0057%	17,5308%
2012	11 662 EUR	6,1904%	17,0330%
2013	10 881 EUR	6,0579%	16,8541%
2014	10 590 EUR	5,9713%	16,4490%
2015	11 095 EUR	6,3000%	17,1989%
2016	11 597 EUR	6,6559%	17,1057%
2017	12 200 EUR	6,8867%	17,5277%
2018	11 887 EUR	6,6139%	16,5350%
2019	12 080 EUR	6,5862%	16,6809%

2.6.1. Πίνακας Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=839/1609455600

Στην περίπτωση των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων, παρατηρούμε σταδιακή αύξηση τους ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 4,3% το 1995, στο 6,6% το 2019.

Όμως από το 2011 και μετά, αυτή η αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην πτώση του ΑΕΠ και όχι στην αύξηση των απόλυτων ποσών στα συγκεκριμένα έσοδα. Ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, παρατηρούμε σταδιακή άνοδο ως το 2010 όπου έχουμε τις μέγιστες τιμές, ενώ στη συνέχεια σταθεροποιούνται σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα, μεταξύ 16,5-17,5%. Και εδώ η πτώση του ΑΕΠ επηρεάζει την μεταβολή των ποσοστών και όχι το απόλυτο ποσό των εσόδων.

2.6.5 Διάγραμμα

Για την εξεταζόμενη περίοδο, οι εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές, παρουσιάζουν σταδιακή αύξηση ως ποσοστό του ΑΕΠ με τη μέγιστη τιμή τους το 2019, στο 5,6%. Ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, οι μέγιστες τιμές ήταν το 2002 και 2003, περίξ του 16%. Ακολούθησε σταδιακή υποχώρηση τους με ελάχιστη τιμή το 11,4% το 2016 και από τότε παρατηρείται αύξηση τους. Για την ανάκαμψη των τελευταίων 3 ετών πρέπει να επισημάνουμε ότι προκύπτει από αύξηση των απόλυτων ποσών του εσόδου σε συνδυασμό με την μικρότερη υποχώρηση του ΑΕΠ. Επισημαίνουμε ότι και στις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων παρατηρούμε, σε απόλυτα ποσά, βελτίωση την τελευταία τριετία.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	3 810 EUR	3,6403%	12,8573%
1996	4 257 EUR	3,7047%	13,0195%
1997	4 963 EUR	3,9279%	13,2873%
1998	5 510 EUR	4,2694%	13,8819%
1999	5 866 EUR	4,1916%	13,1741%
2000	6 655 EUR	4,6546%	13,9259%
2001	7 165 EUR	4,7078%	14,7410%
2002	8 584 EUR	5,2514%	15,8426%
2003	9 175 EUR	5,1284%	16,2845%
2004	9 357 EUR	4,8303%	15,8548%
2005	10 099 EUR	5,0687%	15,9024%
2006	10 173 EUR	4,6695%	15,0388%
2007	11 523 EUR	4,9520%	15,5737%
2008	12 212 EUR	5,0465%	15,8680%
2009	11 049 EUR	4,6515%	15,1261%
2010	11 456 EUR	5,1115%	15,8201%
2011	9 928 EUR	4,8832%	14,2543%
2012	9 270 EUR	4,9207%	13,5394%
2013	8 473 EUR	4,7173%	13,1242%
2014	7 985 EUR	4,5024%	12,4027%
2015	7 712 EUR	4,3791%	11,9547%
2016	7 716 EUR	4,4285%	11,3812%
2017	8 543 EUR	4,8224%	12,2737%
2018	9 586 EUR	5,3336%	13,3343%
2019	10 213 EUR	5,5683%	14,1028%

2.6.2 Πίνακας - Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=5163/1609455600

3. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η Βουλγαρία αποτελεί Πλήρες Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 01/01/2007.

Το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008 επηρέασε την ανάπτυξη της χώρας μόνο το 2015 ενώ μέχρι το ξέσπασμα την πανδημίας του Κορωνοϊού, διατηρούσε ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης γύρω στο 3%. Το ΑΕΠ της το 2020 ήταν περίπου 60δις€ αυξημένο κατά 20% σε σχέση με το 2011.

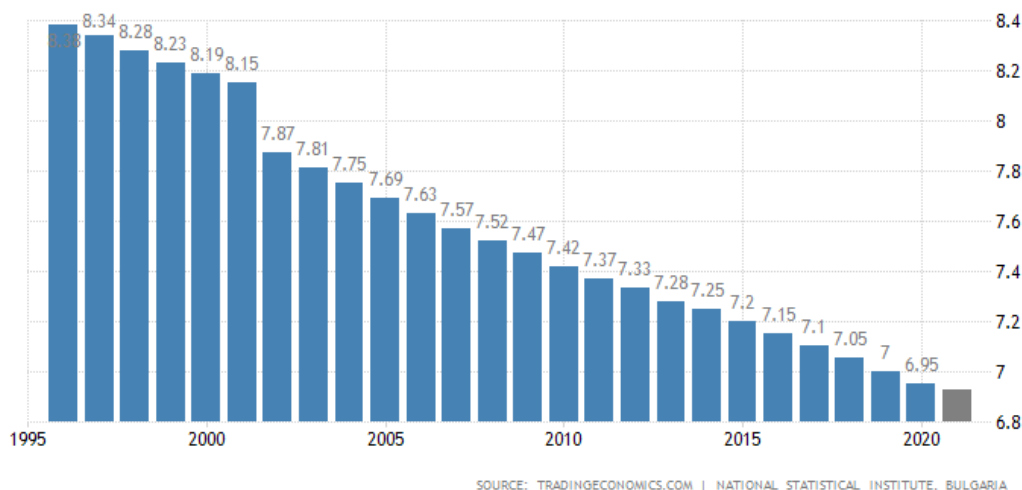
Το νόμισμα της είναι το Λέβα (BGN) του οποίου η ισοτιμία με το ευρώ είναι 1€ = 1,95583BGN.

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση του φορολογικού συστήματος της χώρας, παραθέτουμε την διαγραμματική απεικόνιση της εξέλιξης του ΑΕΠ και του πληθυσμού της χώρας και έναν πίνακα με βασικούς δείκτες που αφορούν την αγορά εργασίας .

3.1 Διάγραμμα

Βουλγαρία – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού

<https://tradingeconomics.com/bulgaria/population>

3.2 Διάγραμμα

Δείκτης	Τελευταία Τιμή	Προηγούμενη Τιμή	Μον. Μέτρησης	Περίοδος Αναφοράς
Εργαζόμενοι	3062.20	3028.70	Χιλιάδες	Jun/21
Κενές Θέσεις Εργασίας	18591.00	14962.00	Χιλιάδες	Mar/21
Μ.Ο. Μηνιαίου Μισθού	1505.00	1530.00	BGN/μήνα	Jun/21
Πληθυσμός	6.95	7.00	Εκατομ.	Dec/20
Μισθός στη Βιομηχανία	1296.00	1301.00	BGN/μήνα	Jun/21
% Συμμετοχής στο Εργατικό Δυναμικό*	55.20	54.90	%	Jun/21
% Εργαζομένων επί εργατικού δυναμικού**	52.10	51.40	%	Jun/21

3.1 Πίνακας Βουλγαρία Βασικά Πληθυσμιακά Στοιχεία

<https://tradingeconomics.com/bulgaria/population>

*Τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό υπολογίζονται ως το εργατικό δυναμικό διαιρούμενο με το συνολικό πληθυσμό σε ηλικία εργασίας. Ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας αναφέρεται σε άτομα ηλικίας 15 έως 64 ετών.

**Τα ποσοστά απασχόλησης ορίζονται ως ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμοι εργατικοί πόροι (άτομα διαθέσιμα για εργασία). Υπολογίζονται ως η αναλογία των απασχολούμενων προς τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας. <https://data.oecd.org/emp/employment-rate.htm>

3.1 Χαρακτηριστικά Βουλγαρικού Φορολογικού Συστήματος

- Ο φόρος εισοδήματος στη Βουλγαρία προσδιορίζεται με βάση έναν ενιαίο συντελεστή ο οποίος είναι 10% επί του φορολογητέου κέρδους για τα νομικά πρόσωπα, 10% επί του φορολογητέου εισοδήματος για τα φυσικά πρόσωπα και 15% επί του φορολογητέου εισοδήματος των ατομικών επιχειρήσεων.
- Ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ είναι 20% ενώ υπάρχει μειωμένος συντελεστής 9% σε ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες.
- Επιβάλλεται παρακράτηση φόρου σε μερίσματα, τόκους, δικαιώματα και διάφορα άλλα είδη εισοδημάτων, όταν διανέμονται σε οντότητα μη φορολογικού κατοίκου.
- Οι φορολογικοί κάτοικοι της Βουλγαρίας φορολογούνται για το παγκόσμιο εισόδημά τους ενώ οι μη φορολογικοί κάτοικοι φορολογούνται μόνο επί του εισοδήματος από βουλγαρική πηγή.
- Απαλλάσσονται από τον φόρο κληρονομιάς ο/η επιζών σύζυγος, τα τέκνα και οι απόγονοι τους ενώ ισχύουν διάφοροι συντελεστές φόρου κληρονομιάς για τους λοιπούς συγγενείς.

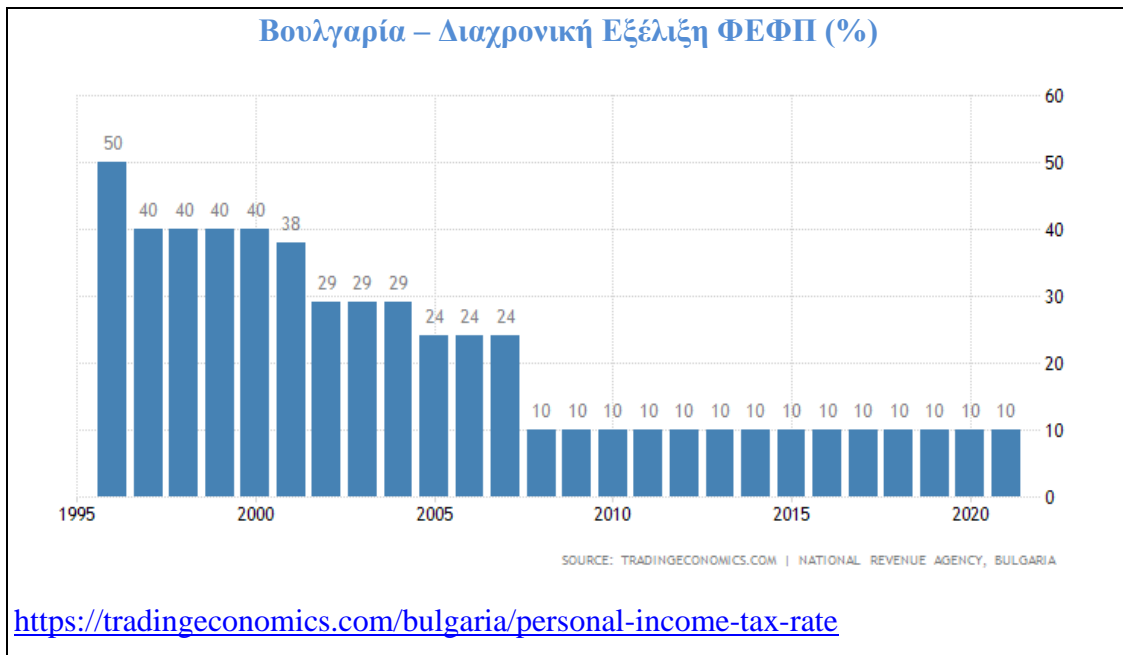
3.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων

Ο φορολογικός συντελεστής του εισοδήματος των φυσικών προσώπων είναι ενιαίος με τιμές 10% επί του φορολογητέου εισοδήματος για τα φυσικά πρόσωπα και 15% για το φορολογητέο εισόδημα ατομικών επιχειρήσεων.

Οι φορολογικοί κάτοικοι της Βουλγαρίας φορολογούνται για το παγκόσμιο εισόδημά τους. Οι μη κάτοικοι φορολογούνται μόνο επί του εισοδήματος τους που προέρχεται από βουλγαρική πηγή.

Φορολογικοί κάτοικοι Βουλγαρίας θεωρούνται αυτοί που :

- Έχουν μείνει στη Βουλγαρία για περισσότερες από 183 ημέρες σε οποιαδήποτε περίοδο 12 μηνών, ή
- το κέντρο των ζωτικών τους συμφερόντων βρίσκεται στη Βουλγαρία (καθορίζεται βάσει των προσωπικών και οικονομικών τους δεσμών με την χώρα, (π.χ. παράγοντες όπως μόνιμη διεύθυνση στη Βουλγαρία, οικογένεια, απασχόληση, κατοχή περιουσίας κ.λπ.).

3.2.1 Διάγραμμα

Το φορολογητέο εισόδημα περιλαμβάνει το χρηματικό εισόδημα, καθώς και τα οφέλη που λαμβάνονται σε είδος (εκτός από μη φορολογητέα στοιχεία και «κοινωνικές δαπάνες σε είδος»).

Υπάρχουν είδη εισοδήματος που απαλλάσσονται από την φορολογία όπως η κληρονομιά που λαμβάνει ο επιζών σύζυγος, τα τέκνα και οι απόγονοι τους ενώ για άλλους συγγενείς ισχύουν διάφορα ποσοστά φόρου κληρονομιάς.

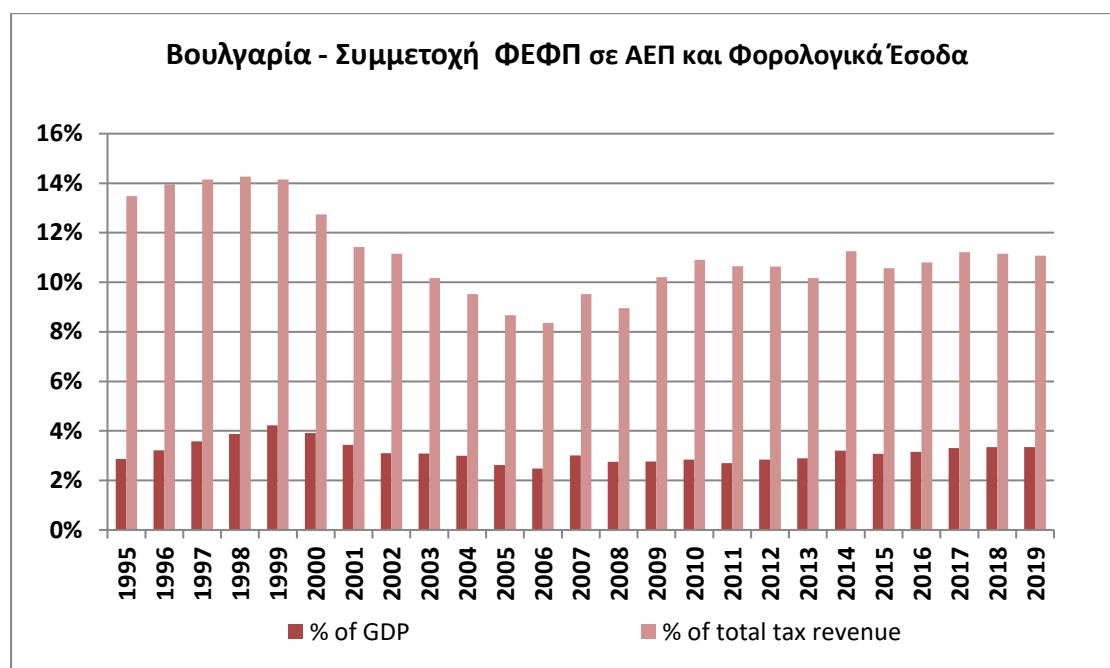
Φορολογικές εκπτώσεις ισχύουν σε ορισμένες περιπτώσεις όπως:

- Υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και ασφάλισης υγείας.
- Νόμιμες κρατήσεις για ελεύθερους επαγγελματίες, για εισόδημα από ενοίκια κ.λπ.
- Εθελοντική προσωπική ασφάλιση μέχρι ορισμένων ορίων.
- Ορισμένες δωρεές και άλλες συγκεκριμένες καταστάσεις (π.χ. αναπηρίες).

Ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών υπάρχει ποσό φορολογικής ελάφρυνσης που από το 2021 ορίζεται σε :

- 4.500 BGN για ένα παιδί.
- 9.000 BGN για δύο παιδιά.
- 13.500 BGN για τρία ή περισσότερα παιδιά ενώ
- το ποσό της φορολογικής ελάφρυνσης για παιδιά με αναπηρία είναι 9.000 BGN

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από το ΦΕΦΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

3.2.2 Διάγραμμα

Με την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η χώρα μείωσε δραστικά τον συντελεστή φορολόγησης των φυσικών προσώπων. Πριν την ένταξη της χώρας στην ΕΕ το 2007, τα έσοδα από τον ΦΕΦΠ παρουσίαζαν μείωση τόσο ως ποσοστό του ΑΕΠ όσο και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων. Η ένταξη της χώρας στην ΕΕ και η αλλαγή της φορολογικής της πολιτικής και παρά την μεσολάβηση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, οδήγησε σε μεγάλη αύξηση των απόλυτων ποσών αλλά και σε σταδιακή αύξηση των δύο ποσοστών. Ο ΦΕΦΠ αποτελεί σταθερά πάνω από το 3% του ΑΕΠ και πάνω από το 11% των συνολικών φορολογικών εσόδων. Καθώς ο φορολογικός συντελεστής παραμένει σταθερός, η αύξηση οφείλεται στην ανάπτυξη της χώρας και την βελτίωση του ΑΕΠ της.

Επομένως η Βουλγαρία προσάρμοσε την φορολογική της πολιτική στις δυνατότητες που της έδωσε η ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και με την δραστική μείωση του συντελεστή φορολόγησης αύξησε τα έσοδα της μέσω της ανάπτυξης που δημιούργησε το φορολογικό κίνητρο για εργασία

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	36.5745 BGN	2,8670%	13,4713%
1996	70.3407 BGN	3,2162%	13,9565%
1997	681.7301 BGN	3,5819%	14,1455%
1998	1 025.4456 BGN	3,8755%	14,2633%
1999	1 058.2993 BGN	4,2259%	14,1512%
2000	1 100.5663 BGN	3,9131%	12,7388%
2001	1 065.3588 BGN	3,4381%	11,4238%
2002	1 054.7199 BGN	3,0959%	11,1501%
2003	1 129.5103 BGN	3,0829%	10,1680%
2004	1 233.3764 BGN	2,9935%	9,5194%
2005	1 233.3812 BGN	2,6233%	8,6739%
2006	1 329.776 BGN	2,4805%	8,3603%
2007	1 910.5468 BGN	3,0109%	9,5267%
2008	2 002.1498 BGN	2,7506%	8,9558%
2009	2 025.7671 BGN	2,7681%	10,2034%
2010	2 118.6586 BGN	2,8464%	10,9026%
2011	2 181.3017 BGN	2,7025%	10,6470%
2012	2 335.0279 BGN	2,8393%	10,6332%
2013	2 371.9947 BGN	2,8943%	10,1649%
2014	2 686.8443 BGN	3,2030%	11,2571%
2015	2 746.817 BGN	3,0738%	10,5643%
2016	2 993.0271 BGN	3,1462%	10,7995%
2017	3 379.8684 BGN	3,3024%	11,2139%
2018	3 665.537 BGN	3,3401%	11,1487%
2019	4 011.8623 BGN	3,3496%	11,0721%

3.2 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=60/1609455600

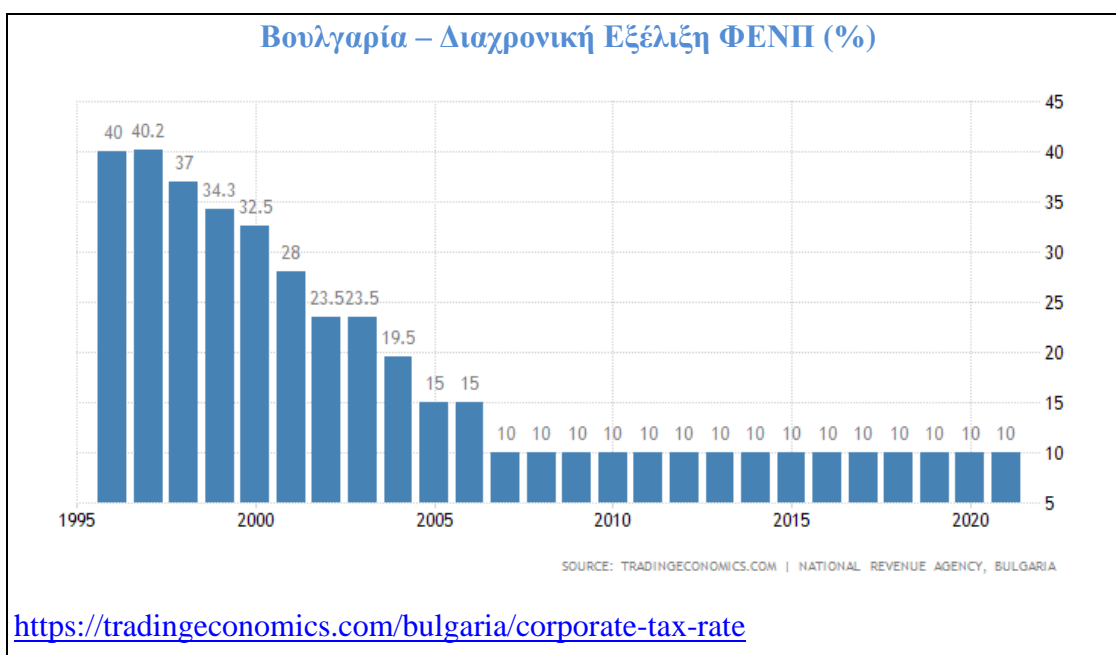
3.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

Ο εταιρικός φόρος στη Βουλγαρία είναι ένας ενιαίος συντελεστής 10% επί του φορολογητέου κέρδους. Επιβάλλεται σε :

- Εταιρείες που ιδρύθηκαν σύμφωνα με τη βουλγαρική νομοθεσία και
- Μόνιμες εγκαταστάσεις οντοτήτων μη κατοίκων στη Βουλγαρία.

Το φορολογητέο κέρδος είναι το οικονομικό αποτέλεσμα προσαρμοσμένο για φορολογικούς σκοπούς. Στη χώρα εφαρμόζονται συνήθως τα ΔΠΧΑ ή τα τοπικά βουλγαρικά GAAP για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Υποβάλλεται χωριστή φορολογική δήλωση για την προκαταβολή εταιρικού φόρου (ACT) η οποία υπολογίζεται με βάση τα καθαρά έσοδα από τις πωλήσεις του προηγούμενου έτους. Οι νεοσύστατες οντότητες δεν καταβάλλουν δόσεις ACT για το έτος ίδρυσης και για το επόμενο έτος.

3.3.1 Διάγραμμα

Οι φορολογούμενοι υποχρεούνται να υποβάλλουν ηλεκτρονικά όλες τις δηλώσεις βάσει του νόμου περί φόρου εισοδήματος εταιριών.

Υπάρχουν ορισμένα έξοδα που καταβάλλονται σε εργαζομένους ή για λογαριασμό των εργαζομένων που υπόκεινται σε εφάπαξ φορολογία. Αυτά είναι:

- Έξοδα αντιπροσωπείας/εκπροσώπησης.
- κοινωνικές δαπάνες σε είδος που παρέχονται στους εργαζομένους (π.χ. πρόσθετες παροχές) εκτός από κουπόνια τροφίμων έως 80 BGN και εισφορές εθελοντικής ασφάλισης (κοινωνικές, ασφάλειες υγείας και ζωής) έως 60 BGN ανά υπάλληλο ανά μήνα.
- έξοδα που σχετίζονται με προσωπική χρήση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.

Ο εφάπαξ φορολογικός συντελεστής επί των ανωτέρω δαπανών είναι 10%. Τόσο η αντίστοιχη δαπάνη όσο και η ισχύουσα εφάπαξ φορολόγηση εκπίπτουν από την φορολογίας εισοδήματος εταιριών.

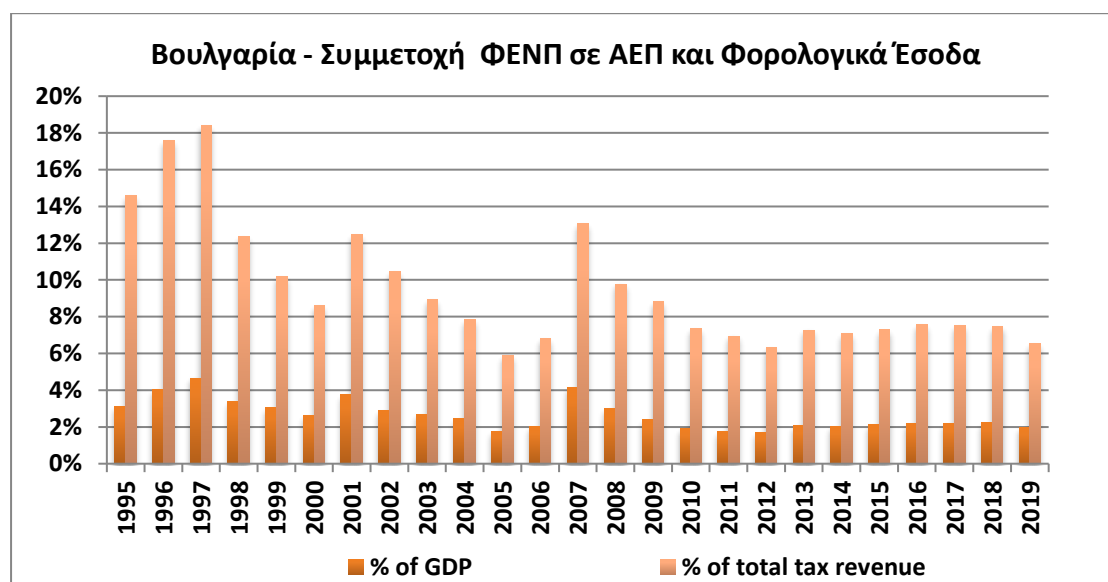
Τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιριών που δραστηριοποιούνται στη χώρα, φορολογούνται ως ημεδαπά πρόσωπα ενώ δεν υπάρχει φόρος εμβασμάτων των υποκαταστημάτων αυτών.

Τα κέρδη και οι ζημίες κεφαλαίου θεωρούνται για τις εταιρείες έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές τους και φορολογούνται αναλόγως με τους συνήθεις συντελεστές φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων.

Οι φορολογικές ζημίες μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα πέντε συνεχόμενα έτη και να συμψηφιστούν με φορολογικά κέρδη.

Οι αποσβέσεις για φορολογικούς λόγους διενεργούνται με την σταθερή μέθοδο, με βάση τους συντελεστές ανά κατηγορία περιουσιακού στοιχείου που ορίζει η φορολογική νομοθεσία.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από το ΦΕΝΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

3.3.2 Διάγραμμα

Όπως στην περίπτωση του ΦΕΦΠ, έτσι και στο ΦΕΝΠ η Βουλγαρία μείωσε δραστικά τον συντελεστή φορολόγησης με την ένταξη της στην ΕΕ και τον διατηρεί σταθερό

από τότε. Τα έσοδα της από τον ΦΕΝΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσίαζαν υποχώρηση πριν την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από το 4% στο 2%. Το 2007, έτος ένταξης στην ΕΕ και μείωσης του συντελεστή, αυξάνονται στο 4% του ΑΕΠ όμως το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης προκάλεσε σημαντική μείωση αυτών των εσόδων. Από το 2013 και μετά, καθώς η χώρα ανακάμπτει από τις επιπτώσεις της κρίσης, τα έσοδα από την φορολογία των επιχειρήσεων αυξάνονται μαζί με το ΑΕΠ και αποτελούν το 2,2% του.

Ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, τα έσοδα του ΦΕΝΠ παρουσίασαν σταδιακή μείωση μέχρι το 2006 με τιμές κάτω από 7%. Το 2007, με την ένταξη στην ΕΕ και τη μείωση του συντελεστή, υπερδιπλασιάστηκαν τόσο τα απόλυτα ποσά όσο και τα ποσοστά, ενώ μετά την πτώση των ετών της κρίσης, ανακάμπτουν και αποτελούν το 7,5% των συνολικών φορολογικών εσόδων.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	39.5548 BGN	3,1006%	14,5690%
1996	88.5687 BGN	4,0496%	17,5732%
1997	887.3929 BGN	4,6625%	18,4129%
1998	888.839 BGN	3,3592%	12,3632%
1999	760.2181 BGN	3,0357%	10,1654%
2000	742.6654 BGN	2,6406%	8,5962%
2001	1 161.3773 BGN	3,7480%	12,4534%
2002	989.3039 BGN	2,9038%	10,4585%
2003	990.0707 BGN	2,7023%	8,9127%
2004	1 014.4526 BGN	2,4622%	7,8297%
2005	833.5347 BGN	1,7728%	5,8619%
2006	1 084.3403 BGN	2,0227%	6,8173%
2007	2 623.7834 BGN	4,1349%	13,0831%
2008	2 185.8289 BGN	3,0029%	9,7774%
2009	1 749.9669 BGN	2,3913%	8,8142%
2010	1 427.6564 BGN	1,9180%	7,3467%
2011	1 420.8102 BGN	1,7603%	6,9350%
2012	1 390.4366 BGN	1,6907%	6,3318%
2013	1 695.5249 BGN	2,0689%	7,2660%
2014	1 695.6992 BGN	2,0215%	7,1045%
2015	1 898.8212 BGN	2,1249%	7,3029%
2016	2 101.2164 BGN	2,2088%	7,5817%
2017	2 260.5355 BGN	2,2087%	7,5001%
2018	2 462.351 BGN	2,2437%	7,4892%
2019	2 370.9141 BGN	1,9795%	6,5434%

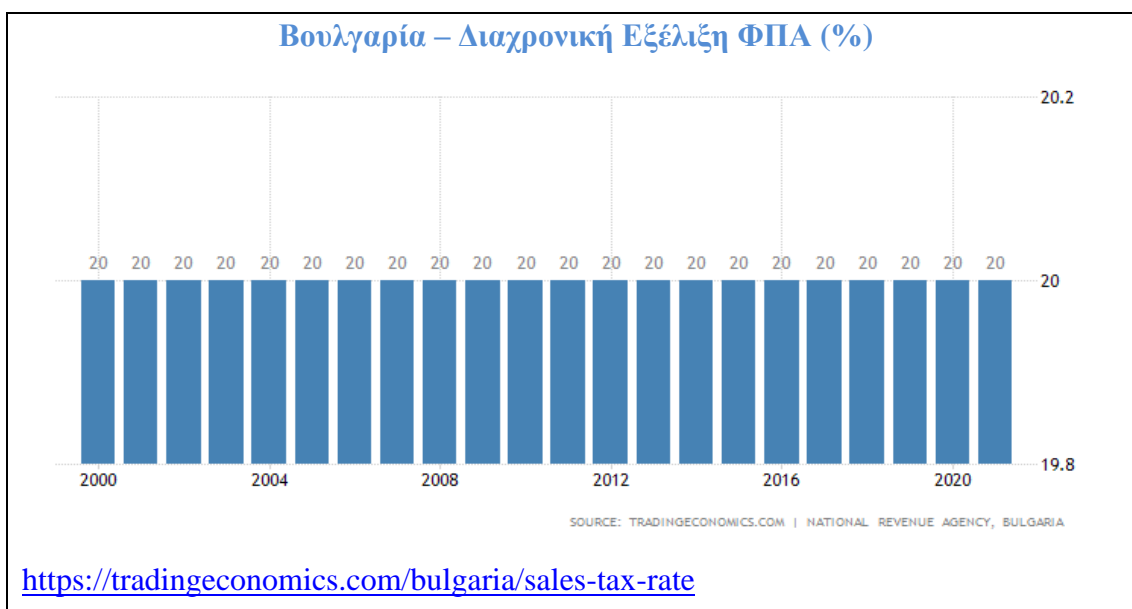
3.3 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=50/1609455600

Επομένως και στα φορολογικά έσοδα από τις επιχειρήσεις διαπιστώνουμε την ευεργετική επίπτωση της μείωσης του συντελεστή φορολόγησης.

3.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ

Η βουλγαρική νομοθεσία για τον ΦΠΑ βασίζεται στους κανόνες ΦΠΑ της ΕΕ και στην Οδηγία 2006/112/ΕΚ. Οι συντελεστές ΦΠΑ είναι:

- 20% για εγχώριες προμήθειες, ενδοκοινοτικές εξαγωγές και εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ. και,
- 9% για υπηρεσίες διαμονής σε ξενοδοχείο

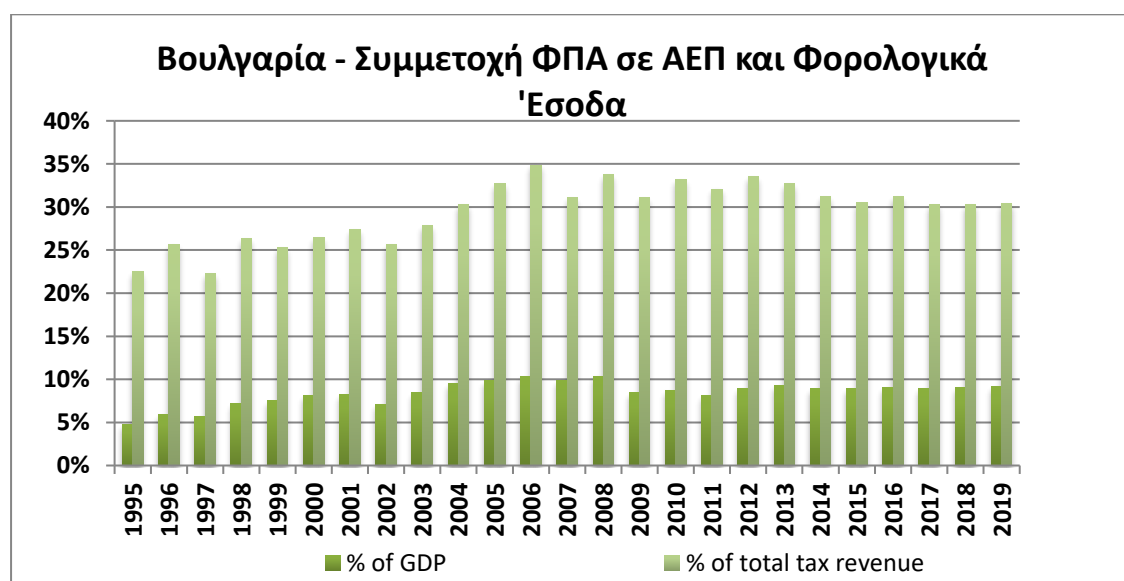

3.4.1 Διάγραμμα

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΠΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	61.0561 BGN	4,7861%	22,4884%
1996	129.0355 BGN	5,8998%	25,6023%
1997	1 073.997 BGN	5,6430%	22,2849%
1998	1 891.276 BGN	7,1477%	26,3065%
1999	1 889.0315 BGN	7,5432%	25,2595%
2000	2 282.0626 BGN	8,1140%	26,4143%
2001	2 553.0429 BGN	8,2392%	27,3761%
2002	2 426.0699 BGN	7,1211%	25,6475%
2003	3 090.1744 BGN	8,4344%	27,8181%
2004	3 927.3567 BGN	9,5321%	30,3119%
2005	4 650.0072 BGN	9,8900%	32,7016%
2006	5 544.3198 BGN	10,3423%	34,8572%
2007	6 239.4819 BGN	9,8329%	31,1123%
2008	7 553.7556 BGN	10,3774%	33,7886%
2009	6 172.5537 BGN	8,4346%	31,0899%
2010	6 452.3868 BGN	8,6686%	33,2039%
2011	6 574.6575 BGN	8,1457%	32,0911%
2012	7 370.5019 BGN	8,9623%	33,5638%
2013	7 623.8832 BGN	9,3025%	32,6712%
2014	7 451.1534 BGN	8,8826%	31,2180%
2015	7 939.4646 BGN	8,8846%	30,5353%
2016	8 638.9505 BGN	9,0811%	31,1712%
2017	9 121.3203 BGN	8,9123%	30,2633%
2018	9 967.7753 BGN	9,0828%	30,3168%
2019	11 006.6489 BGN	9,1896%	30,3767%

3.4 Πίνακας Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=66/1625090400

3.4.2 Διάγραμμα

Στα έσοδα από τον ΦΠΑ, παρατηρούμε ότι από το 2003 και μετά, με μικρές διακυμάνσεις, αποτελούν το 9% του ΑΕΠ και το 30-32% των συνολικών φορολογικών εσόδων. Καθώς η χώρα έχει επιλέξει να μην μεταβάλλει τον φορολογικό συντελεστή διαχρονικά, τα ποσοστά ακολουθούν την μεταβολή του ΑΕΠ της.

3.5 Εφάπαξ Φορολόγηση

Υπάρχει εφάπαξ φορολογία που εφαρμόζεται σε ορισμένες ατομικές επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από 50.000 BGN (περίπου 25.000 ευρώ).

Ο εφάπαξ φόρος οφείλεται στο εισόδημα που λαμβάνουν φυσικά πρόσωπα μη κάτοικοι από:

- Μερίσματα και ποσοστώσεις εκκαθάρισης που διανέμονται από εταιρεία με έδρα τη Βουλγαρία. Ο εφάπαξ φόρος οφείλεται σε μερίσματα και ποσοστώσεις εκκαθάρισης που διανέμονται σε κάτοικο Βουλγαρίας από Βούλγαρο ή από οντότητα «μη κάτοικος».
- Αμοιβές διαχείρισης και τεχνικών υπηρεσιών.
- Τόκοι, δικαιώματα, προμήθειες franchising και factoring.
- Έσοδα από εκμίσθωση κινητής και ακίνητης περιουσίας.
- Κεφαλαιουχικά κέρδη από διάθεση ακίνητης περιουσίας και χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. και,
- Ορισμένα άλλα εισοδήματα.

Τα άτομα που κατοικούν στην ΕΕ μπορούν να δηλώσουν εκπιπτόμενα έξοδα και να διεκδικήσουν τα αντίστοιχα επιστροφή του εφάπαξ φόρου που καταβλήθηκε σε ακαθάριστη βάση υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Οι κατά περίπτωση συντελεστές της εφάπαξ φορολόγησης είναι :

- 0% για κέρδη κεφαλαίου από τη διάθεση μετοχών σε ρυθμιζόμενη αγορά Βουλγαρίας/ΕΕ/ΕΟΧ από την ΕΕ/ΕΟΧ οι κάτοικοι,
- 5% για μερίσματα και ποσοστώσεις ρευστοποίησης,
- 7% για εισόδημα από προαιρετική ασφάλιση ζωής που λαμβάνεται μετά τη λήξη του ασφαλιστηρίου συμβολαίου (εφόσον η διάρκεια του συμβολαίου είναι μεγαλύτερη από 15 έτη),
- Τα έσοδα από τόκους από όλους τους τύπους τραπεζικών λογαριασμών φορολογούνται χωρίς εξαιρέσεις με 8%.

- 10% για όλα τα άλλα εισοδήματα.

Οι εφάπαξ φορολογικοί συντελεστές μπορούν να μειωθούν βάσει της εκάστοτε ισχύουσας σύμβασης διπλής φορολόγησης.

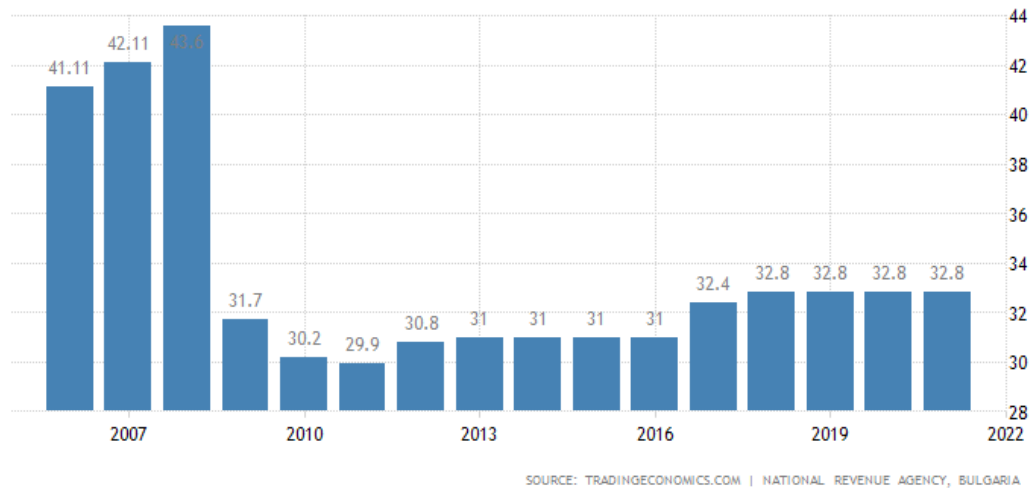
Οφείλεται παρακράτηση φόρου σε μερίσματα, τόκους, δικαιώματα και διάφορα άλλα είδη εισοδημάτων, όταν διανέμονται σε φορολογικές οντότητες μη κατοίκων Βουλγαρίας.

3.6 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας

Το εισόδημα επί του οποίου υπολογίζονται οι κρατήσεις της κοινωνικής ασφάλισης είναι η ακαθάριστη αμοιβή μείον τις νόμιμες κρατήσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις, και περιορίζεται σε 3.000 BGN (περίπου 1.500 EUR) μηνιαίως. Το ποσοστό των κρατήσεων αυτών είναι μεταξύ 32,7% και 33,4%. Και περιλαμβάνει:

- 14,8% - συνταξιοδοτικό ταμείο.
- 5% - καθολικό συνταξιοδοτικό ταμείο.
- 0,4% - 1,1 % - ταμείο εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών (ποσοστό ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας).
- 3,5% - ταμείο γενικών ασθενειών και μητρότητας.
- 1 % - ταμείο ανεργίας.
- 8% - ταμείο ασφάλισης υγείας.

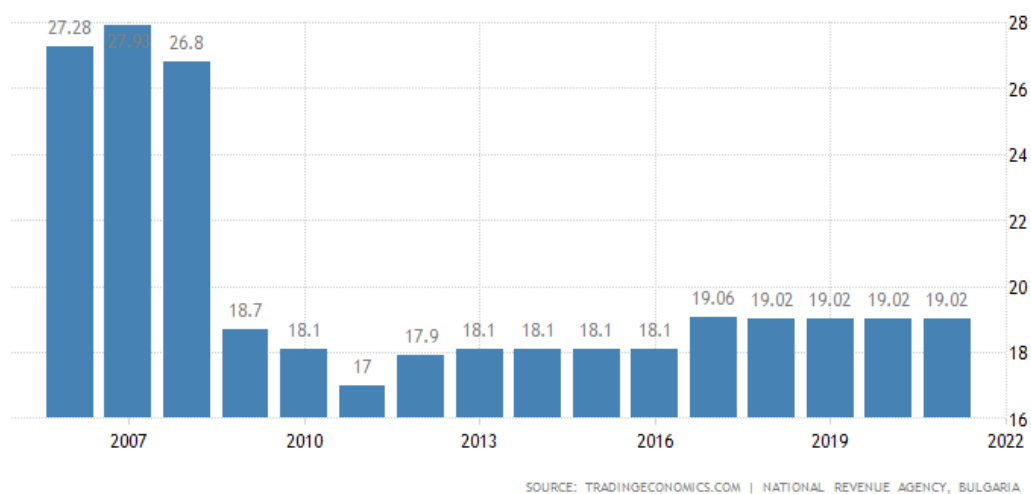
Το ποσό των κρατήσεων πληρώνεται από τον εργοδότη και από τον εργαζόμενο με αναλογία 55% ο εργοδότης και 45% ο εργαζόμενος.

<https://tradingeconomics.com/bulgaria/social-security-rate>

3.6.1 Διάγραμμα

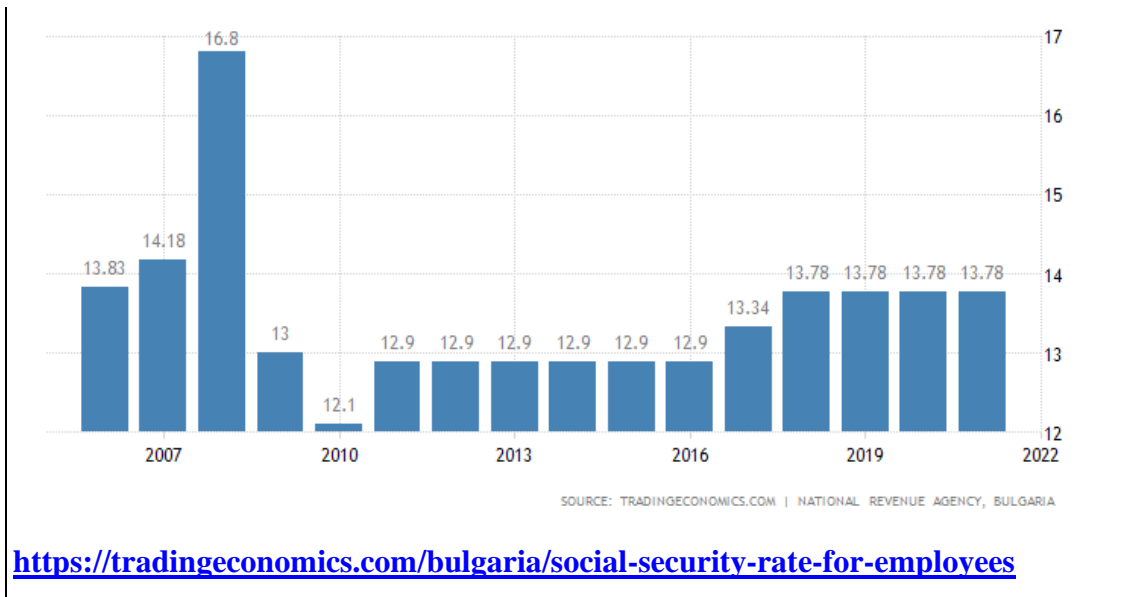
Βουλγαρία - Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Εισφορών Κοινωνικής Ασφάλισης (%)

<https://tradingeconomics.com/bulgaria/social-security-rate-for-companies>

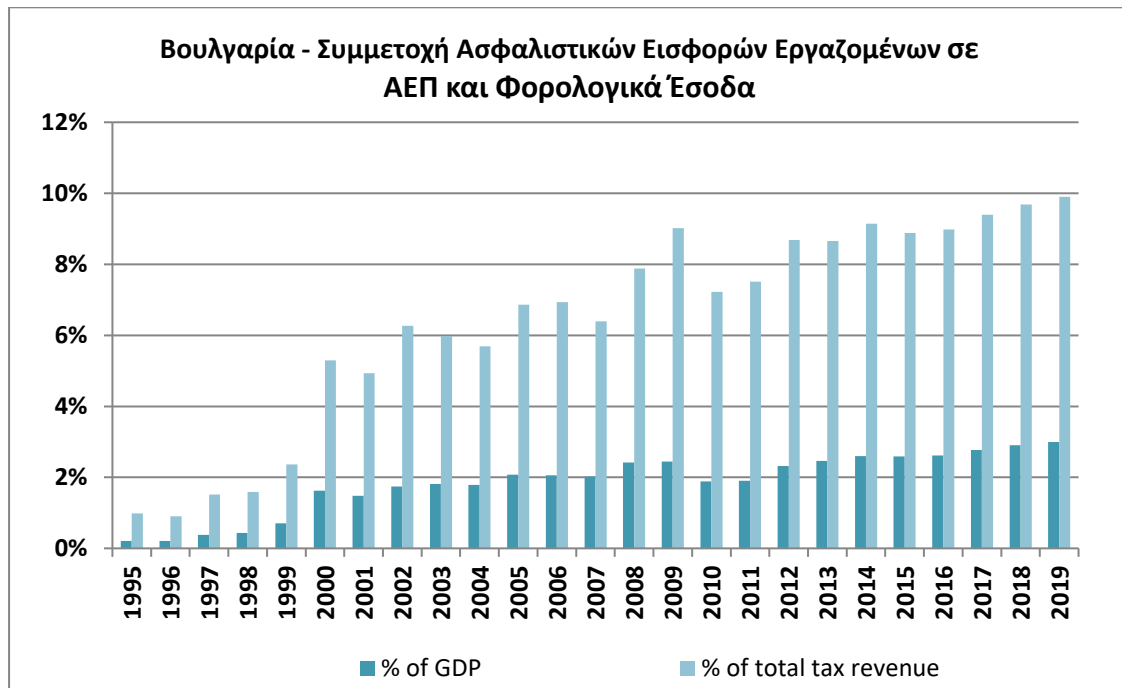
3.6.2 Διάγραμμα

Βουλγαρία - Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)

3.6.3 Διάγραμμα

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε τα παρακάτω διαγράμματα και πίνακες στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τις ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

3.6.4 Διάγραμμα

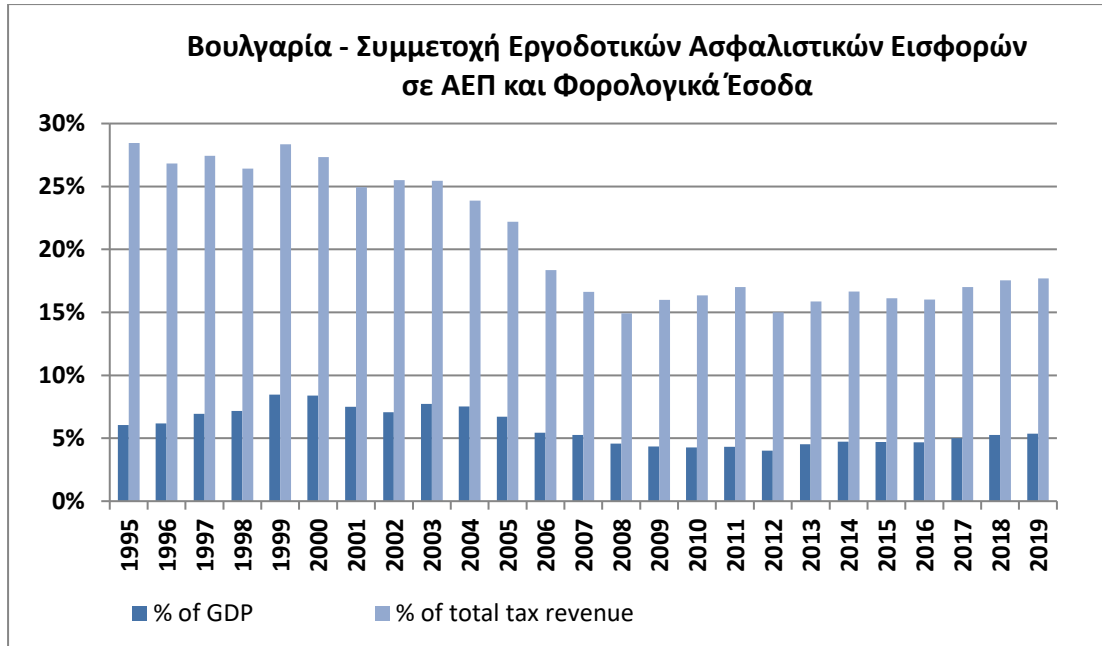
Οι ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων αποτελούν μέγεθος που παρουσιάζει μεγάλη μεταβολή κατά την εξεταζόμενη περίοδο καθώς η χώρα προέρχεται από

διαφορετικό οικονομικό περιβάλλον σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τόσο ως ποσοστό του ΑΕΠ όσο και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, τα ασφαλιστικά έσοδα ακολουθούν αυξητική πορεία και το 2019 παρατηρούμε τις μέγιστες τιμές τους. Όμως αυτό που πρέπει να επισημάνουμε είναι ότι από το 2017 και μετά και παρά την αύξηση των συντελεστών των ασφαλιστικών εισφορών, η αύξηση των απόλυτων ποσών των εισφορών ακολουθεί την αύξηση του ΑΕΠ και περιορίζει την μεταβλητότητα της.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	2.6818 BGN	0,2102%	0,9878%
1996	4.5366 BGN	0,2074%	0,9001%
1997	73.0178 BGN	0,3836%	1,5151%
1998	114.2332 BGN	0,4317%	1,5889%
1999	176.9947 BGN	0,7068%	2,3667%
2000	457.5592 BGN	1,6269%	5,2961%
2001	459.6475 BGN	1,4834%	4,9288%
2002	592.9776 BGN	1,7405%	6,2687%
2003	663.9221 BGN	1,8121%	5,9767%
2004	737.0294 BGN	1,7888%	5,6885%
2005	976.1103 BGN	2,0761%	6,8646%
2006	1 102.7448 BGN	2,0570%	6,9330%
2007	1 282.5592 BGN	2,0212%	6,3953%
2008	1 761.3355 BGN	2,4197%	7,8786%
2009	1 790.2864 BGN	2,4464%	9,0173%
2010	1 404.444 BGN	1,8868%	7,2273%
2011	1 539.608 BGN	1,9075%	7,5149%
2012	1 905.944 BGN	2,3176%	8,6793%
2013	2 019.944 BGN	2,4647%	8,6562%
2014	2 182.4509 BGN	2,6017%	9,1438%
2015	2 309.6958 BGN	2,5846%	8,8831%
2016	2 489.0404 BGN	2,6164%	8,9810%
2017	2 832.5045 BGN	2,7676%	9,3979%
2018	3 183.5899 BGN	2,9009%	9,6828%
2019	3 587.1704 BGN	2,9950%	9,9000%

3.6.1 Πίνακας Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=63/1609455600

Τα έσοδα από εργοδοτικές εισφορές παρουσιάζουν μικρή μείωση ως ποσοστό του ΑΕΠ, από το 2007 και μετά. Αντίστοιχα μειώνονται και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων. Όμως και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να επισημάνουμε ότι η μείωση δεν οφείλεται σε πτώση των απόλυτων ποσών των εσόδων αλλά στην μεγάλη αύξηση του ΑΕΠ.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	77.2207 BGN	6,0532%	28,4422%
1996	135.1651 BGN	6,1801%	26,8185%
1997	1 322.0513 BGN	6,9463%	27,4319%
1998	1 899.1652 BGN	7,1775%	26,4162%
1999	2 119.4325 BGN	8,4632%	28,3403%
2000	2 361.9768 BGN	8,3982%	27,3393%
2001	2 326.8688 BGN	7,5093%	24,9509%
2002	2 411.2436 BGN	7,0776%	25,4907%
2003	2 827.3613 BGN	7,7170%	25,4522%
2004	3 094.8261 BGN	7,5115%	23,8863%
2005	3 154.734 BGN	6,7097%	22,1860%
2006	2 921.6411 BGN	5,4500%	18,3684%
2007	3 336.6772 BGN	5,2583%	16,6379%
2008	3 336.6059 BGN	4,5839%	14,9249%
2009	3 174.7736 BGN	4,3382%	15,9907%
2010	3 174.433 BGN	4,2648%	16,3356%
2011	3 484.292 BGN	4,3169%	17,0069%
2012	3 291.757 BGN	4,0027%	14,9900%
2013	3 702.0066 BGN	4,5171%	15,8645%
2014	3 974.8131 BGN	4,7384%	16,6532%
2015	4 190.174 BGN	4,6890%	16,1155%
2016	4 436.8287 BGN	4,6639%	16,0091%
2017	5 124.0478 BGN	5,0066%	17,0009%
2018	5 764.8066 BGN	5,2530%	17,5336%
2019	6 412.8902 BGN	5,3542%	17,6986%

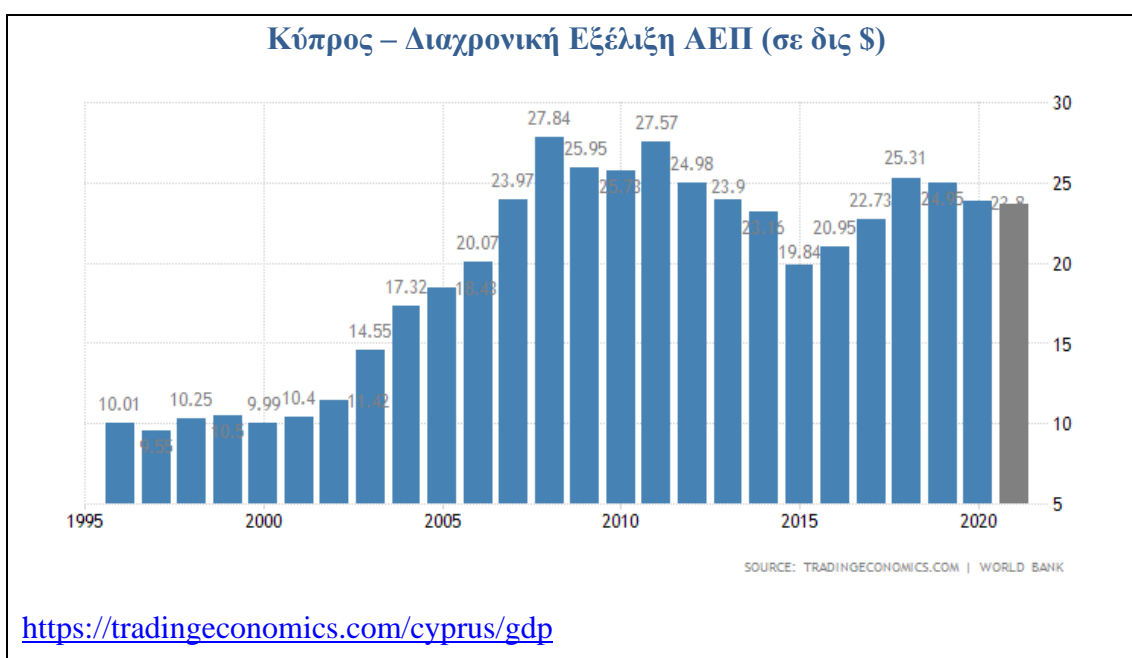
3.6.2 Πίνακας Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=64/1609455600

Και στην περίπτωση των ασφαλιστικών εισφορών η Βουλγαρία επέλεξε να χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες που άνοιξε η ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μείωσε τους συντελεστές τόσο για τους εργοδότες όσο και για τους εργαζόμενους. Αποτέλεσμα της πολιτικής της ήταν, μετά από μικρή υποχώρηση των εσόδων της το δύο πρώτα χρόνια της παγκόσμιας κρίσης, το 2019 τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές να αποτελούν το 28% των συνολικών φορολογικών εσόδων και σε απόλυτες τιμές να είναι τα υψηλότερα της εξεταζόμενης περιόδου.

4. ΚΥΠΡΟΣ

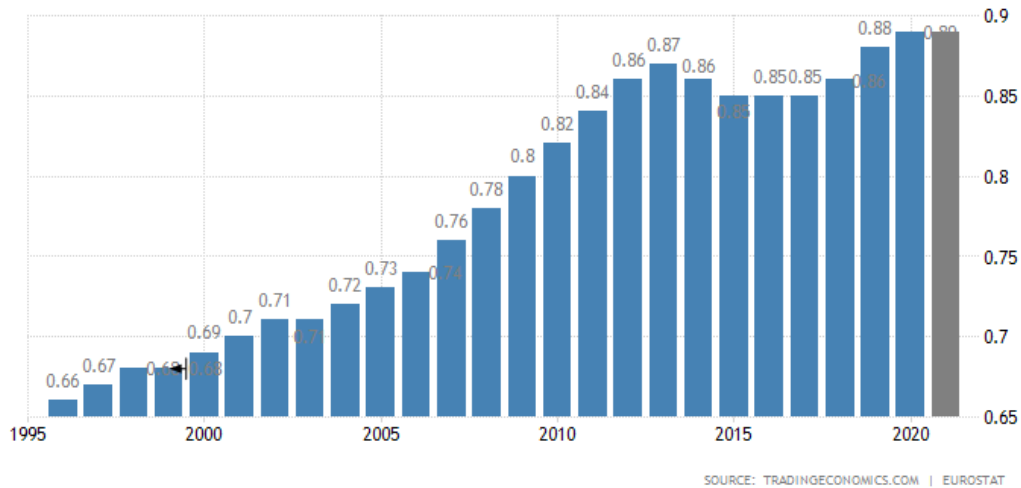
Η Κύπρος είναι χώρα που γεωγραφικά ανήκει στην Μέση Ανατολή, αλλά πολιτιστικά, πολιτικά, ιστορικά και οικονομικά ανήκει στην Ευρώπη. Έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2004 και της Ευρωζώνης το 2008. Το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008 οδήγησε τη χώρα επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων (capital controls) το 2013 γεγονός που προκάλεσε ύφεση στην οικονομία της. Ήδη από το φθινόπωρο του 2013 άρχισε η σταδιακή άρση των κεφαλαιακών ελέγχων οι οποίοι καταργήθηκαν εντελώς τον Απρίλιο του 2015. Από το 2015 και μετά, σταδιακά η οικονομία της χώρας ανακάμπτει με το ΑΕΠ να προσεγγίζει τα προ-κεφαλαιακών ελέγχων επίπεδα. Το 2020 ήταν περίπου 21 δις€.

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση του φορολογικού συστήματος της χώρας, παραθέτουμε την διαγραμματική απεικόνιση της εξέλιξης του ΑΕΠ και του πληθυσμού της χώρας και έναν πίνακα με βασικούς δείκτες που αφορούν την αγορά εργασίας .

4.1 Διάγραμμα

Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη Πληθυσμού

<https://tradingeconomics.com/cyprus/population>

4.2 Διάγραμμα

Δείκτης	Τελευταία Τιμή	Προηγούμενη Τιμή	Μον. Μέτρησης	Περίοδος Αναφοράς
Ανεργία	4.40	5.20	%	Aug/21
Μακροχρόνια Ανεργία	2.80	2.40	%	Mar/21
Ανεργία Νέων	20.10	20.10	%	Jun/21
Πληθυσμός	0.89	0.88	Έκατομ.	Dec/20
Εργασία Πλήρους Απασχόλησης	371.60	357.40	Χιλιάδες	Jun/21
Ημι-Απασχόληση	41.30	42.90	Χιλιάδες	Jun/21
% Εργαζομένων επί εργατικού δυναμικού*	70.10	68.50	%	Jun/21
Παραγωγικότητα**	107.10	105.70	Βαθμοί	Jun/21

4.1 Πίνακας Κύπρος Βασικά Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά

<https://tradingeconomics.com/cyprus/population>

*Τα ποσοστά απασχόλησης ορίζονται ως ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμοι εργατικοί πόροι (άτομα διαθέσιμα για εργασία). Υπολογίζονται ως η αναλογία των απασχολούμενων προς τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας. <https://data.oecd.org/emp/employment-rate.htm>

** Αναφέρεται στην πραγματική παραγωγικότητα της εργασίας ανά ώρα εργασίας.

4.1 Χαρακτηριστικά Κυπριακού Φορολογικού Συστήματος

- Οι εταιρείες με έδρα στην Κύπρο υπόκεινται σε εταιρικό φόρο για όλα τα εισοδήματά τους ενώ οι εταιρείες μη κάτοικοι φορολογούνται μόνο για τα κέρδη που προέρχονται από την Κύπρο.

- Ο φόρος υπεραξίας ισχύει για κατοίκους και μη κατοίκους που διαθέτουν ακίνητη περιουσία που βρίσκεται στην Κύπρο και μετοχές σε εταιρείες που κατέχουν τέτοια περιουσιακά στοιχεία.
- Επιβάλλεται ΦΠΑ σε φορολογητέες προμήθειες και εισαγωγές. Ισχύει μειωμένος συντελεστής, μηδενικός συντελεστής και καθεστώς απαλλαγής για την παροχή ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών.
- Οι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος για το παγκόσμιο εισόδημα τους, ενώ οι μη κάτοικοι υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος μόνο για εισόδημα που προέρχεται από την Κύπρο.
- Τα φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου υπόκεινται σε αμυντικές εισφορές επί μερίσματος, τόκων και εσόδων από ενοίκια. Οι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου που δεν είναι κάτοικοι Κύπρου εξαιρούνται από τις αμυντικές εισφορές.
- Ένα άτομο θεωρείται ότι είναι κάτοικος Κύπρου εάν έχει κατοικία καταγωγής στην Κύπρο ή αν για 17 από τα τελευταία 20 έτη, πριν από το σχετικό φορολογικό έτος, έχει φορολογική κατοικία την Κύπρο.

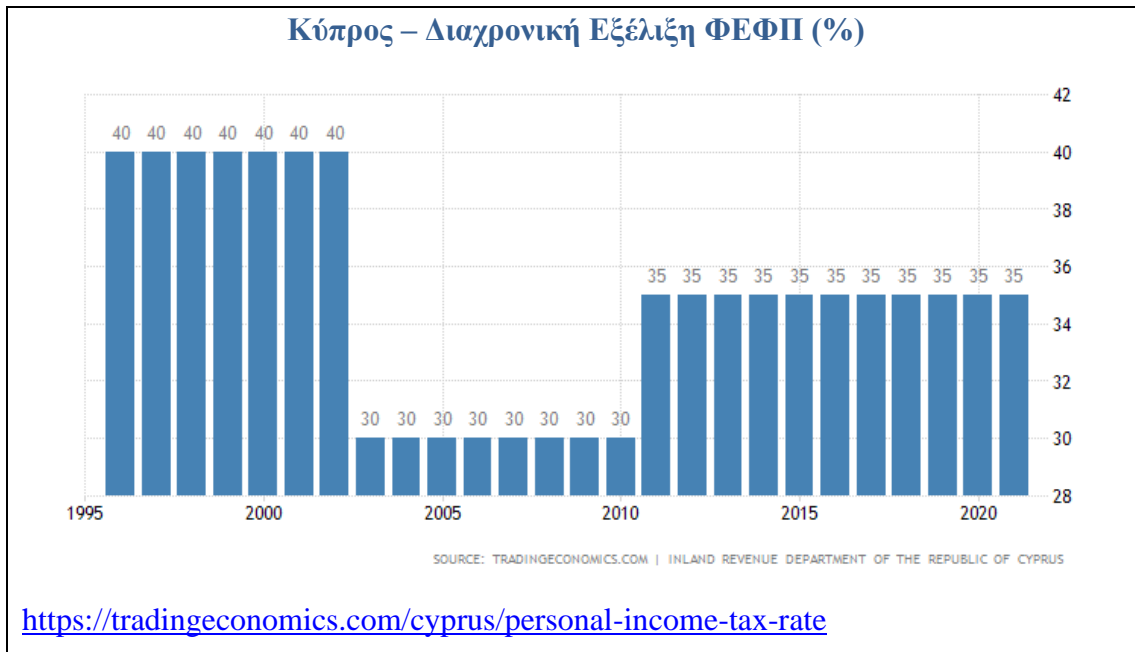
4.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων

Φορολογικός κάτοικος Κύπρου είναι το πρόσωπο που διαμένει συνολικά για 183 ημέρες ή περισσότερες κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους. Άτομο που διαμένει στη χώρα για περισσότερες από 60 ημέρες και δεν περνά περισσότερες από 183 ημέρες σε άλλη χώρα, έχει τη δυνατότητα να γίνει φορολογικός κάτοικος Κύπρου.

Όλα τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι της Δημοκρατίας φορολογούνται για το παγκόσμιο εισόδημά τους. Τα φυσικά πρόσωπα μη κάτοικοι φορολογούνται μόνο για εισόδημα που προέρχεται από την Κύπρο. Ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται πάνω στο φορολογητέο εισόδημα μείον τις επιτρεπόμενες εκπτώσεις. Φορολογητέο εισόδημα αποτελούν τα εισοδήματα από εργασία, ενοίκια, τόκους και κέρδη από εμπόριο και επιχείρηση ή επαγγέλματα. Οι εκπιπτόμενες δαπάνες περιλαμβάνουν κοινωνική ασφάλιση και εθνικές εισφορές υγείας και συνταξιοδοτικές εισφορές.

Οι φορολογικοί συντελεστές είναι κλιμακωτοί και διαμορφώνονται ως εξής :

Φορολογητέο Εισόδημα €	Φορολογικός Συντελεστής %
0 - 19.500	0
19.501 - 28.000	20
28.001 - 36.300	25
36.301 - 60.000	30
60.001 και άνω	35

4.2.1 Διάγραμμα

Από τον φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται τα παρακάτω εισοδήματα, στο σύνολο τους :

- Μερίσματα
- Τόκοι (εκτός από τόκους που αποκτούνται από τη συνήθη διεξαγωγή επιχείρησης ή που συνδέονται στενά με τη συνήθη διεξαγωγή της επιχείρησης)
- Κέρδη που προκύπτουν από συναλλαγματικές διαφορές, εκτός από συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την εμπορία συναλλάγματος και σχετικών παραγώγων
- Κέρδη που προκύπτουν από τη διάθεση Τίτλων
- Κέρδη από μόνιμη εγκατάσταση που διατηρείται στο εξωτερικό (με προϋποθέσεις)
- Ενοίκια από διατηρητέα οικοδομή (με προϋποθέσεις)

- Οποιοδήποτε κατ' αποκοπή καθοριζόμενο ποσό το οποίο λαμβάνεται εφάπαξ σε μορφή αποζημίωσης ή ως εφάπαξ αποζημίωση λόγω θανάτου ή σωματικής βλάβης
- Ποσό που αντιπροσωπεύει αποπληρωμή από ασφάλεια ζωής ή εγκεκριμένο ταμείο προνοίας
- Αμοιβή από την παροχή μισθωτών υπηρεσιών εκτός της Δημοκρατίας σε εργοδότη που δεν είναι κάτοικος στη Δημοκρατία, ή σε μόνιμη εγκατάσταση εκτός της Δημοκρατίας εργοδότη που είναι κάτοικος στη Δημοκρατία, νοουμένου ότι η συνολική περίοδος των υπηρεσιών στο εξωτερικό για ένα φορολογικό έτος είναι πέραν των 90 ημερών

Στο όφελος, πλεόνασμα ή κέρδος το οποίο προκύπτει από αναδιάρθρωση δανείου μπορεί να υπάρξει μέχρι και ολική απαλλαγή φόρου.

Στην αμοιβή από εργοδότηση που ασκείται στη Δημοκρατία από άτομο το οποίο δεν ήταν κάτοικος της Δημοκρατίας πριν την έναρξη της εργοδότησής του υπάρχει απαλλαγή ίση με το μικρότερο ποσό μεταξύ του 20% της αμοιβής ή €8.550.

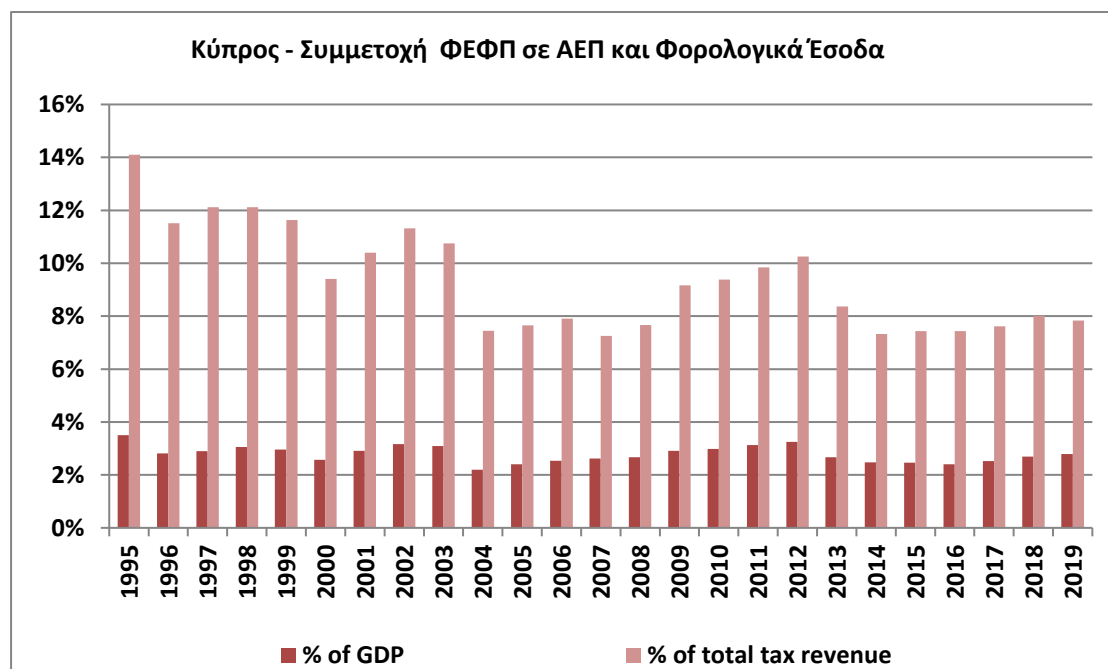
Στην αμοιβή από εργοδότηση που ασκείται στη Δημοκρατία από άτομο το οποίο δεν ήταν κάτοικος της Δημοκρατίας πριν την έναρξη της εργοδότησής του και εφόσον η ετήσια αμοιβή του υπερβαίνει τις €100.000 υπάρχει απαλλαγή ίση με το 50% της αμοιβής.

Έκπτωση για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος φυσικού προσώπου αποτελούν οι Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι εισφορές στο Γενικό Σύστημα Υγείας, οι εισφορές σε εγκεκριμένα ταμεία πρόνοιας και συντάξεως, στο σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ή άλλα εγκεκριμένα ταμεία και τα ασφάλιστρα ζωής. Το ποσοστό της έκπτωσης είναι 20% του φορολογητέου εισοδήματος όπως αυτό υπολογίζεται πριν την αφαίρεση της παρούσας έκπτωσης.

Με την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και όσο προετοιμαζόταν για την ένταξη της στην Ευρωζώνη, η Κύπρος μείωσε κατά 25% (από το 40% στο 30%) τον

συντελεστή φορολόγησης των εισοδημάτων των φυσικών προσώπων, εκμεταλλεζόμενη τα πλεονεκτήματα του ισχυρότερου νομίσματος που θα αποκτούσε.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΕΦΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

4.2.2 Διάγραμμα

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, παρατηρούμε ότι ο ΦΕΦΠ αποτελεί το 7,5% με 8% του συνόλου των φορολογικών εσόδων της Κύπρου από το 2014 και μετά, ενώ πριν το 2000 ήταν στο 12%. Σε επίπεδο ποσοστού του ΑΕΠ, τα έσοδα του ΦΕΦΠ αποτελούν το 2,5-3% του ΑΕΠ από το 1995 ως το 2019 παρά τα σημαντικά γεγονότα που μεσολάβησαν (ένταξη στην ΕΕ, στην Ευρωζώνη, παγκόσμια οικονομική κρίση, επιβολή ελέγχων κίνησης κεφαλαίων, κούρεμα καταθέσεων).

Δεν επιβάλλεται φόρος για ακίνητη περιουσία που βρίσκεται στο εξωτερικό και δεν επιβάλλεται φόρος επί των κεφαλαιουχικών κερδών από τη πώληση μετοχών εταιριών εκτός από μετοχές εταιριών που κατέχουν ακίνητη περιουσία.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	266.5 EUR	3,5084%	14,1043%
1996	222.1 EUR	2,8149%	11,5167%
1997	243.5 EUR	2,8939%	12,1174%
1998	279.5 EUR	3,0538%	12,1206%
1999	291.3 EUR	2,9605%	11,6376%
2000	277.3 EUR	2,5665%	9,4022%
2001	338.2 EUR	2,9148%	10,3975%
2002	383.1 EUR	3,1706%	11,3236%
2003	398.7 EUR	3,0976%	10,7530%
2004	305.6 EUR	2,1926%	7,4444%
2005	361 EUR	2,4004%	7,6501%
2006	412.8 EUR	2,5382%	7,9120%
2007	460.2 EUR	2,6161%	7,2520%
2008	506.3 EUR	2,6634%	7,6648%
2009	544 EUR	2,9129%	9,1629%
2010	578.5 EUR	2,9804%	0,9388%
2011	618.6 EUR	3,1238%	9,8417%
2012	632.4 EUR	3,2530%	10,2551%
2013	479.2 EUR	2,6630%	8,3697%
2014	430.6 EUR	2,4704%	7,3286%
2015	441.3 EUR	2,4676%	7,4353%
2016	455 EUR	2,4037%	7,4303%
2017	508.5 EUR	2,5273%	7,6222%
2018	576 EUR	2,6875%	8,0189%
2019	621.2 EUR	2,7873%	7,8397%

4.2 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=77/1609455600

4.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

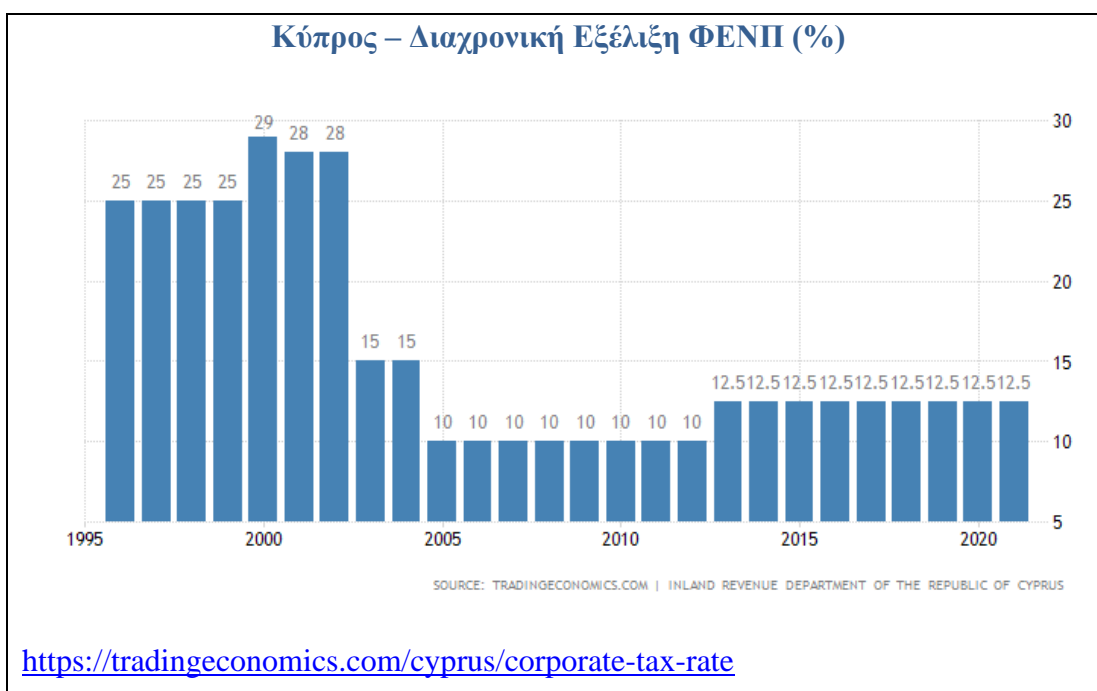
Ο βασικός συντελεστής ΦΕΝΠ είναι 12,5%. Επιβάλλεται σε νομικά πρόσωπα :

- που είναι φορολογικοί κάτοικοι της Δημοκρατίας. Φορολογούνται πάνω

στο εισόδημα που αποκτάται ή προκύπτει από πηγές τόσο εντός όσο και εκτός της Δημοκρατίας.

- που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι της Δημοκρατίας. Φορολογούνται μόνο πάνω στο εισόδημα που αποκτάται ή προκύπτει από πηγές εντός της Δημοκρατίας.

Φορολογικός κάτοικος της Δημοκρατίας είναι η εταιρεία της οποίας ο έλεγχος και η διεύθυνση ασκείται στη Δημοκρατία.

4.3.1 Διάγραμμα

Από τον φόρο εισοδήματος ΝΠ απαλλάσσονται τα παρακάτω εισοδήματα, στο σύνολο τους :

- Μερίσματα
- Τόκοι (εκτός από τόκους που αποκτούνται από τη συνήθη διεξαγωγή επιχείρησης ή που συνδέονται στενά με τη συνήθη διεξαγωγή της επιχείρησης)
- Κέρδη που προκύπτουν από συναλλαγματικές διαφορές, εκτός από συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την εμπορία συναλλάγματος και σχετικών παραγώγων
- Κέρδη που προκύπτουν από τη διάθεση Τίτλων

- Κέρδη από μόνιμη εγκατάσταση που διατηρείται στο εξωτερικό (με προϋποθέσεις)
- Ενοίκια από διατηρητέα οικοδομή (με προϋποθέσεις)

Στο όφελος, πλεόνασμα ή κέρδος το οποίο προκύπτει από αναδιάρθρωση δανείου μπορεί να υπάρξει μέχρι και ολική απαλλαγή φόρου.

Στο εισόδημα εταιρείας που δραστηριοποιείται στη Δημοκρατία στον τομέα της οπτικοακουστικής βιομηχανίας μπορεί να υπάρξει, με προϋποθέσεις, απαλλαγή ως 50% .

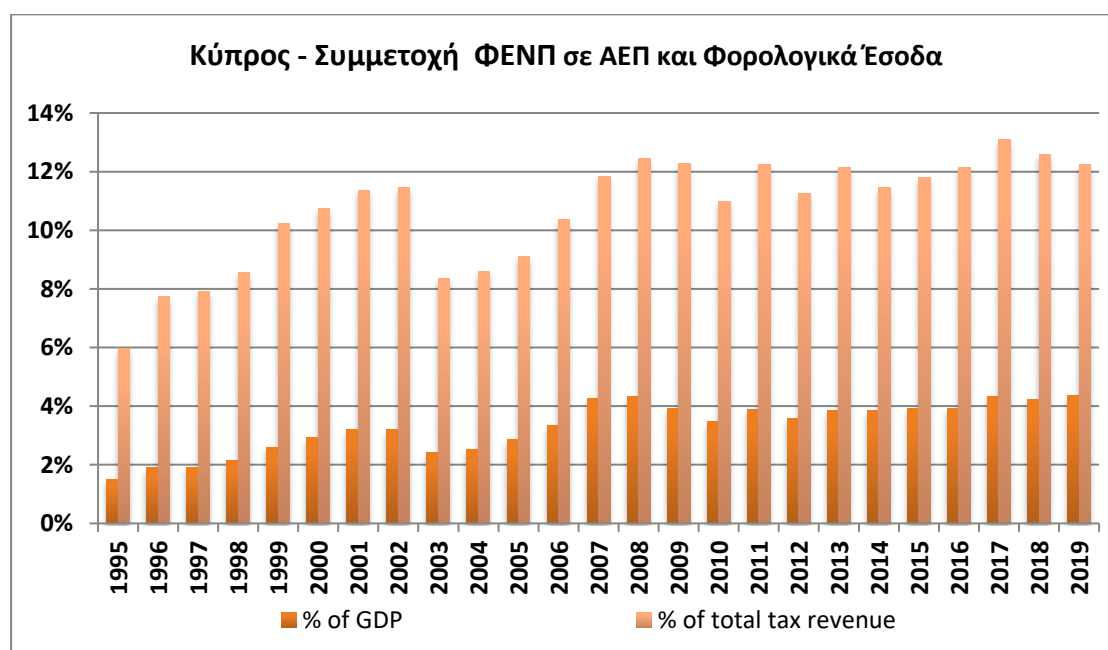
Δεν εφαρμόζονται αποσβέσεις για φορολογικούς σκοπούς στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων αλλά υπάρχει η δυνατότητα χρήσης ετήσιων εκπτώσεων φθοράς για διάφορα περιουσιακά στοιχεία από το φορολογητέο εισόδημα. Τέτοια περιουσιακά στοιχεία είναι οι εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τα εξαρτήματα, τα εμπορικά οχήματα τα ξενοδοχεία, τα εμπορικά και τα βιομηχανικά κτίρια, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα προγράμματα λογισμικού. Οι συντελεστές των εκπτώσεων αυτών κυμαίνονται από 3% έως 33% ετησίως και αφορούν περιουσιακά στοιχεία που η επιχείρηση χρησιμοποιεί για την δραστηριότητα της. Για λογιστικούς σκοπούς διενεργούνται αποσβέσεις με βάση την διάρκεια ωφέλιμης ζωής του περιουσιακού στοιχείου.

Οι εταιρείες μπορούν να μεταφέρουν φορολογικές ζημιές οποιουδήποτε φορολογικού έτους στα επόμενα πέντε έτη και να τις συμψηφίσουν με φορολογητέα κέρδη. Ο συμψηφισμός φορολογητέων ζημιών επιτρέπεται μεταξύ εταιριών φορολογικών κατοίκων της Δημοκρατίας που είναι μέλη του ίδιου ομίλου. θυγατρική εταιρεία που είναι φορολογικός κάτοικος σε άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) μπορεί να εκχωρήσει φορολογητέες ζημιές σε εταιρεία φορολογικό κάτοικο της Δημοκρατίας, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω εκχωρούσα εταιρεία έχει εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες συμψηφισμού ή μεταφοράς των φορολογητέων ζημιών στο

κράτος της φορολογικής της κατοικίας ή σε άλλο Κράτος Μέλος όπου δυνατό να εδρεύει ενδιάμεση ιθύνουσα εταιρεία.

Πριν την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Κύπρος εφάρμοζε υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές στις επιχειρήσεις. Με την ένταξη της όμως επέλεξε να βελτιώσει αισθητά το φορολογικό κίνητρο ώστε να προσελκύσει νέες επενδύσεις στο έδαφος της αλλά και να αποτελέσει προτιμητέα φορολογική έδρα, με νόμισμα πλέον το ευρώ, για τον επιχειρηματικό κόσμο

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΕΝΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

4.3.2 Διάγραμμα

Χαρακτηριστικό της Κυπριακής οικονομίας είναι το γεγονός ότι από την ένταξη της στην Ευρωζώνη, το 2008, τα έσοδα από τον ΦΕΝΠ αποτελούν το περίπου 4% του ΑΕΠ και το 12% των συνολικών φορολογικών εσόδων. Ο φορολογικός συντελεστής ήταν ως το 2012 10% και από το 2013 αυξήθηκε στο 12,5%, ενώ η χρηματοοικονομική κρίση του 2008 οδήγησε τη χώρα σε επιβολή ελέγχων στην κίνηση των κεφαλαίων από

το 2013 ως το 2015 οπότε ολοκληρώθηκε η σταδιακή άρση τους.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	112.6 EUR	1,4824%	5,9592%
1996	149.4 EUR	1,8935%	7,7470%
1997	159.2 EUR	1,8920%	7,9224%
1998	197.5 EUR	2,1579%	8,5646%
1999	256.2 EUR	2,6037%	10,2353%
2000	317.1 EUR	2,9349%	10,7517%
2001	369.9 EUR	3,1880%	11,3721%
2002	387.7 EUR	3,2087%	11,4596%
2003	309.8 EUR	2,4069%	8,3554%
2004	353 EUR	2,5326%	8,5991%
2005	430.2 EUR	2,8605%	9,1165%
2006	540.8 EUR	3,3252%	10,3653%
2007	750.7 EUR	4,2675%	11,8299%
2008	821.8 EUR	4,3231%	12,4411%
2009	728.9 EUR	3,9030%	12,2772%
2010	676 EUR	3,4827%	10,9703%
2011	770.3 EUR	3,8898%	12,2552%
2012	694.9 EUR	3,5744%	11,2686%
2013	694.9 EUR	3,8616%	12,1371%
2014	672.3 EUR	3,8571%	11,4422%
2015	701.3 EUR	3,9214%	11,8159%
2016	743.4 EUR	3,9272%	12,1399%
2017	874.1 EUR	4,3445%	13,1024%
2018	904.1 EUR	4,2184%	12,5867%
2019	969.3 EUR	4,3492%	12,2328%

4.3 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=69/1609455600

4.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας επιβάλλεται σε όλες τις παραδόσεις αγαθών και παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται στη Δημοκρατία, στις αποκτήσεις αγαθών

από άλλα Κράτη Μέλη και στις εισαγωγές αγαθών από Τρίτες Χώρες. Οι συντελεστές του είναι :

Κανονικός	19%
Μειωμένος	9%
Μειωμένος	5%
Μηδενικός	0%

Στον μειωμένο συντελεστή του 9% υπάγονται οι υπηρεσίες εστιατορίου, εστίασης, διαμονής σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, η εποχούμενη και η θαλάσσια εγχώρια μεταφορά επιβατών και αποσκευών.

Στον μειωμένο συντελεστή του 5% υπάγονται τρόφιμα, φάρμακα, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, εισιτήρια θεαμάτων καθώς και η ανακαίνιση κι επισκευή ιδιωτικών κατοικιών άνω των 3 ετών από την πρώτη εγκατάσταση και η αγορά ή ανέγερση κατοικίας.

Σε μηδενικό ΦΠΑ υπάγονται οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσίες και προϊόντα που χρησιμοποιούνται στη ναυσιπλοΐα και από τις αεροπορικές εταιρίες για την μεταφορική τους δραστηριότητα.

Κύπρος – Διαχρονική Εξέλιξη ΦΠΑ (%)

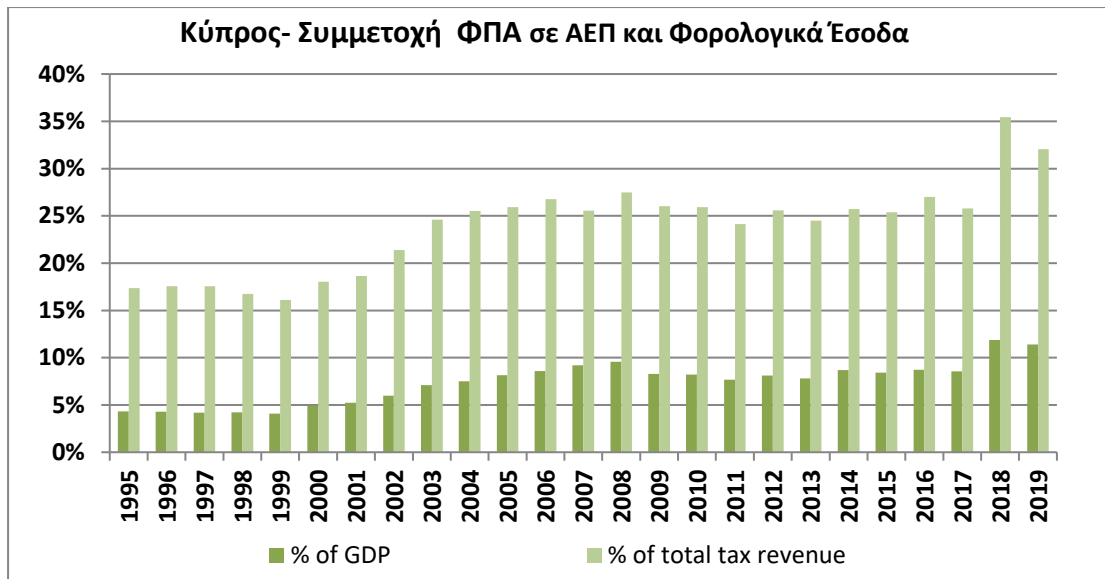

4.4.1 Διάγραμμα

Απαλλασσόμενες από ΦΠΑ είναι ορισμένες παραδόσεις αγαθών και υπηρεσιών όπως οικονομικών υπηρεσιών, υγείας και πρόνοιας, ασφάλισης και εκπαίδευσης, μισθώσεις ακίνητης περιουσίας που χρησιμοποιείται για κατοικία.

Σε αντίθεση με τους συντελεστές ΦΕΦΠ και ΦΕΝΠ, η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη, οδήγησε σε αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ, σχεδόν σε διπλασιασμό του (από 10% το 2000 σε 19% το 2017), με την μεγαλύτερη αύξηση να εφαρμόζεται με την προσφυγή της στο ΔΝΤ για χρηματοδότηση εξαιτίας της κρίσης του 2008. Έτσι τα έσοδα από τον ΦΠΑ αποτελούν το σημαντικότερο μέρος των συνολικών φορολογικών εσόδων.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΠΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

4.4.2 Διάγραμμα

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	327.8 EUR	4,3154%	17,3485%
1996	338.3 EUR	4,2877%	17,5421%
1997	352.7 EUR	4,1917%	17,5516%
1998	386 EUR	4,2174%	16,7389%
1999	403.4 EUR	4,0997%	16,1160%
2000	532.2 EUR	4,9257%	18,0450%
2001	606.1 EUR	5,2237%	18,6338%
2002	723.2 EUR	5,9853%	21,3762%
2003	912.3 EUR	7,0879%	24,6049%
2004	1 047.3 EUR	7,5140%	25,5122%
2005	1 224 EUR	8,1387%	25,9382%
2006	1 395.9 EUR	8,5829%	26,7547%
2007	1 620.4 EUR	9,2115%	25,5350%
2008	1 816.2 EUR	9,5541%	27,4953%
2009	1 545.6 EUR	8,2761%	26,0334%
2010	1 597.4 EUR	8,2298%	25,9230%
2011	1 516.9 EUR	7,6600%	24,1333%
2012	1 577.5 EUR	8,1144%	25,5809%
2013	1 403 EUR	7,7966%	24,5048%
2014	1 512 EUR	8,6746%	25,7335%
2015	1 505.8 EUR	8,4198%	25,3707%
2016	1 653.9 EUR	8,7372%	27,0086%
2017	1 720.3 EUR	8,5502%	25,7866%
2018	2 545.33 EUR	11,8761%	35,4355%
2019	2 538.58 EUR	11,3905%	32,0374%

4.4 Πίνακας Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα

https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=1561/1625090400

Τα έσοδα από τον ΦΠΑ αποτελούν μέγεθος που παρουσίασε σημαντική άνοδο κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 4,3% το 1995 έφτασε στο 11,4% το 2019. Ο φορολογικός συντελεστής αυξήθηκε από το 15% ως το 2011, στο 17% το 2012, στο 18% το 2013 και στο 19% από το 2014 και μετά. Αντίστοιχη πορεία έχει και το ποσοστό των εσόδων από ΦΠΑ στο σύνολο των φορολογικών εσόδων. Από 17,3% το 1995 φτάνει στο 32% το 2019. Και στις δύο μετρήσεις παρατηρούμε σημαντική θετική μεταβολή το 2018 και 2019, χρονιές με σημαντική αύξηση του ΑΕΠ της Κύπρου.

4.5 Φόροι στην Ακίνητη Περιουσία

Τα κέρδη από πώληση ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται στην Κύπρο (συμπεριλαμβανομένων και μετοχών εταιρείας που έχει ακίνητη περιουσία) υπόκεινται σε φόρο κεφαλαιουχικών κερδών. Σε αυτό το φόρο υπεραξίας υπόκεινται όσοι κατέχουν ακίνητη περιουσία στην Κύπρο είτε είναι φορολογικοί κάτοικοι είτε είναι μη φορολογικοί κάτοικοι. Ο ισχύων συντελεστής είναι 20%.

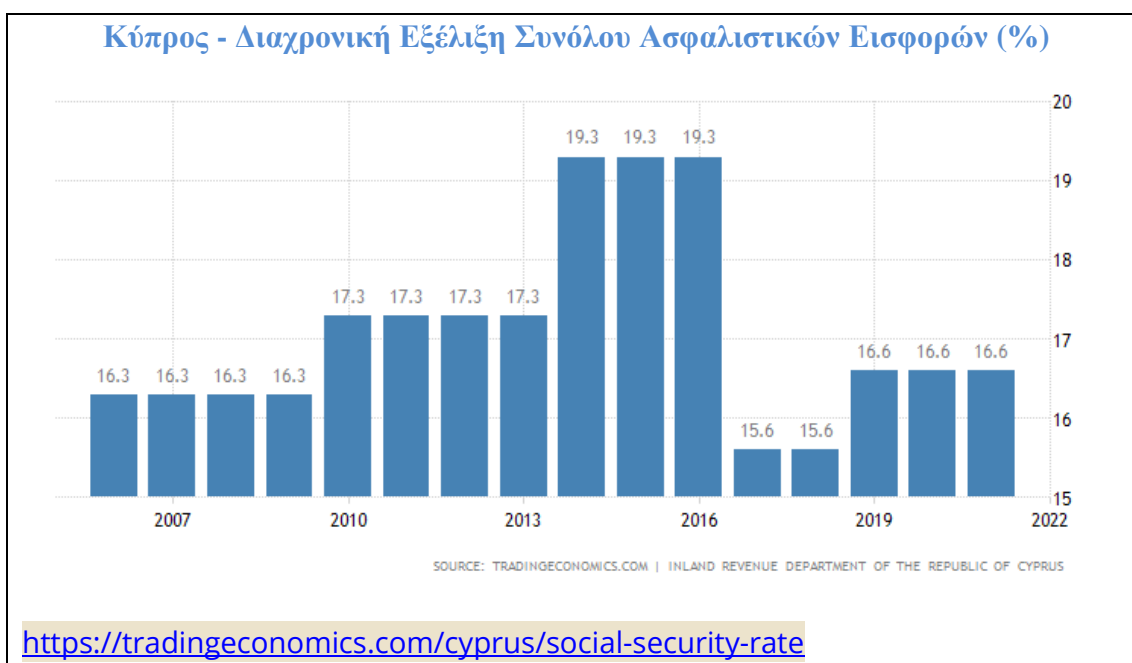
4.6 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας

Οι εισφορές στο ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων καταβάλλονται επί των ακαθάριστων αποδοχών των εργαζομένων. Από τον εργοδότη πληρώνεται το 12-14% του ακαθάριστου μισθού και από τον εργαζόμενο πληρώνεται επιπλέον 8,3%. Η εισφορά η οποία υπολογίζεται πάνω στα ημερομίσθια ή τον μηνιαίο μισθό του μισθωτού μέχρι ένα ανώτατο όριο που καθορίζεται κάθε χρόνο, βαρύνει τον εργοδότη κατά 12% ως ακολούθως:

- 8,3% κοινωνικές ασφαλίσεις
- 1,2% ταμείο για πλεονάζον προσωπικό
- 0,5% για ταμείο ανάπτυξης ανθρωπίνου δυναμικού
- 2% ταμείο κοινωνικής συνοχής

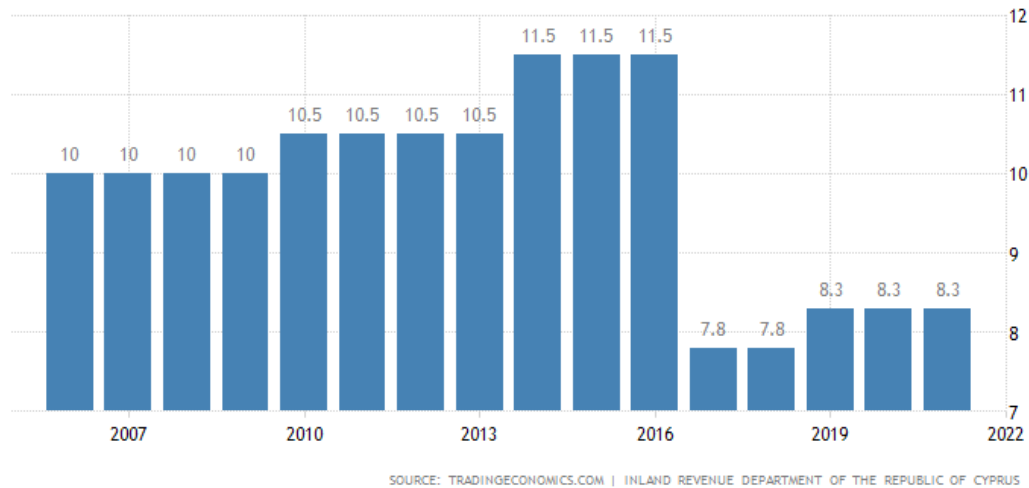
Οι αυτοαπασχολούμενοι έχουν εισφορά 15,6% των ακαθάριστων αποδοχών τους. Για τον υπολογισμό των παραπάνω εισφορών υπάρχει ανώτατο όριο αποδοχών τα 4784€ ανά μήνα. Για τα ποσά των εισφορών των αυτοαπασχολούμενων υπάρχει κατώτατο εβδομαδιαίο όριο ανά κατηγορία επαγγέλματος και ανώτατο όριο τα 1055€ ανά εβδομάδα.

Παράλληλα υπάρχουν εισφορές και στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣΥ). Οι εργοδότες συνεισφέρουν επιπλέον 2,90% και οι εργαζόμενοι 2,65% ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι με 4%. Για τις εισφορές στο Εθνικό Σύστημα Υγείας υπάρχει ανώτατο όριο για το οποίο καταβάλλονται εισφορές και αυτό είναι οι 180.000€ ετήσιες αποδοχές. Το υποχρεωτικό ποσό το οποίο συνεισφέρει πρόσωπο για σκοπούς ΓεΣΥ αφαιρείται από τα εισοδήματα για σκοπούς Φόρου. Το μέγιστο ετήσιο ποσό που αφαιρείται από τα εισοδήματα ως φοροαπαλλαγή διαφέρει αναλόγως με τον συντελεστή συνεισφοράς ΓεΣΥ επί των εισοδημάτων του κάθε ατόμου. Τυχόν συνεισφορά που έγινε και η οποία ξεπερνά το μέγιστο ετήσιο ποσό ΔΕΝ φοροαπαλλάσσεται.

4.6.1 Διάγραμμα

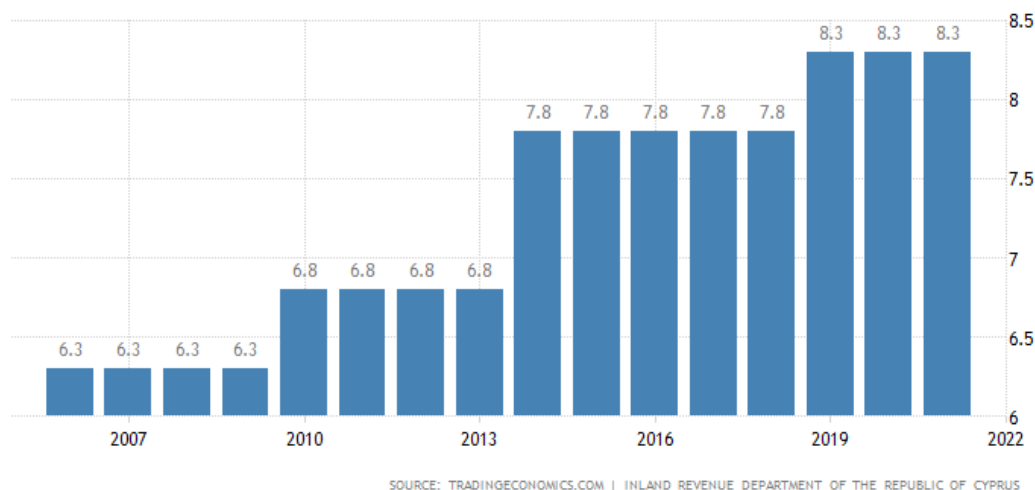
Κύπρος - Διαχρονική Εξέλιξη Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών (%)

<https://tradingeconomics.com/cyprus/social-security-rate-for-companies>

4.6.2 Διάγραμμα

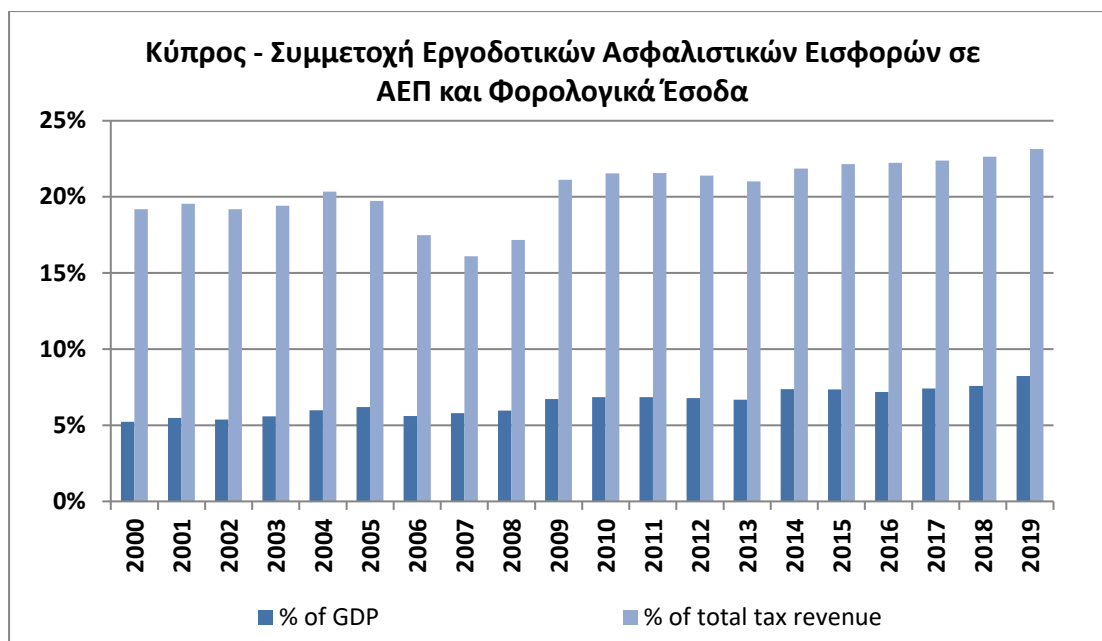
Κύπρος - Διαχρονική Εξέλιξη Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων (%)

<https://tradingeconomics.com/cyprus/social-security-rate-for-employees>

4.6.3 Διάγραμμα

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διαγράμματα και πίνακες στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τις εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

4.6.4 Διάγραμμα

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
2000	565.7 EUR	5,2357%	19,1808%
2001	635.8 EUR	5,4797%	19,5468%
2002	648.9 EUR	5,3704%	19,1801%
2003	720.3 EUR	5,5962%	19,4266%
2004	834.8 EUR	5,9894%	20,3357%
2005	931.2 EUR	6,1918%	19,7334%
2006	911.9 EUR	5,6069%	17,4781%
2007	1 021.2 EUR	5,8052%	16,0925%
2008	1 134.4 EUR	5,9675%	17,1736%
2009	1 253.52 EUR	6,7121%	21,1137%
2010	1 327.38 EUR	6,8386%	21,5410%
2011	1 355.62 EUR	6,8455%	21,5674%
2012	1 320.1 EUR	6,7904%	21,4069%
2013	1 203.65 EUR	6,6888%	21,0230%
2014	1 283.999 EUR	7,3665%	21,8531%
2015	1 315.162 EUR	7,3538%	22,1587%
2016	1 361.128 EUR	7,1906%	22,2276%
2017	1 493.861 EUR	7,4248%	22,3924%
2018	1 625.53 EUR	7,5845%	22,6302%
2019	1 833.156 EUR	8,2253%	23,1348%

4.5 Πίνακας Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=81/1609455600

Οι εργοδοτικές εισφορές παρουσιάζουν σταδιακή αύξηση ως ποσοστό του ΑΕΠ καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο με μέγιστη τιμή το 8,2% το 2019. Αντίστοιχα ανοδική πορεία παρουσιάζεται και στις μετρήσεις ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων με μέγιστη τιμή κι εδώ το 2019, το 23,1%. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι η αύξηση των εσόδων από εργοδοτικές εισφορές απέκτησε δυναμική μετά το 2016, χρονιά κατά την οποία το ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών των εργοδοτών μειώθηκε κατά 27%.

5. ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η Ρουμανία είναι χώρα της Ανατολικής-Κεντρικής Ευρώπης και αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2007. Το νόμισμα της είναι το Λέου (RON). Η ανάπτυξη της Ρουμανίας υπέστη σημαντική κάμψη κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008. Η συρρίκνωση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της και το δημοσιονομικό της έλλειμμα το 2009, υποχρέωσαν τη χώρα να δανειστεί από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Η επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών οδήγησε σε αναταραχές και πυροδότησε πολιτική κρίση το 2012. Παρόλα αυτά μετά το 2012 παρουσιάζει σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης με αποτέλεσμα το ΑΕΠ του 2020 να είναι περίπου 215δισ€, αυξημένο κατά 45% από το 2012.

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση του φορολογικού συστήματος της χώρας, παραθέτουμε την διαγραμματική απεικόνιση της εξέλιξης του ΑΕΠ και του πληθυσμού της χώρας και έναν πίνακα με βασικούς δείκτες που αφορούν την αγορά εργασίας .

5.1 Διάγραμμα

5.2 Διάγραμμα

Δείκτης	Τελευταία Τιμή	Προηγούμενη Τιμή	Μον. Μέτρησης	Περίοδος Αναφοράς
Μακροχρόνια Ανεργία	1.90	2.00	%	Jun/21
Ανεργία Νέων	19.50	19.50	%	Jun/21
Εργατικό Κόστος*	140.40	160.10	βαθμοί	Jun/21
Ελάχιστος Μισθός	466.72	458.07	EUR/μήνα	Sep/21
Πληθυσμός	19.33	19.41	Εκατομ.	Dec/20
Παραγωγικότητα**	134.10	134.70	βαθμοί	Jun/21
Εργαζόμενοι Μερικής Απασχόλησης	302.70	314.90	Χιλιάδες	Jun/21
Εργαζόμενοι Πλήρους Απασχόλησης	7452.80	7244.80	Χιλιάδες	Jun/21

5.1 Πίνακας Ρουμανία Βασικά Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά

<https://tradingeconomics.com/romania/population>

* Τα στοιχεία αναφέρονται στο συνολικό μέσο ωριαίο κόστος εργασίας, στη μέση ωριαία αμοιβή (μισθοί και ημερομίσθια) και στο μέσο ωριαίο κόστος των κοινωνικών εισφορών των εργοδοτών.

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs_el.htm

**Αναφέρεται στην πραγματική παραγωγικότητα της εργασίας ανά ώρα εργασίας.

5.1 Χαρακτηριστικά Ρουμανικού Φορολογικού Συστήματος

Οι εταιρικοί φόροι εισοδήματος επιβάλλονται σε εταιρείες φορολογικούς κατοίκους Ρουμανίας, σε εταιρείες μη φορολογικούς κατοίκους αλλά με μόνιμη εγκατάσταση στη Ρουμανία και σε αλλοδαπά νομικά πρόσωπα των οποίων ο τόπος άσκησης της διαχείρισης των δραστηριοτήτων τους είναι η Ρουμανία.

Τα κεφαλαιουχικά κέρδη αντιμετωπίζονται ως συνήθη επιχειρηματικά έσοδα και φορολογούνται αναλόγως. Τα μερίσματα όταν καταβάλλονται από εταιρείες φορολογικούς κατοίκους σε άλλες εταιρείες κατοίκους απαλλάσσονται από τον φόρο ενώ τα μερίσματα και τα έσοδα από δικαιώματα και από ρευστοποίηση ρουμανικών εταιριών, που καταβάλλονται σε εταιρείες μη κατοίκους υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου με ποσοστό 16%, με ορισμένες εξαιρέσεις.

Φόρος επί της ακίνητης περιουσίας επιβάλλεται σε κατοίκους και σε μη κατοίκους που διαθέτουν περισσότερα από ένα κτίρια.

Στους ομίλους, τα κέρδη και οι ζημιές δεν μπορούν να μεταφερθούν μεταξύ των συνδεδεμένων μερών. Όμως, από το 2022, θα υπάρχει η δυνατότητα ίδρυσης χρηματοοικονομικών ομίλων στους οποίους θα συγκεντρώνονται τα κέρδη και οι ζημιές που δημιουργούνται από τα μέλη τους.

Ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ είναι 19%, ενώ ισχύουν και μειωμένοι συντελεστές 9% και 5% για ορισμένα αγαθά και Υπηρεσίες.

5.2 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων

Σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων υπόκεινται οι παρακάτω κατηγορίες φορολογουμένων:

α) Άτομα μόνιμοι κάτοικοι, συγκεκριμένα κάθε πρόσωπο που πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Έχει διεύθυνση που βρίσκεται στη Ρουμανία.
- Το κέντρο των ζωτικών του ενδιαφερόντων βρίσκεται στη Ρουμανία.
- Διαμένει στη Ρουμανία για περισσότερες από 183 ημέρες σε οποιαδήποτε περίοδο 12 μηνών.

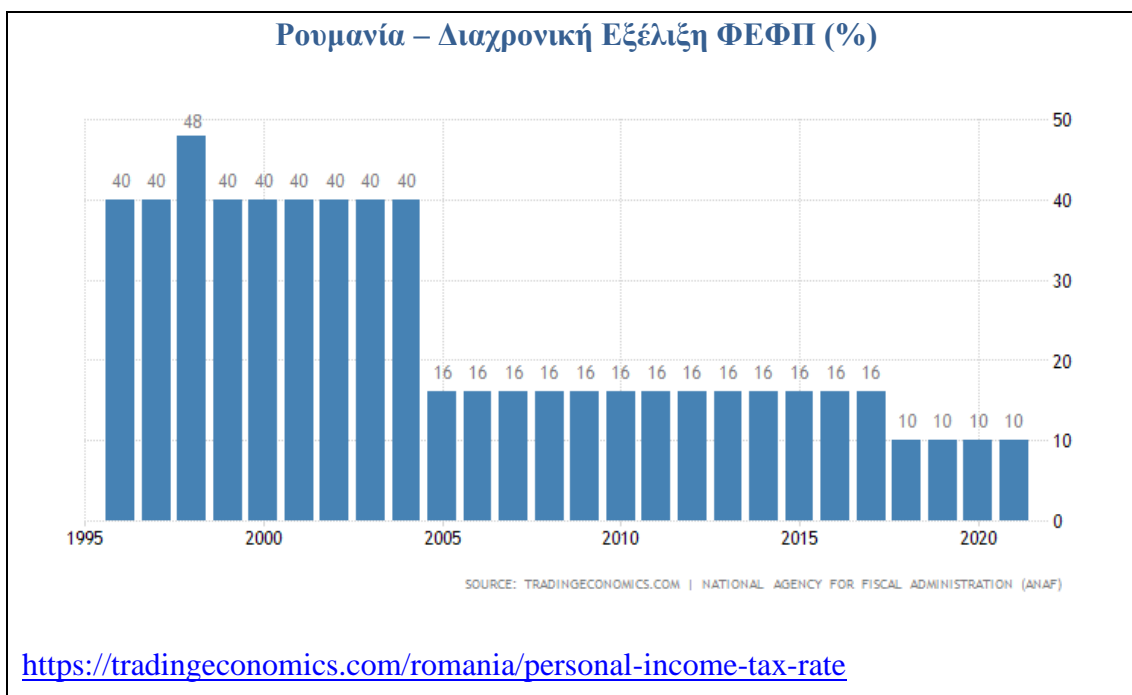
β) Άτομα μη κάτοικοι που ασκούν αυτοτελή δραστηριότητα μέσω μόνιμης

εγκατάστασης στη Ρουμανία

γ) Άτομα μη κάτοικοι που ασκούν εξαρτημένες δραστηριότητες στη Ρουμανία.

δ) Άτομα μη κάτοικοι που αποκτούν άλλα εισοδήματα από τη Ρουμανία.

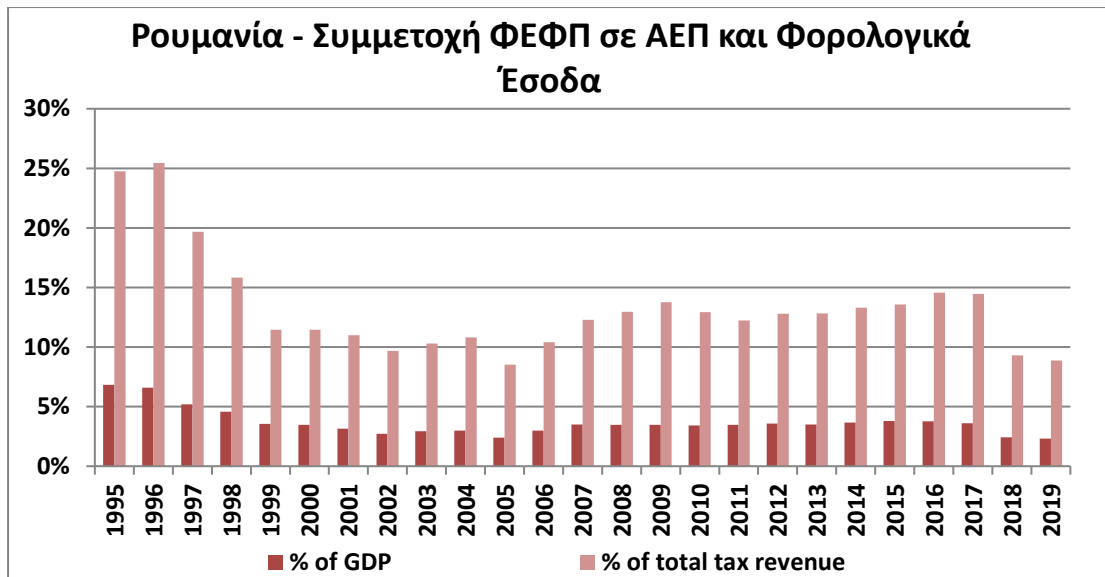
Μέχρι το 2017 ο συντελεστής φορολόγησης των φυσικών προσώπων ήταν 16% επί των ακαθάριστων αποδοχών τους αφού αφαιρεθούν οι ασφαλιστικές εισφορές. Από το 2018 και μετά, υποχώρησε στο 10%.

5.2.1 Διάγραμμα

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από το ΦΕΦΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

Σε σύγκριση με τα πρώτα χρόνια της εξεταζόμενης περιόδου τα έσοδα από τον ΦΕΦΠ παρουσιάζουν μείωση ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το 1995 ήταν το 6,8% του ΑΕΠ ενώ το 2019 το 2,3%. Από το 1999 ως το 2017 κινήθηκαν γύρω από το 3%-3,5% ενώ η σημαντική πτώση το 2018 και 2019 οφείλεται στη μείωση του φορολογικού συντελεστή στο 10% από το 16%.

5.2.2 Διάγραμμα

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	520.1 RON	6.8339%	24.7502%
1996	749.9 RON	6.5852%	25.4626%
1997	1 324.6 RON	5.1945%	19.6718%
1998	1 697.3 RON	4.5863%	15.8214%
1999	1 956.7 RON	3.5495%	11.4446%
2000	2 802 RON	3.4647%	11.4526%
2001	3 708.8 RON	3.1593%	10.9947%
2002	4 139 RON	2.7182%	9.6826%
2003	5 637.8 RON	2.9376%	10.2923%
2004	7 315.9 RON	2.9899%	10.8048%
2005	6 853.8 RON	2.3892%	8.5110%
2006	10 249.4 RON	2.9902%	10.4029%
2007	14 848.6 RON	3.4881%	12.2907%
2008	18 749.6 RON	3.4732%	12.9647%
2009	18 421.5 RON	3.4699%	13.7556%
2010	18 029.8 RON	3.4114%	12.9242%
2011	19 387.7 RON	3.4690%	12.2446%
2012	21 136.8 RON	3.5716%	12.8040%
2013	22 298.1 RON	3.5117%	12.8269%
2014	24 495.8 RON	3.6577%	13.3075%
2015	27 109.4015 RON	3.8079%	13.5644%
2016	28 803 RON	3.7717%	14.5616%
2017	30 890.8 RON	3.6008%	14.4574%
2018	23 014 RON	2.4181%	9.3083%
2019	24 490.2 RON	2.3108%	8.8829%

5.2 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΦΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1609455600

Αντίστοιχα και ως ποσοστό του συνόλου των φορολογικών εσόδων από το 25% το 1995 μειώθηκαν στο 8,9% το 2019. Η πιο έντονη υποχώρηση έγινε το 2018 με την μείωση του φορολογικού συντελεστή.

Σε απόλυτες τιμές όμως η εικόνα διαφέρει. Η δραστική μείωση του φορολογικού συντελεστή το 2005 οδήγησε σταδιακά σε αύξηση των φορολογικών εσόδων όσο αυξανόταν και το ΑΕΠ της χώρας με αποτέλεσμα πριν την νέα μείωση του φορολογικού συντελεστή το 2018 να βρεθούν στα ιστορικά υψηλά της εξεταζόμενης περιόδου.

5.3 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

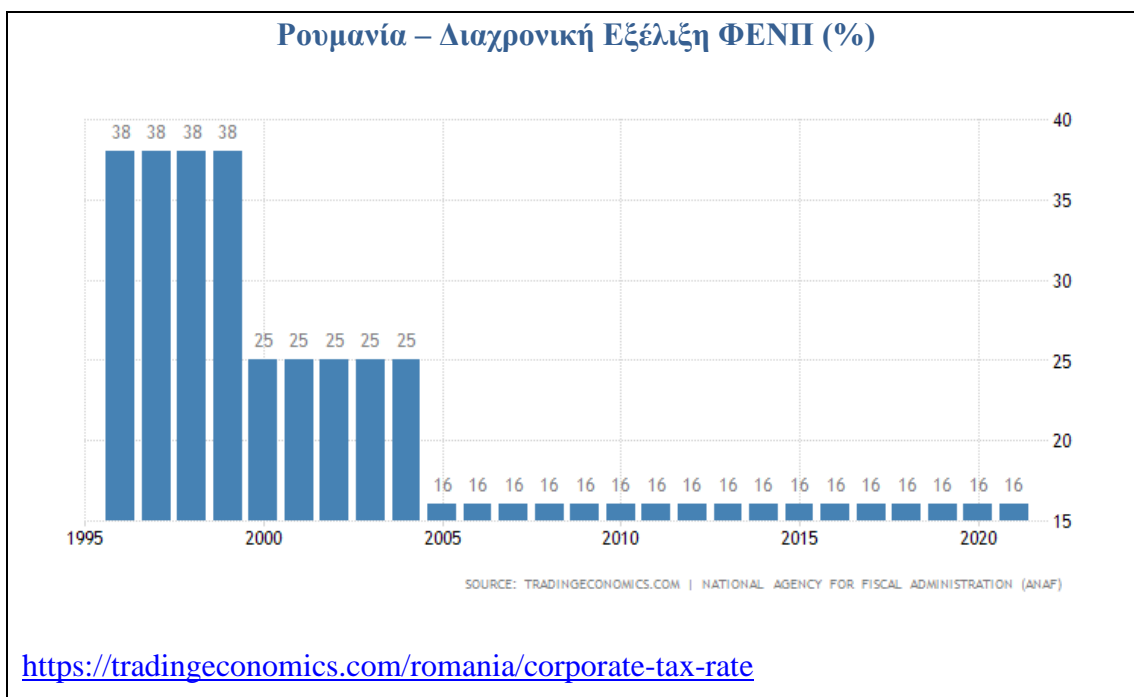
Τα εισοδήματα των νομικών προσώπων στη Ρουμανία, φορολογούνται με συντελεστή 16% και η φορολόγηση αφορά τις παρακάτω οικονομικές οντότητες:

- Νομικά πρόσωπα εγγεγραμμένα σύμφωνα με τη ρουμανική νομοθεσία.
- Ξένα νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στη Ρουμανία μέσω μόνιμων εγκαταστάσεων.
- Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα των οποίων τόνος πραγματικής διαχείρισης τους βρίσκεται στη Ρουμανία.
- Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που αντλούν εισόδημα από ή σε σχέση με συναλλαγές ακινήτων ή από συναλλαγές με συμμετοχές σε νομικά πρόσωπα της Ρουμανίας.
- Εταιρείες με έδρα στη Ρουμανία που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ.

Από το 2017 για όλα τα εισοδήματα που προέρχονται από ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και εστιατόρια, άλλαξε το φορολογικό καθεστώς και αντί του ενιαίου συντελεστή του 16%, η φορολόγηση τους καθορίζεται με βάση διάφορους δείκτες όπως η κατάταξη της πόλης όπου είναι εγκατεστημένη η μονάδα, της επιφάνειας της, του συντελεστή εποχικότητας του, ανεξάρτητα από το αν έχει εγγραφεί κέρδος ή όχι.

Για τις μικρές επιχειρήσεις που πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις : έχουν εισόδημα έως και 1.000.000 ευρώ κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος και ανήκουν σε ιδιώτες, η φορολόγηση τους εξαρτάται από τον αριθμό των υπαλλήλων τους.

Υπάγονται σε ενιαίο συντελεστή φόρου εισοδήματος στον παραγόμενο κύκλο εργασιών που είναι είτε 1%, αν έχουν τουλάχιστον έναν εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης, είτε 3% αν δεν έχουν κανέναν εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης.

5.3.1 Διάγραμμα

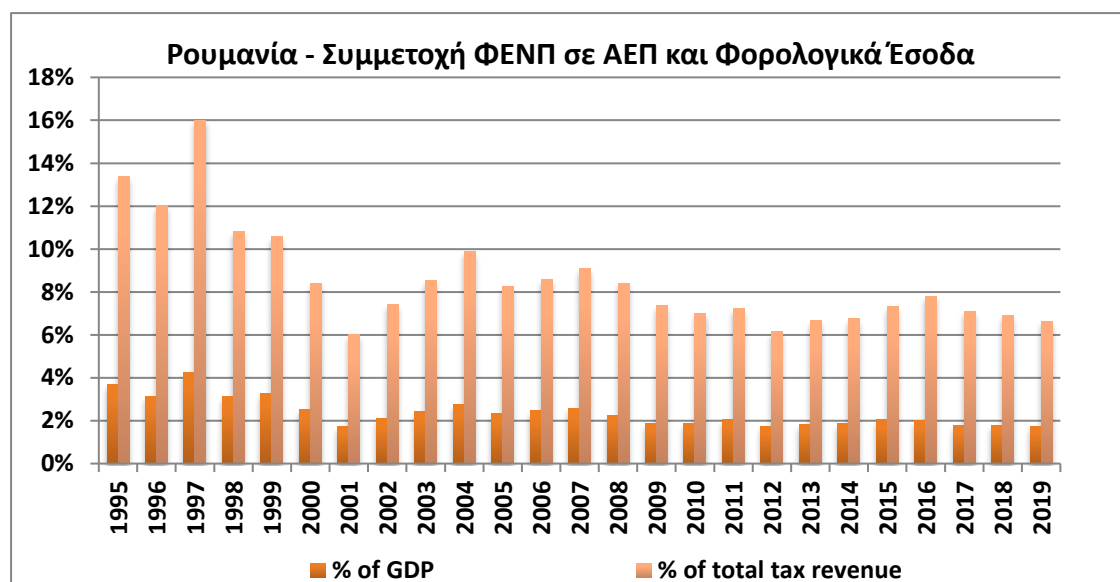
Τα κεφαλαιουχικά κέρδη περιλαμβάνονται στο φορολογητέο εισόδημα και φορολογούνται με τον ισχύοντα συντελεστή. Το εισόδημα που αποκτάται από μη κατοίκους από την πώληση ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται στη Ρουμανία φορολογείται με 16%, το γενικό φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων.

Στη ρουμανική φορολογική νομοθεσία γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ λογιστικής και φορολογικής απόσβεσης. Για τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, οι φορολογικές αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τα οριζόμενα στη φορολογική νομοθεσία και δεν εξαρτώνται από τους κανόνες της λογιστικής απόσβεσης. Για φορολογικούς σκοπούς επιλέγεται συνήθως η σταθερή μέθοδος απόσβεσης ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί η φθίνουσα μέθοδος με σταθερό συντελεστή. Σε περιπτώσεις που ορίζεται η εφαρμογή της μεθόδου αύξουσας απόσβεσης, η μέγιστη απόσβεση για το πρώτο έτος περιορίζεται στο 50% της αξίας του περιουσιακού στοιχείου.

Οι φορολογικές ζημίες, από την 01/01/2009, μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα επτά φορολογικά έτη για να συμψηφιστούν με φορολογικά κέρδη.

Από 01/01/2021 επιτρέπεται για φορολογικούς λόγους, η χρηματοοικονομική ενοποίηση εταιριών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Ορίζονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις σχετικά με τις ιδιότητες και τα ποσοστά δικαιωμάτων ψήφου που κατέχουν οι εταιρίες και οι ιδιοκτήτες τους για να μπορέσουν ενοποιηθούν για φορολογικούς λόγους. Η ενοποίηση είναι προαιρετική , εφαρμόζεται για 5 έτη και μπορεί να ανανεωθεί το αίτημα φορολογικής ενοποίησης. Θα έχει εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις των φορολογικών ετών που αρχίζουν στις ή μετά από την 01/01/2022.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΕΝΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

5.3.2 Διάγραμμα

Η Ρουμανία έχει διατηρήσει σταθερό τον φορολογικό συντελεστή για τα εισοδήματα των νομικών προσώπων από το 2005, χρονιά που τον μείωσε στο 16% από 25%. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα εν λόγω έσοδα μειώθηκαν από το 1995 ως το 2019, από το 3,7% στο 1,7%, όμως στη μεταβολή αυτή την σημαντικότερη επίδραση έχει η μεγαλύτερη αύξηση του ΑΕΠ. Παρόμοια εικόνα βλέπουμε και στο ποσοστό του ΦΕΝΠ στο σύνολο των φορολογικών εσόδων. Εδώ βλέπουμε την μέγιστη τιμή στο 16% το 1997 ενώ από το 2013 και μετά κυμαίνεται περίξ του 7%. Σημαντικό γεγονός ότι το 2012 η χώρα αντιμετώπισε έντονη πολιτική κρίση μετά από σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Μπόρεσε όμως να ανακάμψει και να παρουσιάσει αύξηση στο ΑΕΠ της κατά 45%. Ο

ρυθμός ανέδου του ΑΕΠ υπήρξε μεγαλύτερος από τον ρυθμό ανέδου των φορολογικών εσόδων γι' αυτό και παρατηρούμε μειώσεις στις ποσοστιαίες μετρήσεις ενώ οι απόλυτες τιμές είναι στα μέγιστα της εξεταζόμενης περιόδου.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	281.1 RON	3,6935%	13,3768%
1996	354.8 RON	3,1156%	12,0471%
1997	1 077.9 RON	4,2270%	16,0080%
1998	1 159.4 RON	3,1329%	10,8073%
1999	1 808.2 RON	3,2801%	10,5761%
2000	2 054.8 RON	2,5408%	8,3986%
2001	2 022.4 RON	1,7228%	5,9954%
2002	3 170.6 RON	2,0822%	7,4172%
2003	4 669.3 RON	2,4330%	8,5242%
2004	6 684.9 RON	2,7320%	9,8729%
2005	6 658.3 RON	2,3211%	8,2682%
2006	8 448.3 RON	2,4648%	8,5748%
2007	10 995.8 RON	2,5830%	9,1016%
2008	12 169.2 RON	2,2542%	8,4146%
2009	9 884.7 RON	1,8619%	7,3810%
2010	9 756.6 RON	1,8460%	6,9938%
2011	11 465.6 RON	2,0515%	7,2413%
2012	10 160.3 RON	1,7168%	6,1548%
2013	11 570.1 RON	1,8222%	6,6556%
2014	12 445.4 RON	1,8583%	6,7611%
2015	14 596.9 RON	2,0503%	7,3037%
2016	15 415.5 RON	2,0187%	7,7934%
2017	15 118.1 RON	1,7622%	7,0755%
2018	17 088.7 RON	1,7955%	6,9117%
2019	18 212.4 RON	1,7185%	6,6059%

5.3 Πίνακας Συμμετοχή ΦΕΝΠ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=695/1609455600

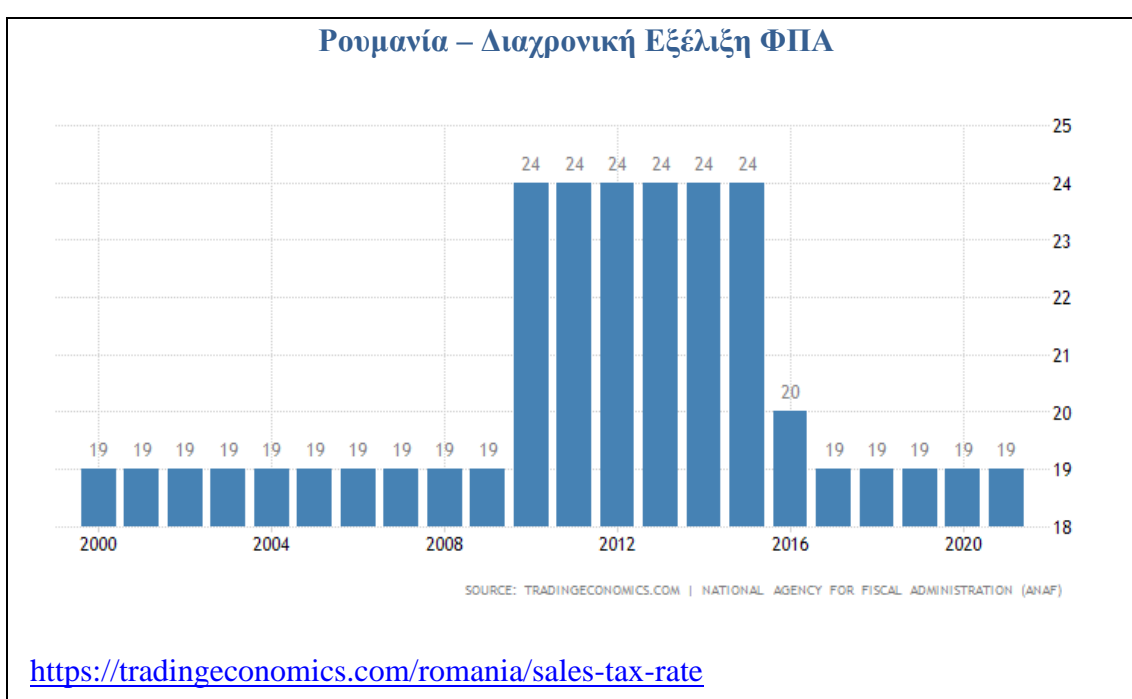
5.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ΦΠΑ

Ο γενικός συντελεστής ΦΠΑ είναι 19%, ενώ υπάρχουν για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 9% και 5%.

Ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ του 9% ισχύει για τρόφιμα, φάρμακα, μη αλκοολούχα ποτά, υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης και υπηρεσίες άρδευσης για γεωργικούς

σκοπούς.

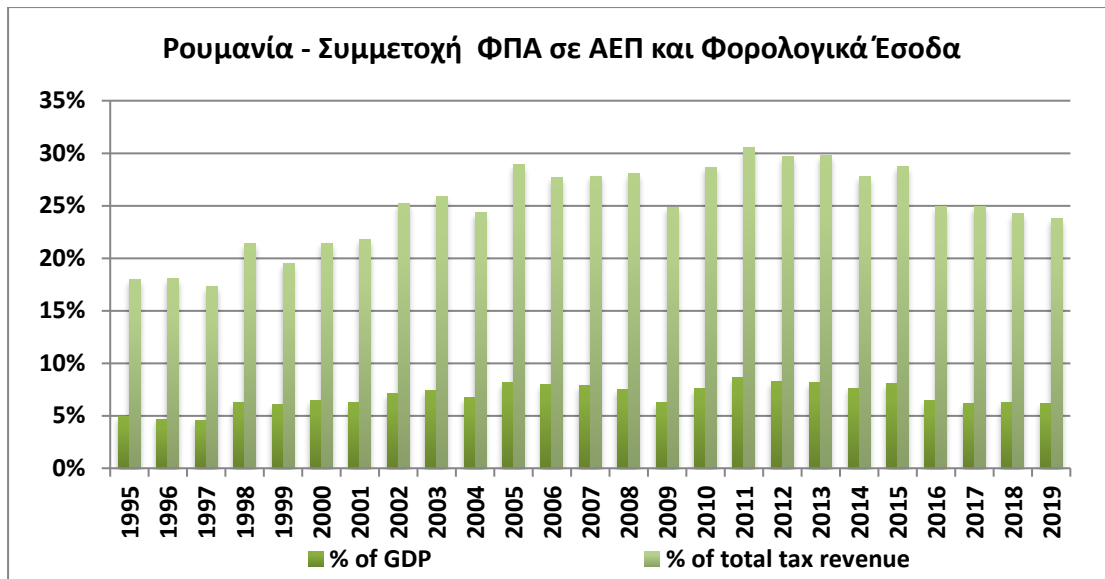
Ο μειωμένος συντελεστής του 5% εφαρμόζεται σε βιβλία, εστίαση, ξενοδοχειακές υπηρεσίες, αθλητικά και πολιτιστικά θεάματα και δραστηριότητες και στις πωλήσεις ακινήτων στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, οι προϋποθέσεις στις αγοραπωλησίες ακινήτων είναι να γίνονται από ιδιώτες, το ακίνητο να έχει επιφάνεια ως 120 τ.μ. και η αξία της συναλλαγής να είναι ως 450.000RON. Το ποσό των 450.000RON αλλάζει από το 2022 και γίνεται 140.000€ με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία που εκδίδεται από την Κεντρική Τράπεζα της Ρουμανίας την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.

5.4.1 Διάγραμμα

Σε καθεστώς ΦΠΑ εντάσσονται υποχρεωτικά οι εταιρείες με ετήσιο κύκλο εργασιών τουλάχιστον 300.000 RON ενώ οι εταιρείες με κύκλο εργασιών κάτω από αυτό το όριο μπορούν να αιτηθούν την υπαγωγή τους.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε το παρακάτω διάγραμμα και πίνακα στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τον ΦΠΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων .

5.4.2 Διάγραμμα

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	377.8 RON	4,9641%	17,9785%
1996	533.3 RON	4,6831%	18,1080%
1997	1 168.1 RON	4,5808%	17,3476%
1998	2 299.4 RON	6,2133%	21,4338%
1999	3 341.5 RON	6,0615%	19,5443%
2000	5 245.3 RON	6,4858%	21,4391%
2001	7 360.5 RON	6,2701%	21,8201%
2002	10 784.4 RON	7,0823%	25,2286%
2003	14 197 RON	7,3974%	25,9180%
2004	16 506.7 RON	6,7460%	24,3787%
2005	23 316.2 RON	8,1280%	28,9538%
2006	27 292.4 RON	7,9625%	27,7012%
2007	33 615.5 RON	7,8967%	27,8247%
2008	40 642.1 RON	7,5286%	28,1027%
2009	33 292.8 RON	6,2711%	24,8602%
2010	39 990 RON	7,5665%	28,6658%
2011	48 374.5 RON	8,6555%	30,5517%
2012	49 066.3 RON	8,2910%	29,7227%
2013	51 744.6 RON	8,1492%	29,7659%
2014	51 086.2 RON	7,6282%	27,7529%
2015	57 519.8 RON	8,0794%	28,7805%
2016	49 252.7 RON	6,4496%	24,9001%
2017	53 228.6 RON	6,2046%	24,9118%
2018	59 989.8 RON	6,3032%	24,2635%
2019	65 461.2 RON	6,1767%	23,7436%

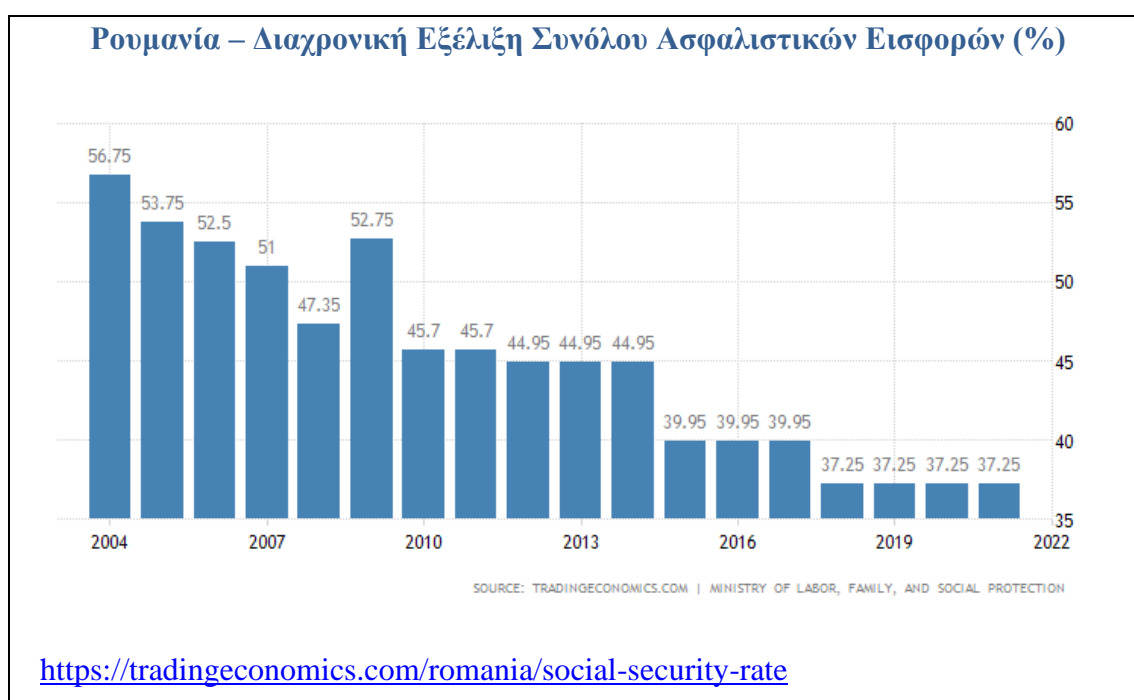
5.4 Πίνακας Συμμετοχή ΦΠΑ σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=498/1625090400

Η Ρουμανία το 2010, με τα προβλήματα της παγκόσμιας κρίσης αύξησε τον συντελεστή ΦΠΑ από 19% σε 24%. Η αύξηση των εσόδων ήταν σημαντική όμως καθώς βελτιωνόταν η οικονομία της, πραγματοποίησε μείωση του βασικού συντελεστή ΦΠΑ από το 24% που ήταν ως το 2015, στο 20% το 2016 και στο 19% από το 2017 και μετά. Αποτέλεσμα της κίνησης αυτής είναι το γεγονός ότι τα έσοδα του ΦΠΑ από το περίπου 28% των συνολικών φορολογικών εσόδων υποχώρησαν στο περίπου 24%. Καθώς όμως η αύξηση του ΑΕΠ είναι μεγαλύτερη, σε απόλυτα ποσά η μείωση του συντελεστή έφερε αύξηση των εσόδων.

5.5 Υποχρεωτικές Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης και Ασφάλισης Υγείας

Η μείωση του φορολογικού συντελεστή για τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων, που έγινε από 01/01/2018 σε 10% από 16% συνοδεύτηκε από σημαντικές αλλαγές στην κατανομή των υποχρεωτικών ασφαλιστικών εισφορών. Πιο συγκεκριμένα:

- Το συνολικό ποσό των εισφορών από εργοδότες και από εργαζόμενους, στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης μειώθηκε κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες (από 39,25% σε 37,25%).

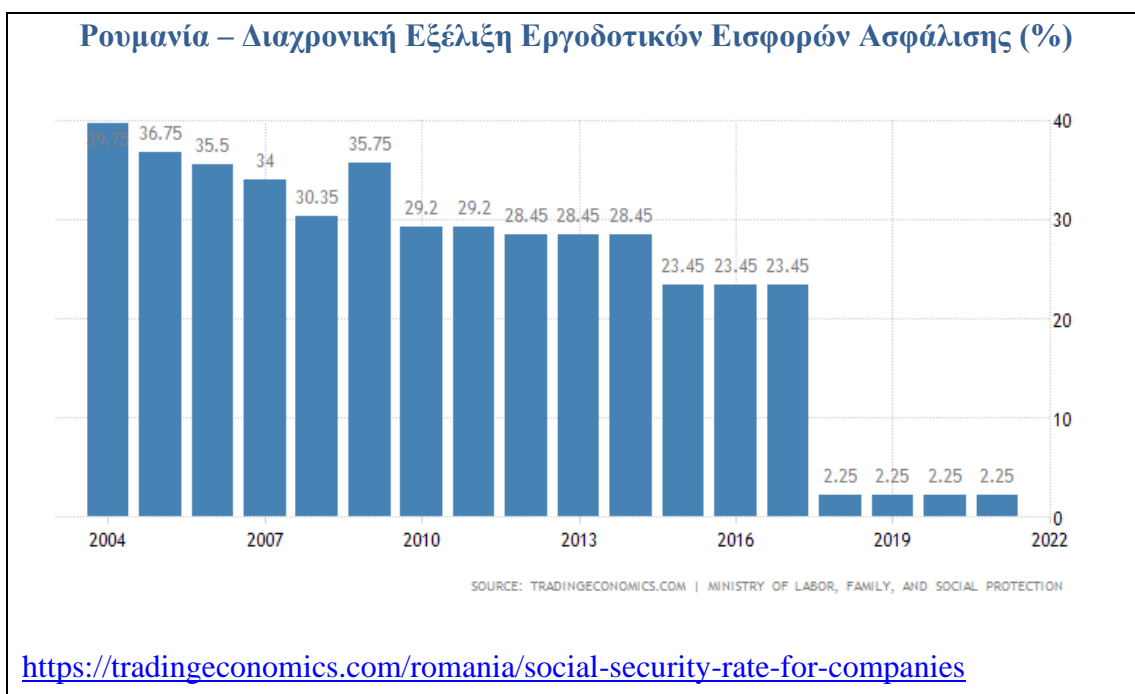
5.5.1 Διάγραμμα

- Το νέο ποσοστό εισφορών κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων ανέρχεται

σήμερα σε 35%, από 16.5% και αποτελείται από ένα γενικό ποσοστό κοινωνικής ασφάλισης 25% και εισφορά ασφάλισης υγείας 10%.

5.5.2 Διάγραμμα

5.5.3 Διάγραμμα

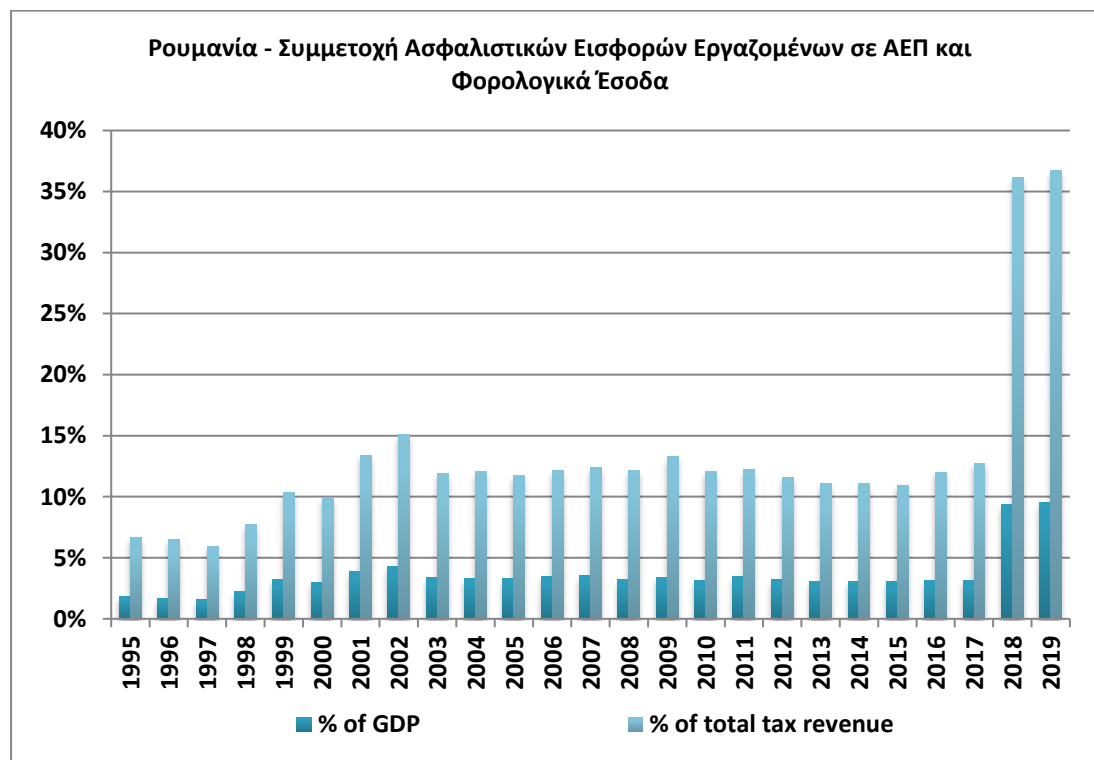
- Οι εργοδοτικές εισφορές στην κοινωνική ασφάλιση καταργήθηκαν στο μεγαλύτερο

βαθμό. Οι εργοδότες πλέον υπόκειται σε εισφορά εργατικής ασφάλισης μόνο 2,25% από 23,45%. Επιπλέον οι εργοδότες υπόκεινται σε πρόσθετη εισφορά σύνταξης 4% ή 8% για εργαζομένους που υπόκεινται σε συγκεκριμένες συνθήκες εργασίας.

Το αποτέλεσμα των παραπάνω αλλαγών από το 2018, ήταν αύξηση της συνολικής επιβάρυνσης των εργαζομένων από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και από φόρους από 32,5% (16% ΦΕΦΠ συν 16,5% Ασφαλιστικές Εισφορές) στο 45% (10% ΦΕΦΠ συν 35% ασφαλιστικές εισφορές). Αντιθέτως, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για τους εργοδότες μειώθηκαν από 22,75% σε 2,25% επί του συνόλου της μισθοδοσίας.

Από 01/01/2019 ως 31/12/2028, σε μια προσπάθεια τόνωσης του κατασκευαστικού τομέα της χώρας, οι εργαζόμενοι του κλάδου μπορούν, υπό προϋποθέσεις να εξαιρούνται από την φορολογία εισοδήματος (10%), από την εισφορά στον τομέα υγείας (10%) και να έχουν μειωμένες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης στο 21,25% από 25%.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα μέλη της παραθέτουμε τα παρακάτω διαγράμματα και πίνακες στα οποία βλέπουμε τη διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από τις ασφαλιστικές εισφορές ως ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων.

5.5.4 Διάγραμμα

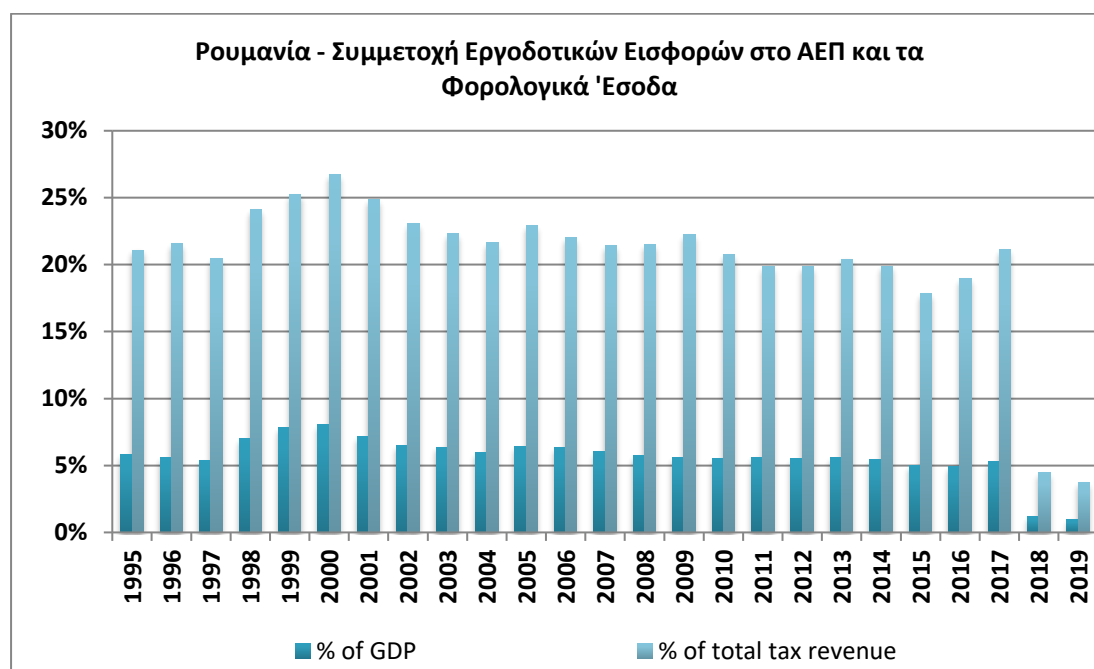
Όπως προαναφέραμε, το 2018 η Ρουμανία προχώρησε σε μια σημαντική μεταρρύθμιση στον τομέα των ασφαλιστικών εισφορών. Μετακύλησε το βάρος της ασφάλισης, σχεδόν συνολικά, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τα έσοδα από τις εισφορές των εργαζομένων να εκτιναχθούν στο 9,5% του ΑΕΠ από το 3-3,5% που ήταν τα προηγούμενα χρόνια. Ταυτόχρονα τα έσοδα από τις εργοδοτικές εισφορές υποχώρησαν στο 1% του ΑΕΠ από το 5-6% που βρίσκονταν προηγουμένως.

Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
1995	140.3 RON	1,8435%	6,6765%
1996	191.3 RON	1,6799%	6,4955%
1997	398.9 RON	1,5643%	5,9241%
1998	830.6 RON	2,2444%	7,7424%
1999	1 764.7 RON	3,2012%	10,3216%
2000	2 435.9 RON	3,0120%	9,9562%
2001	4 518.5 RON	3,8491%	13,3951%
2002	6 469.2 RON	4,2485%	15,1338%
2003	6 525.7 RON	3,4003%	11,9133%
2004	8 162.7 RON	3,3360%	12,0555%
2005	9 440.4 RON	3,2909%	11,7230%
2006	11 935.2 RON	3,4821%	12,1140%
2007	14 993.3 RON	3,5221%	12,4105%
2008	17 521.1 RON	3,2456%	12,1153%
2009	17 775.8 RON	3,3483%	13,2734%
2010	16 783.1 RON	3,1755%	12,0305%
2011	19 341.5 RON	3,4607%	12,2155%
2012	19 153.8 RON	3,2365%	11,6027%
2013	19 339.8 RON	3,0458%	11,1251%
2014	20 362.7 RON	3,0406%	11,0622%
2015	21 903.2 RON	3,0766%	10,9594%
2016	23 776.6 RON	3,1135%	12,0204%
2017	27 257.3 RON	3,1772%	12,7569%
2018	89 410.7 RON	9,3946%	36,1631%
2019	101 279.5 RON	9,5564%	36,7353%

5.5.1 Πίνακας Συμμετοχή Ασφαλιστικών Εισφορών Εργαζομένων σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=880/1609455600

Παρόμοια εικόνα έχουμε και στη συμμετοχή τους στα συνολικά φορολογικά έσοδα. Οι εισφορές των εργαζομένων αυξήθηκαν στο 36% από το περίπου 12% ενώ οι εργοδοτικές εισφορές μειώθηκαν στο 4% των συνολικών φορολογικών εσόδων από το περίπου 20%. Σε απόλυτα μεγέθη όμως τα ποσά από τις εισφορές των εργαζομένων

παρουσίασαν μεγαλύτερη αύξηση από την μείωση των ποσών των εργοδοτικών εισφορών. Το κίνητρο της χαμηλής επιβάρυνσης του εργοδότη λειτούργησε θετικά αυξάνοντας τις θέσεις εργασίας και έτσι αυξήθηκαν τα φορολογικά έσοδα.

5.5.5 Διάγραμμα

Η μεταβολή αυτή στις ασφαλιστικές εισφορές συνοδεύτηκε από μείωση του συντελεστή φορολόγησης των φυσικών προσώπων ώστε να μετριαστεί η απώλεια εσόδων των εργαζομένων. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε ότι η αύξηση των εσόδων από τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων, σε απόλυτα ποσά, υπερέκλυσε και την μείωση των εσόδων από τον ΦΕΦΠ, πέρα από την μείωση των εσόδων από τις εργοδοτικές εισφορές.

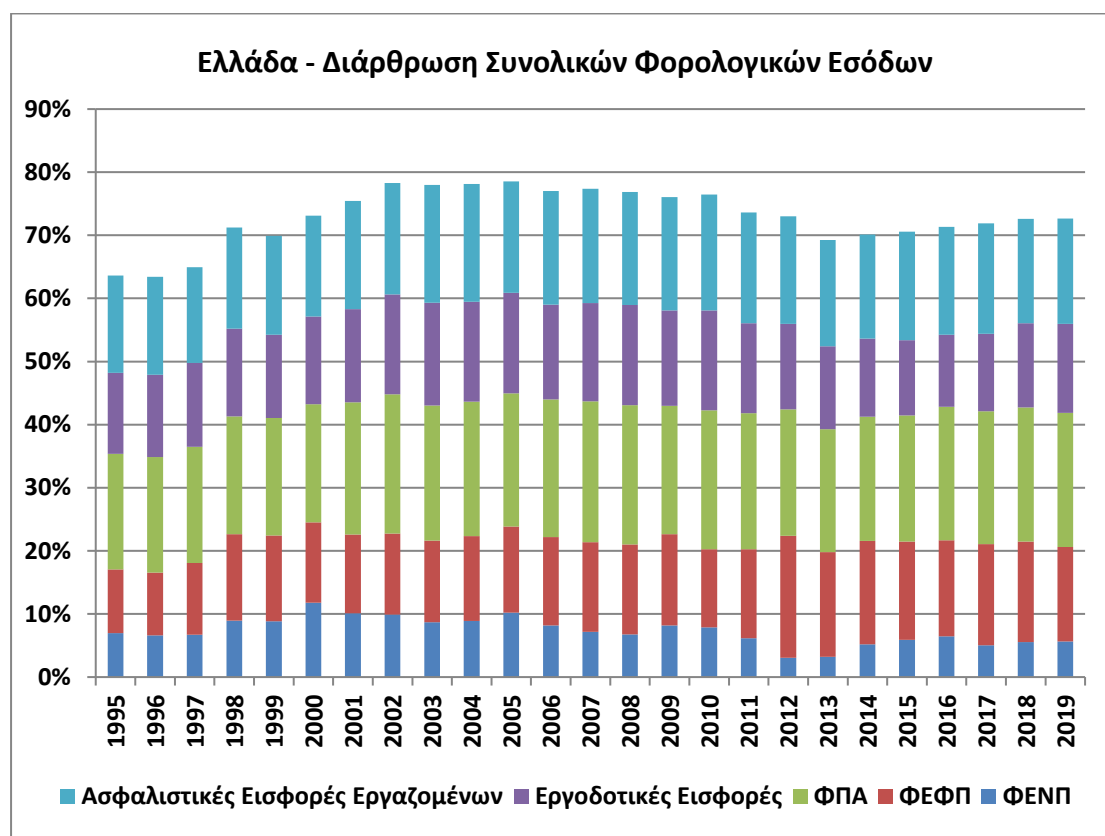
Year	Annual tax revenue (in millions)	% of GDP	% of total tax revenue
------	----------------------------------	----------	------------------------

1995	442.9 RON	5,8195%	21,0764%
1996	634.7 RON	5,5736%	21,5511%
1997	1 377.6 RON	5,4023%	20,4589%
1998	2 585.9 RON	6,9875%	24,1044%
1999	4 311 RON	7,8202%	25,2148%
2000	6 540.9 RON	8,0879%	26,7345%
2001	8 398.7 RON	7,1544%	24,8979%
2002	9 848 RON	6,4674%	23,0380%
2003	12 226.6 RON	6,3708%	22,3208%
2004	14 641.9 RON	5,9839%	21,6246%
2005	18 464 RON	6,4365%	22,9284%
2006	21 721.3 RON	6,3371%	22,0466%
2007	25 854.2 RON	6,0735%	21,4004%
2008	31 104.2 RON	5,7618%	21,5076%
2009	29 813.8 RON	5,6158%	22,2624%
2010	28 998.4 RON	5,4868%	20,7867%
2011	31 466.5 RON	5,6302%	19,8732%
2012	32 799.2 RON	5,5423%	19,8686%
2013	35 477.6 RON	5,5873%	20,4083%
2014	36 620.6 RON	5,4682%	19,8944%
2015	35 701.1 RON	5,0147%	17,8633%
2016	37 477.1 RON	4,9076%	18,9468%
2017	45 181 RON	5,2665%	21,1454%
2018	11 088.2 RON	1,1651%	4,4847%
2019	10 211.1 RON	0,9635%	3,7037%

5.5.2 Πίνακας Συμμετοχή Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών σε ΑΕΠ και Φορολογικά Έσοδα https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=882/1609455600

6. Συγκριτική Ανάλυση Φορολογικών Συστημάτων

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την σύγκριση των φορολογικών συστημάτων των εξεταζόμενων χωρών, εφόσον ολοκληρώσαμε την μελέτη μας για κάθε μία χώρα. Για την Ελλάδα πρέπει πρώτα να επισημάνουμε ότι η κρίση χρέους που αντιμετώπισε και οι μνημονιακές συμβάσεις χρηματοδότησης που αναγκάστηκε να εφαρμόσει, προκάλεσαν πολύ μεγάλη ύφεση στην οικονομία της και υποχώρηση του ΑΕΠ της σε ποσοστό άνω του 40% από τα προ κρίσης επίπεδα. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο διαπιστώνουμε την σταθεροποίηση της οικονομίας και του ΑΕΠ της τα τελευταία χρόνια, αλλά όχι την ανάκαμψη των μεγεθών αυτών. Επομένως, στην ανάλυση μας σε ποσοστιαία μεγέθη, η αύξηση των δεικτών οφείλεται στην μεγάλη αύξηση των φόρων και στην ταυτόχρονη μείωση του ΑΕΠ.

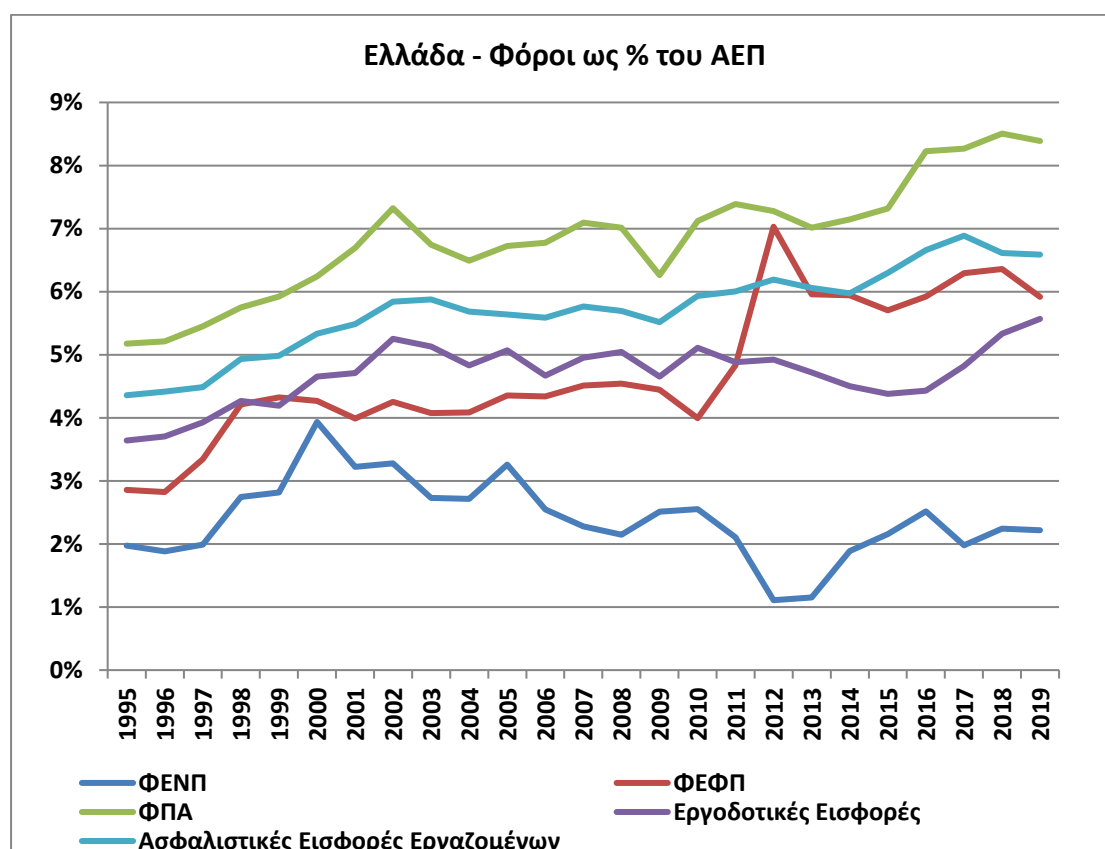

6.1 Διάγραμμα

Στα νομικά πρόσωπα, η Ελλάδα έχει τον υψηλότερο φορολογικό συντελεστή ο οποίος έχει αλλάξει 14 φορές στα 25 χρόνια που αφορά η μελέτη μας. Τα έσοδα του ΦΕΝΠ, για όλη την περίοδο που εξετάζουμε, αποτελούν το χαμηλότερο ποσοστό επί του συνόλου των φορολογικών εσόδων. Στα δυσκολότερα χρόνια της κρίσης, το 2012 και 2013 τα ετήσια έσοδα από ΦΕΝΠ ήταν περίπου 2δισ€. Η μέγιστη τιμή τους είναι τα

6,5δις€ το 2005, με ΑΕΠ 248δις\$ και όχι το 2008, χρονιά που παρατηρήθηκε το μέγιστο ΑΕΠ 354δις\$ και τα έσοδα του ΦΕΝΠ ήταν 5,2δις€, ενώ το 2019 έφτασαν με δυσκολία τα 4δις€ με το ΑΕΠ της χώρας να είναι 205δις\$.

Στα φυσικά πρόσωπα, ο συντελεστής φορολόγησης φτάνει το 44% για εισοδήματα πάνω από 40.000€. Έχει αλλάξει 7 φορές μέσα στα 25 έτη της μελέτης μας. Είναι κι εδώ ο υψηλότερος μεταξύ των εξεταζόμενων κρατών. Αποτελεί σταθερά πάνω από το 15% των συνολικών φορολογικών εσόδων και πάνω από το 6% του ΑΕΠ, ποσοστά διπλάσια από αυτά της Κύπρου και της Ρουμανίας.

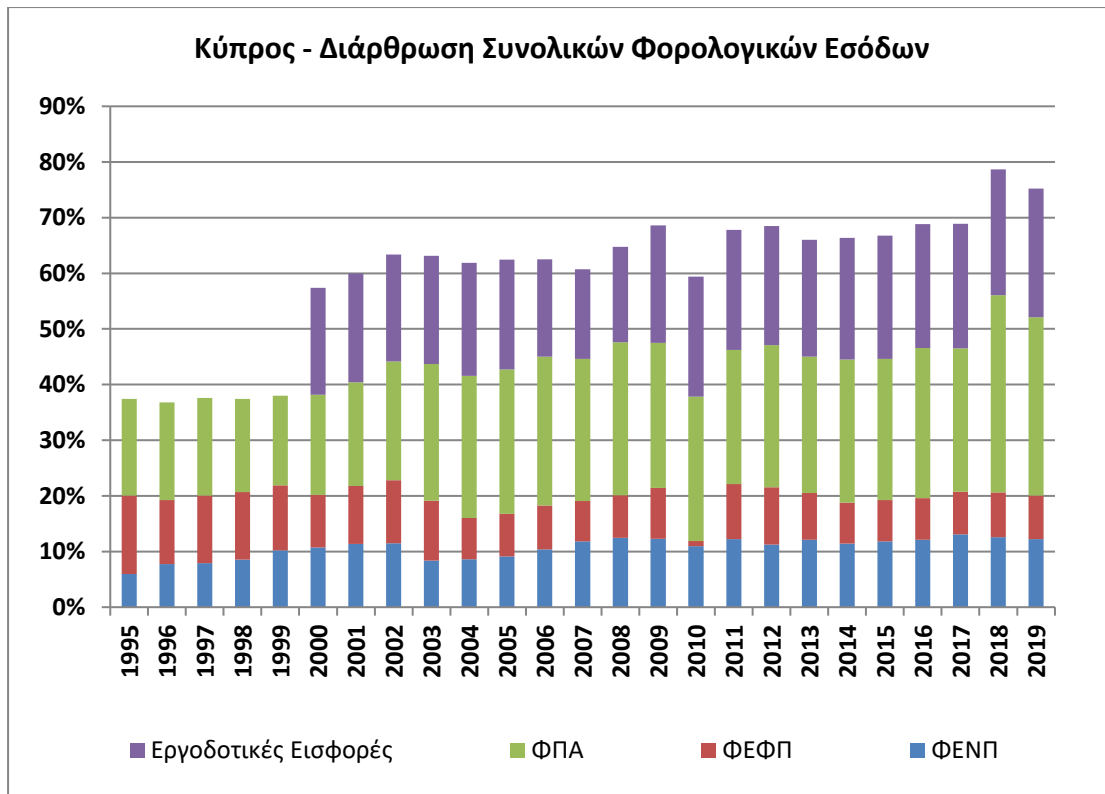
6.2 Διάγραμμα

Αναφορικά με τον ΦΠΑ, παρατηρούμε 4 αλλαγές στον συντελεστή φορολόγησης κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Το 2011 υπήρξε η μεγαλύτερη αύξηση στον βασικό συντελεστή από το 19% στο 23% η οποία, σε συνδυασμό με την μεγάλη ύφεση, οδήγησε σε μείωση των φορολογικών εσόδων. Από το 2016 και μετά υπάρχει ανάκαμψη των εσόδων αυτών τα οποία αποτελούν το 21% περίπου των συνολικών φορολογικών εσόδων ενώ το αντίστοιχο ποσοστό σε Βουλγαρία και Κύπρο είναι πάνω από το 30%.

Οι ασφαλιστικές εισφορές, εργοδοτών και εργαζομένων αποτελούν το 30% των φορολογικών εσόδων. Η συνολική επιβάρυνση, εργοδότη και εργαζόμενου φτάνει στο 40,56% ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη στη Ρουμανία είναι 37,25%, στη Βουλγαρία 32,8% και στην Κύπρο 16,6%. Και στους συντελεστές των ασφαλιστικών εισφορών παρατηρούμε συνεχείς αλλαγές. Ο συντελεστής των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών άλλαξε 9 φορές από το 2012 ως το 2020, παρουσιάζοντας ικανοποιητική μείωση (από 28,1% στο 24,81%). Ο συντελεστής για τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων άλλαξε 5 φορές από το 2012 ως το 2020 με αυξομειώσεις του 0,5%.

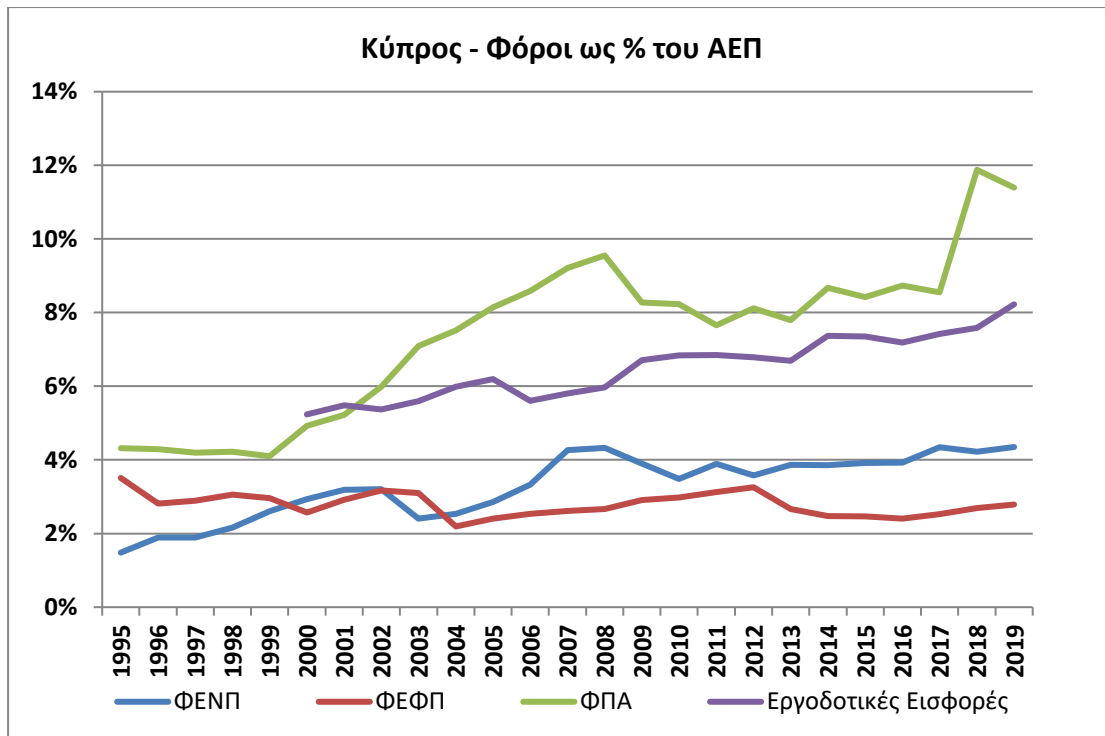
Συνοψίζοντας, η Ελλάδα έχει φορολογικό σύστημα ευμετάβλητο, με τους υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές έναντι των υπολοίπων υπό εξέταση χωρών. Επιβαρύνει τον εργοδότη, τον εργαζόμενο, τον καταναλωτή αλλάζοντας τους συντελεστές με μεγάλη συχνότητα ώστε να επιτυγχάνει τα απαιτούμενα, κάθε φορά, φορολογικά έσοδα. Η αστάθεια κυρίως αλλά και η υπέρμετρη επιβάρυνση αποθαρρύνει την επιχειρηματικότητα, ευνοεί την φοροδιαφυγή με αποτέλεσμα υψηλή ανεργία και δυσκολία της χώρας να ανακάμψει από τις συνέπειες της κρίσης. Το ασταθές φορολογικό περιβάλλον υπονομεύει την όποια προσπάθεια γίνεται τα τελευταία χρόνια για κίνητρα στην επιχειρηματικότητα μέσω μείωσης των φορολογικών συντελεστών.

Για την Κύπρο, πρέπει να επισημάνουμε ότι εντάχθηκε στη Νομισματική Ένωση το 2008 ενώ το 2013 επέβαλε ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, κούρεμα καταθέσεων και ζήτησε χρηματοδότηση από το ΔΝΤ για να ανταποκριθεί στις επιπτώσεις που αντιμετώπισε η οικονομία της από την κρίση του 2008. Στην μελέτη μας είναι η χώρα με το μικρότερο ΑΕΠ αλλά με φορολογική πολιτική προσανατολισμένη στο να αποτελεί η χώρα προτιμητέα έδρα για επιχειρήσεις εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι όποιες αυξητικές αλλαγές παρατηρήθηκαν στους φορολογικούς συντελεστές ήταν συνέπεια της εφαρμογής των όρων της δανειακής σύμβασης της με το ΔΝΤ για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της.

6.3 Διάγραμμα

Με την είσοδο της στην Ευρωπαϊκή Ένωση επέλεξε να μειώσει δραστικά τους φορολογικούς συντελεστές για φυσικά και νομικά πρόσωπα και να εκμεταλλευτεί με αυτό τον τρόπο την νέα και μεγάλη οικονομική οικογένεια στην οποία εντάχθηκε. Τα έσοδα από τον ΦΕΝΠ και από ΦΠΑ αποτελούν τις βασικές πηγές φορολογικών εσόδων της. Για τα έσοδα του ΦΠΑ, σημαντικός παράγοντας είναι η αύξηση του συντελεστή φορολόγησης από το 2012 και μετά (απόρροια των όρων της δανειακής σύμβασης με το ΔΝΤ). Τα έσοδα από την φορολογία των νομικών προσώπων αποτελούν πάνω από το 12% των συνολικών φορολογικών εσόδων ενώ η φορολογική πολιτική στοχεύει σε αύξηση τους με διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Με την ύπαρξη χαμηλού και σταθερού διαχρονικά συντελεστή φορολόγησης και με φοροαπαλλαγές σε πολλές κατηγορίες εισοδημάτων όπως τόκοι, μερίσματα, κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές, από διάθεση τίτλων κ.α. καθώς και με την δυνατότητα ενδοομιλικών μεταφορών αποτελεσμάτων, στοχεύει να προσελκύει επενδύσεις στο εσωτερικό της χώρας αλλά και το να αποτελεί χώρα – έδρα πολλών επιχειρήσεων.

6.4 Διάγραμμα

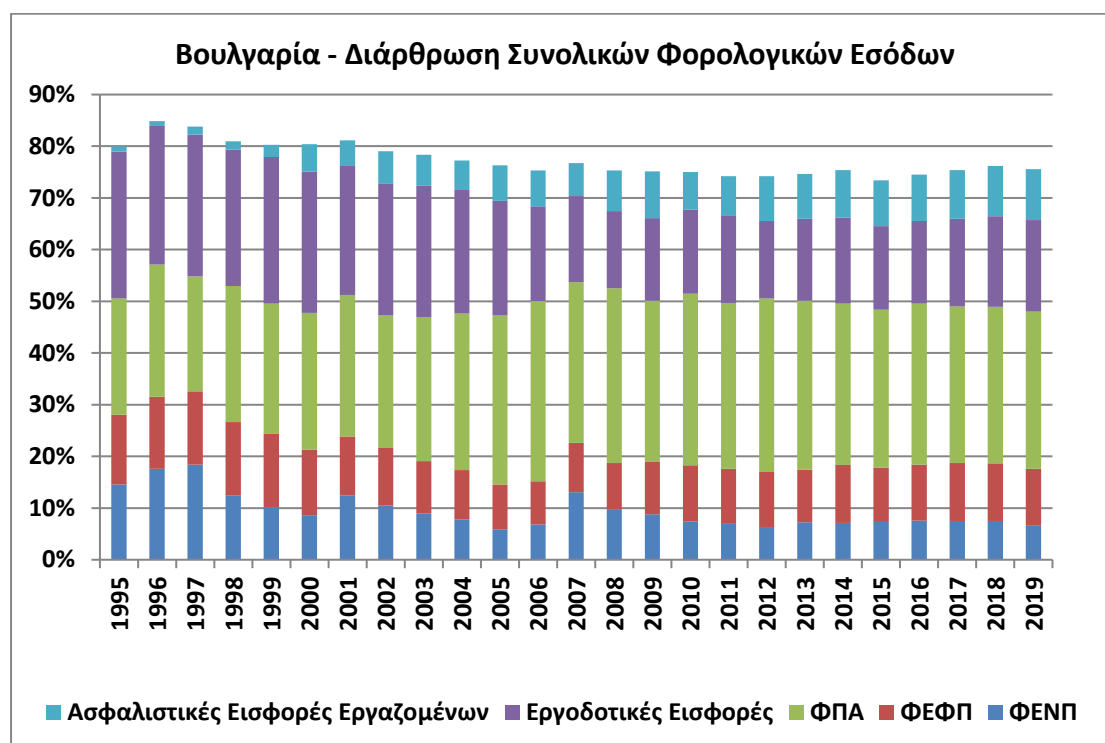
Ο ΦΕΦΠ αποτελεί χαμηλό ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων. Ο συντελεστής είναι κλιμακωτός αλλά η μέγιστη τιμή του, το 35% αφορά εισοδήματα άνω των 60.000€ ενώ απαλλάσσονται του φόρου πολλές κατηγορίες εισοδημάτων πέραν των εργασιακών / επιχειρηματικών αμοιβών.

Η συνολική επιβάρυνση εργοδότη και εργαζόμενου από τις ασφαλιστικές εισφορές φτάνει το 16,6%, ποσοστό που είναι το χαμηλότερο μεταξύ των εξεταζόμενων χωρών. Η χαμηλή ασφαλιστική επιβάρυνση σε συνδυασμό με τον χαμηλό συντελεστή ΦΕΝΠ δίνει κίνητρο στους εργοδότες για δημιουργία θέσεων εργασίας.

Αποτέλεσμα αυτής της φορολογικής πολιτικής είναι το γεγονός ότι η χώρα μπόρεσε να ανακάμψει ταχύτατα από τις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής κρίσης, να έχει ελάχιστη ανεργία τόσο σε νέους όσο και σε μεγαλύτερους και να αποτελεί μία από τις προτιμητέες επιλογές έδρας επιχείρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για την Βουλγαρία πρέπει να επισημάνουμε ότι πρόκειται για χώρα με εντελώς διαφορετικό οικονομικό παρελθόν από τις χώρες του δυτικού κόσμου. Από ένα οικονομικό περιβάλλον όπου το κράτος όριζε όλες τις λειτουργίες, από το 1990 και μετά υιοθετεί σταδιακά τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς με έμφαση στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Κινούμενη μέσα σε αυτό το πλαίσιο,

καταφέρνει να γίνει πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκή Ένωσης το 2007 και η ισοτιμία του νομίσματος της ορίζεται στο 1€=1,95583BGN.

6.5 Διάγραμμα

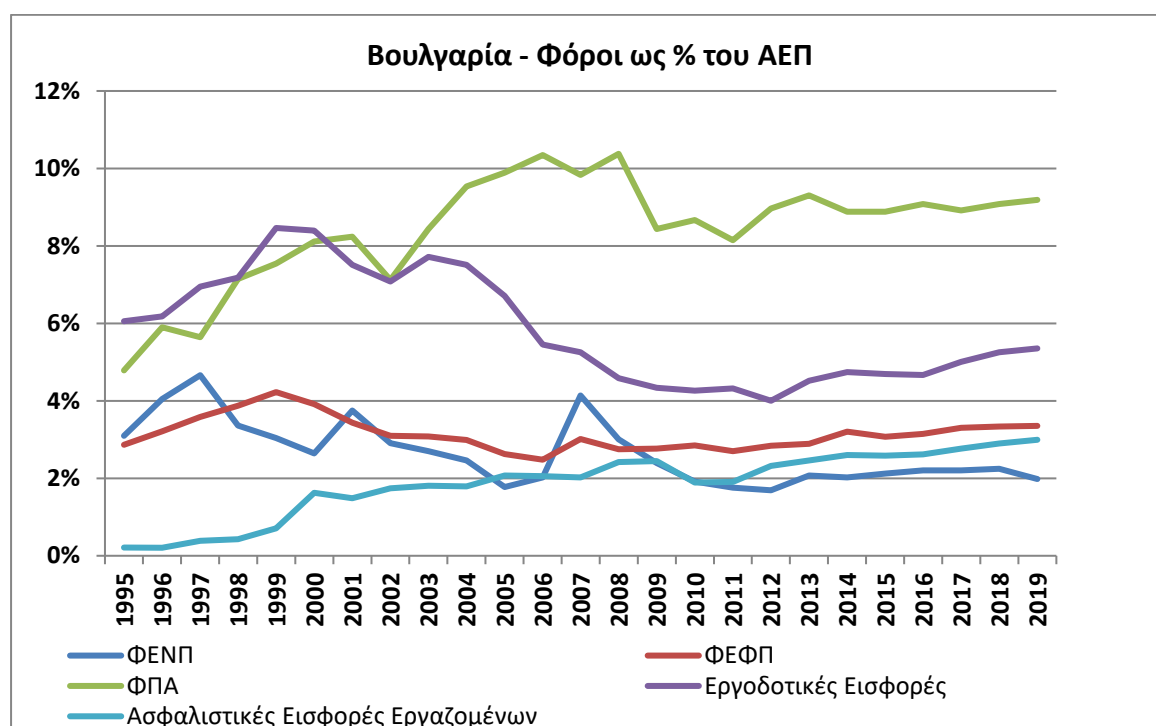
Και στην περίπτωση της Βουλγαρίας παρατηρούμε δραστική μείωση των φορολογικών συντελεστών φυσικών και νομικών προσώπων με την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και καμία μεταβολή αυτών των συντελεστών στη συνέχεια. Οι εν λόγω συντελεστές είναι, για τα έσοδα των φυσικών και νομικών προσώπων (10%) ενώ ο συντελεστής ΦΠΑ είναι 20%, αμετάβλητος από το 2000. Από το 2017 και μετά υπήρξε μια αύξηση στις ασφαλιστικές εισφορές.

Η χρηματοοικονομική κρίση του 2008 οδήγησε σε μείωση του ΑΕΠ της που έφτασε στα χαμηλότερα επίπεδα του το 2015. Από τότε, η οικονομία της ανακάμπτει με σημαντικούς ρυθμούς με αποτέλεσμα το ΑΕΠ της το 2020 να είναι 20% μεγαλύτερο από το 2011 και 35% μεγαλύτερο από το 2015.

Η χώρα έχει επιλέξει ένα σταθερό φορολογικό σύστημα με χαμηλούς συντελεστές, με κίνητρα και φοροαπαλλαγές που ισχύουν μόνο για τους φορολογικούς κατοίκους Βουλγαρίας ώστε να διευρύνει την φορολογική της βάση με επιχειρήσεις και εργαζόμενους. Τα έσοδα της από τους φόρους φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και ΦΠΑ παρουσιάζουν συνεχή αύξηση σε απόλυτα νούμερα καθώς η

οικονομία αναπτύσσεται. Τα έσοδα του ΦΠΑ είναι το 30% του συνόλου των φορολογικών εσόδων, του ΦΕΝΠ το 7% και του ΦΕΦΠ το 11%.

Οι συντελεστές των ασφαλιστικών εισφορών είναι αρκετά υψηλοί, κυρίως για τους εργοδότες και ειδικά μετά την αύξηση τους το 2017. Η συνολική επιβάρυνση από τις ασφαλιστικές εισφορές είναι 32,8%, με τους εργοδότες να έχουν το 19,02% και τους εργαζόμενους το 13,8%. Αποτέλεσμα είναι τα έσοδα από τις εργοδοτικές εισφορές να είναι το περίπου 18% των συνολικών φορολογικών εσόδων.

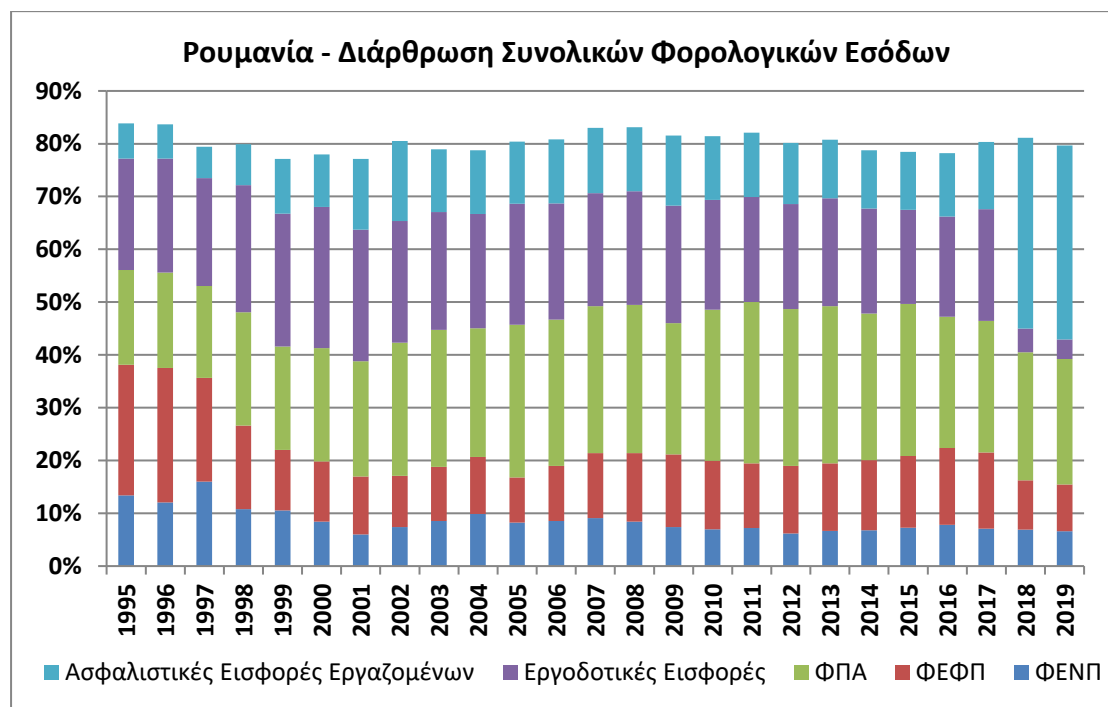

6.6 Διάγραμμα

Συνοψίζοντας παρατηρούμε ότι η σταθερότητα του φορολογικού συστήματος και τα φορολογικά κίνητρα στους κατοίκους Βουλγαρίας έχουν οδηγήσει τη χώρα σε σημαντικούς ρυθμούς ανάκαμψης και συνεχή αύξηση των φορολογικών της εσόδων σε όλες τις κατηγορίες φόρων.

Ολοκληρώνουμε την συγκριτική μας ανάλυση με την Ρουμανία. Πρόκειται για χώρα που, όπως η Βουλγαρία, προέρχεται από οικονομικό περιβάλλον όπου το κράτος όριζε όλες τις λειτουργίες και δεν υπήρχε ιδιωτική πρωτοβουλία. Από το 1990 και μετά μεταβαίνει σταδιακά σε συνθήκες ελεύθερης αγοράς και ανταγωνισμού. Η οικονομική κάμψη που προκλήθηκε από την κρίση του 2008 και το δημοσιονομικό της έλλειμμα

την οδήγησαν σε δανεισμό από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο το 2012, εν μέσω πολιτικών αναταραχών. Παρ' όλα αυτά καταφέρνει να ανακάμψει και μάλιστα με υψηλούς ρυθμούς και σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα. Από το 2015 ως το 2020 εμφανίζει ανάπτυξη και αύξηση του ΑΕΠ κατά σχεδόν 40%.

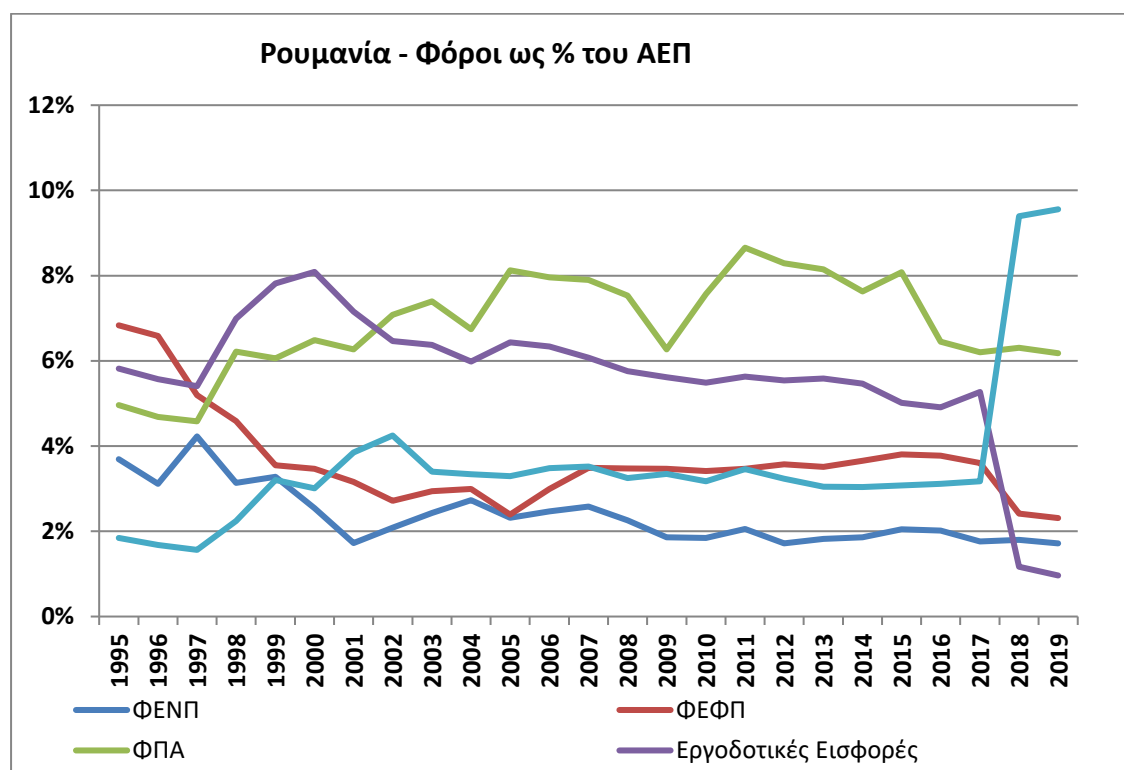

6.7 Διάγραμμα

Επέλεξε να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες της ένταξης της στην Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργώντας φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις στο έδαφος της. Εφαρμόζει χαμηλό συντελεστή φορολόγησης, χωρίς μεταβολές, τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα. Επιβάλλει παρακράτηση φόρου σε κατηγορίες εισοδημάτων μόνο στους μη φορολογικούς κατοίκους Ρουμανίας. Για τα νομικά πρόσωπα έχει σταθερούς φορολογικούς συντελεστές μετά την μείωση τους με την ένταξη στην ΕΕ. Αναφορικά με τον ΦΠΑ, εξαιτίας του δανεισμού της από το ΔΝΤ, ο συντελεστής ανέβηκε στο 24% το 2010 από 19% που ήταν πριν. Με την βελτίωση των οικονομικών μπόρεσε και πραγματοποίησε 2 μειώσεις και από το 24% που ήταν ως το 2016, ο βασικός συντελεστής είναι πλέον 19% ενώ τα έσοδα από αυτή την κατηγορία αποτελούν το 24% των συνολικών φορολογικών εσόδων.

Από την 01/01/2018 πραγματοποιεί μια σημαντική μεταρρύθμιση στις ασφαλιστικές εισφορές. Ελαχιστοποιεί την επιβάρυνση του εργοδότη, την οποία μετακυλύει στον εργαζόμενο ενώ για να περιορίσει την απώλεια εισοδήματος από το φυσικό πρόσωπο,

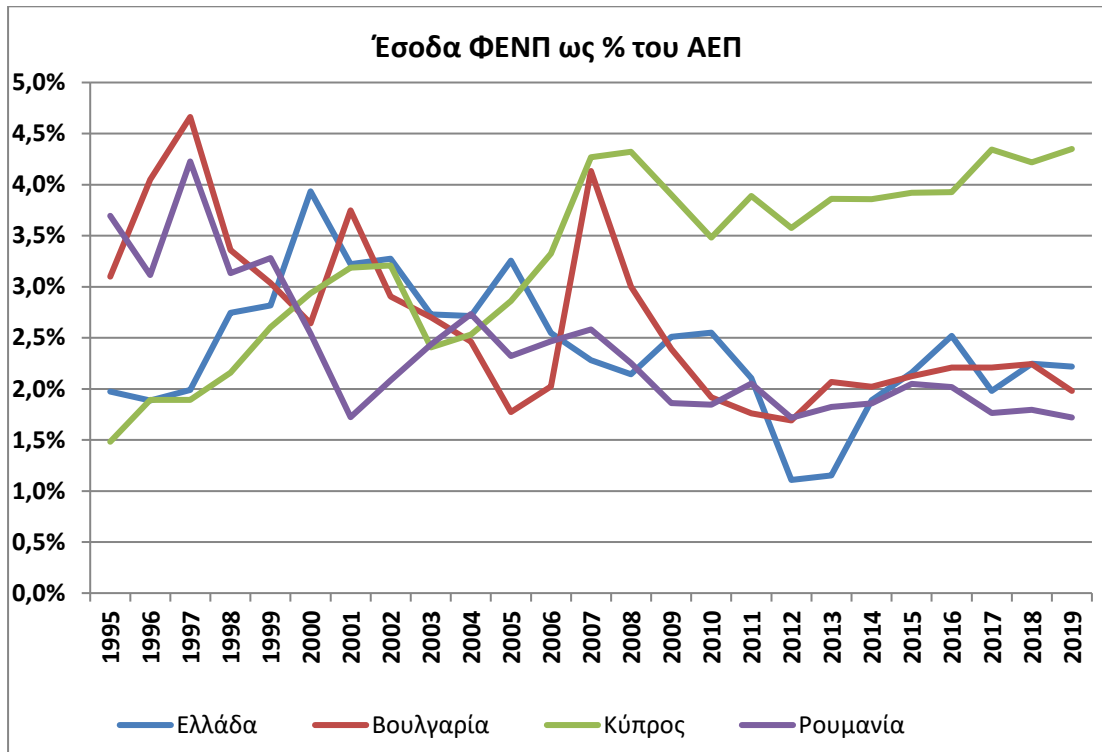
μειώνει τον φορολογικό συντελεστή στο ΦΕΦΠ στο 10% από 16%. Η μεταρρύθμιση αυτή προκάλεσε σημαντικές αλλαγές στη διάρθρωση των φορολογικών εσόδων.

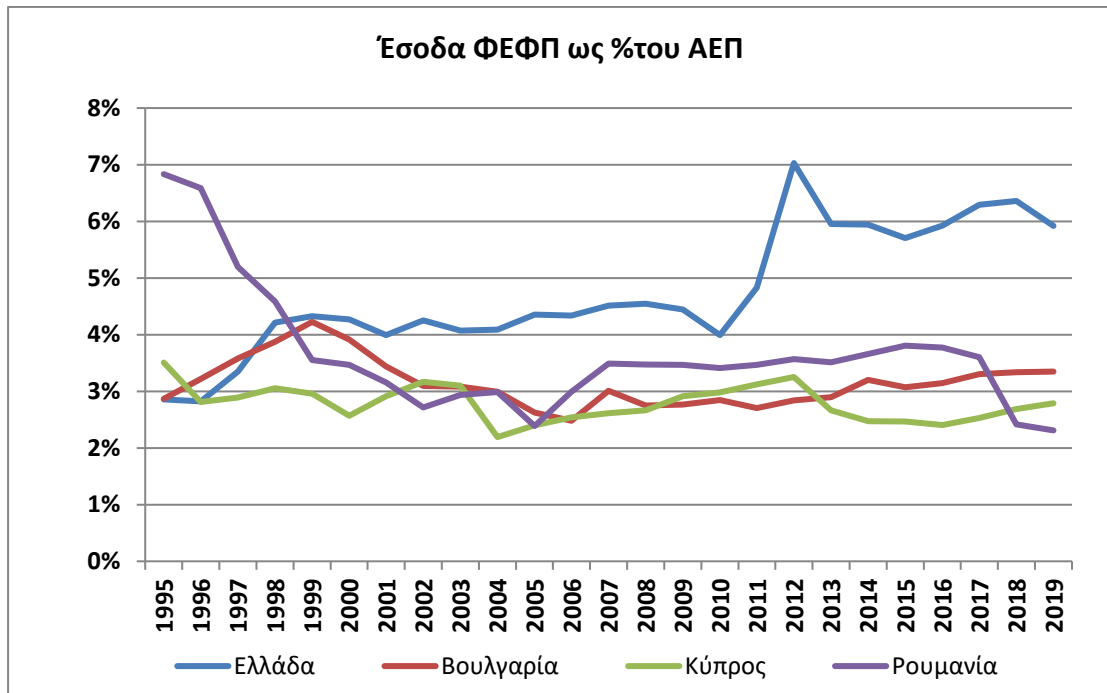
6.8 Διάγραμμα

Πιο συγκεκριμένα, το 40% των συνολικών φορολογικών εσόδων προκύπτει από τις ασφαλιστικές εισφορές με αναλογία 90% από τον εργαζόμενο και 10% από τον εργοδότη, ενώ ο ΦΕΦΠ αποτελεί το περίπου 9% των συνολικών εσόδων και ο ΦΕΝΠ το περίπου 7%. Η ριζική αυτή μεταρρύθμιση είχε σαν αποτέλεσμα σε απόλυτα ποσά τα συνολικά έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές να αυξηθούν κατά 40% το 2018, πρώτη χρονιά εφαρμογής της αλλαγής και επιπλέον 10% το 2019. Σημειωτέο ότι η συνολική ασφαλιστική επιβάρυνση από το 39,95% το 2017 έπεσε στο 37,25% το 2018. Επιπλέον, τα έσοδα από ΦΕΦΠ και Ασφαλιστικές Εισφορές αυξήθηκαν κατά 22% το 2018 σε σχέση με το 2017 και 10% το 2019 σε σχέση με το 2018. Αντιλαμβανόμαστε ότι η δραστική μείωση του εργασιακού κόστους δημιούργησε νέες θέσεις εργασίας με αποτέλεσμα το κράτος να ωφεληθεί από την διεύρυνση της φορολογικής βάσης και να αυξήσει σημαντικότερα τα έσοδα του.

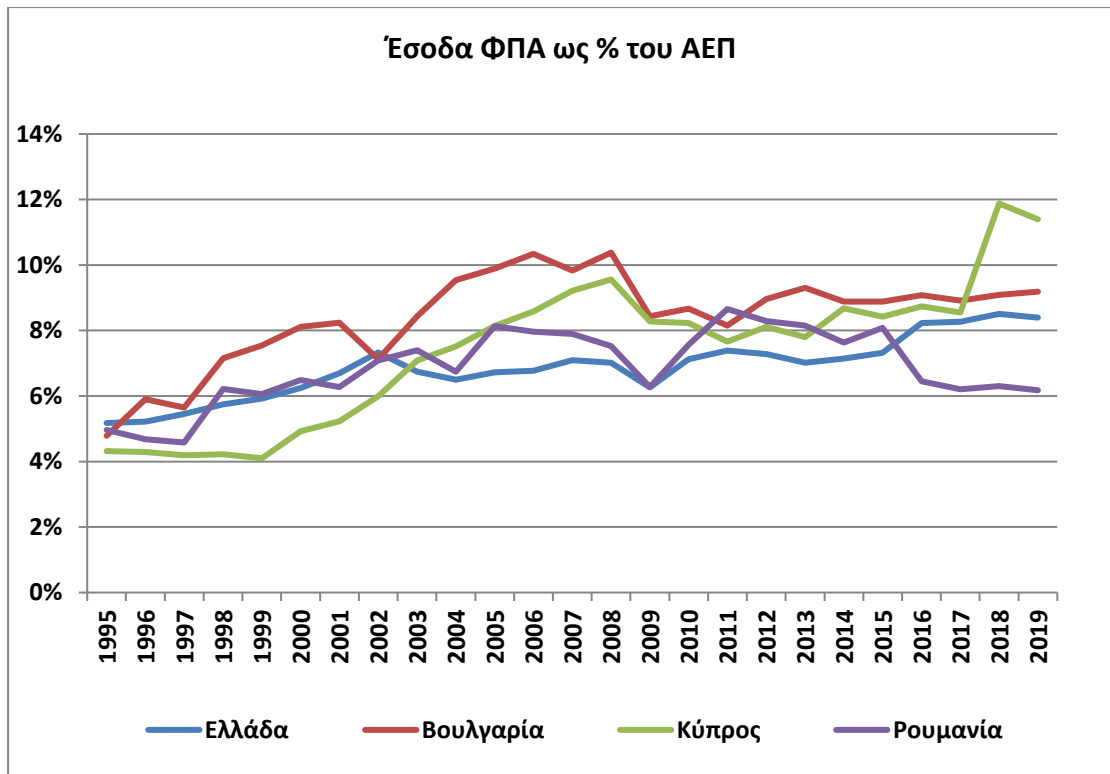
Για να υπάρχει καλύτερη αντίληψη της σύγκρισης, παραθέτουμε την διαγραμματική απεικόνιση των συγκρίσεων.

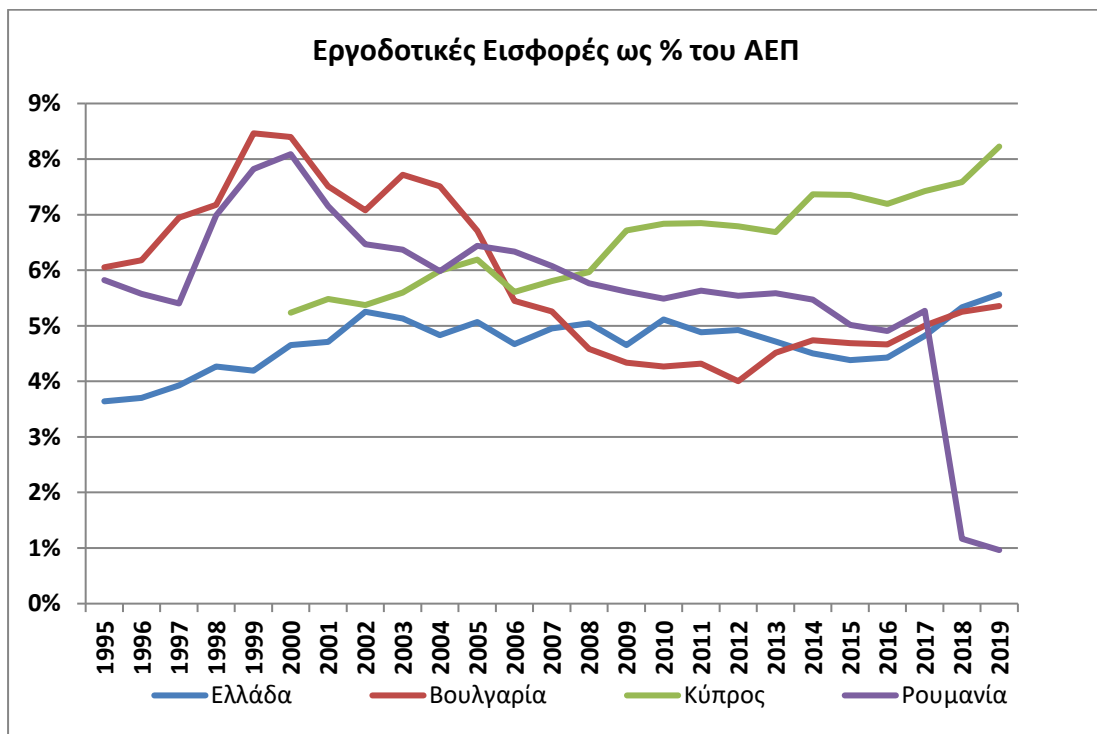
6.9 Διάγραμμα

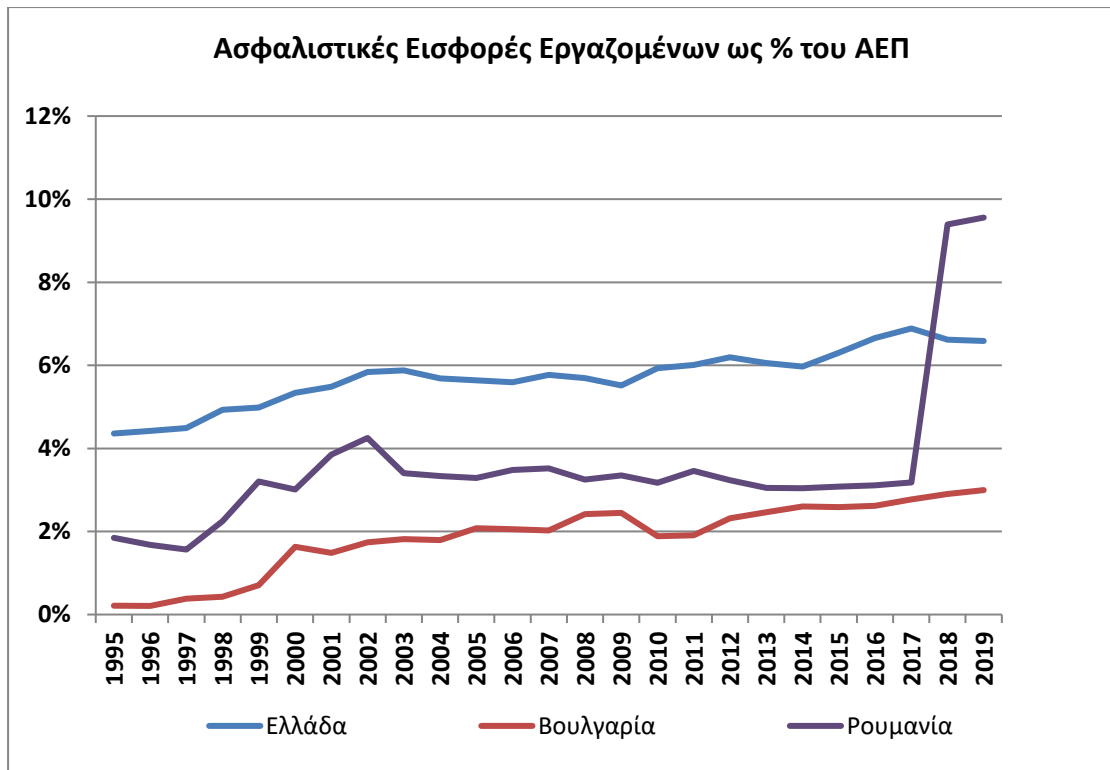
6.10 Διάγραμμα

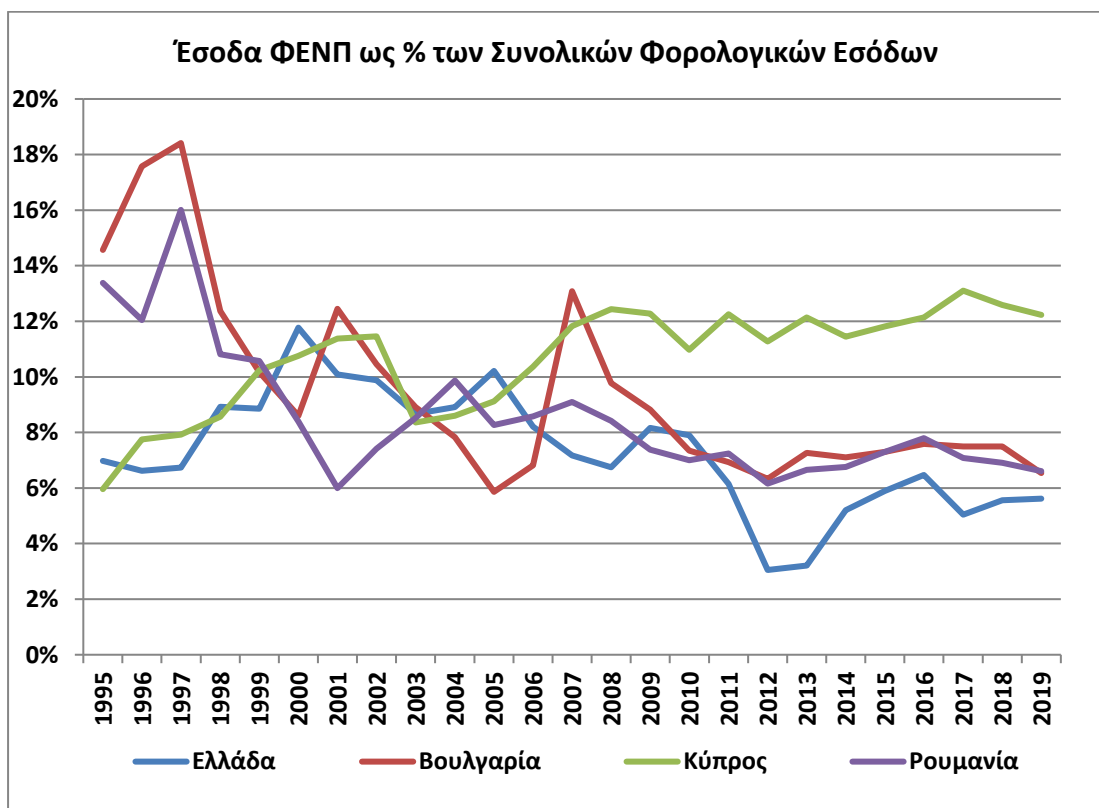
6.11 Διάγραμμα

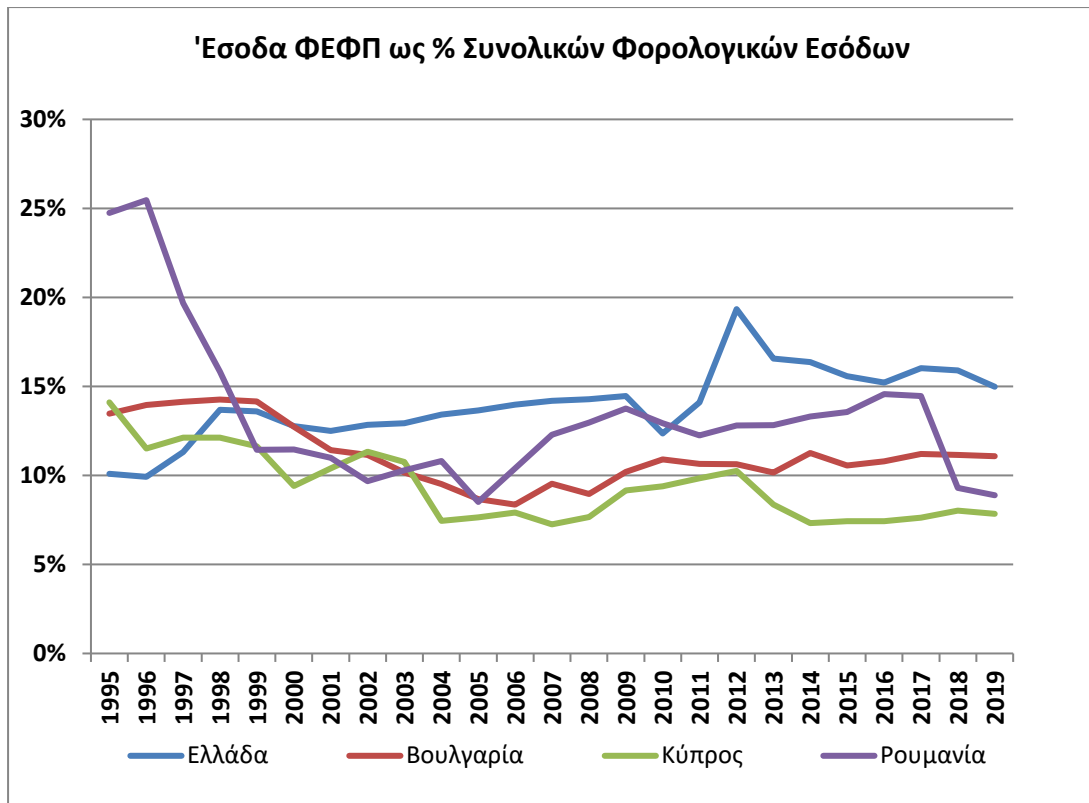
6.12 Διάγραμμα

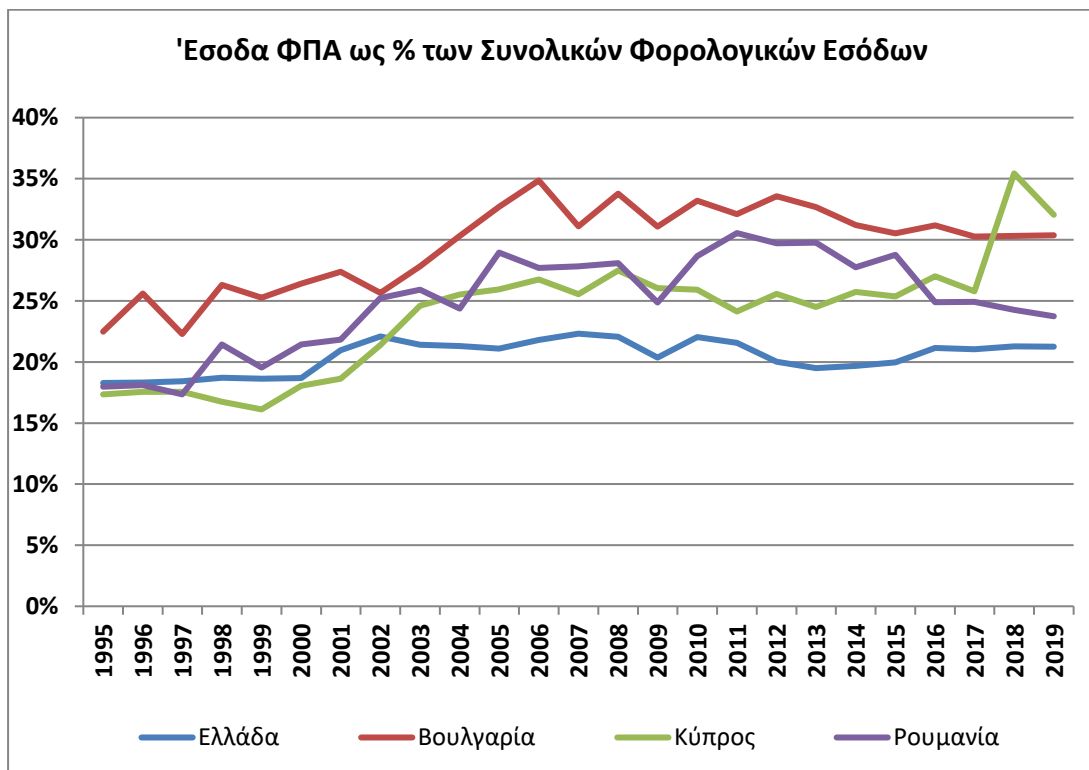
6.13 Διάγραμμα

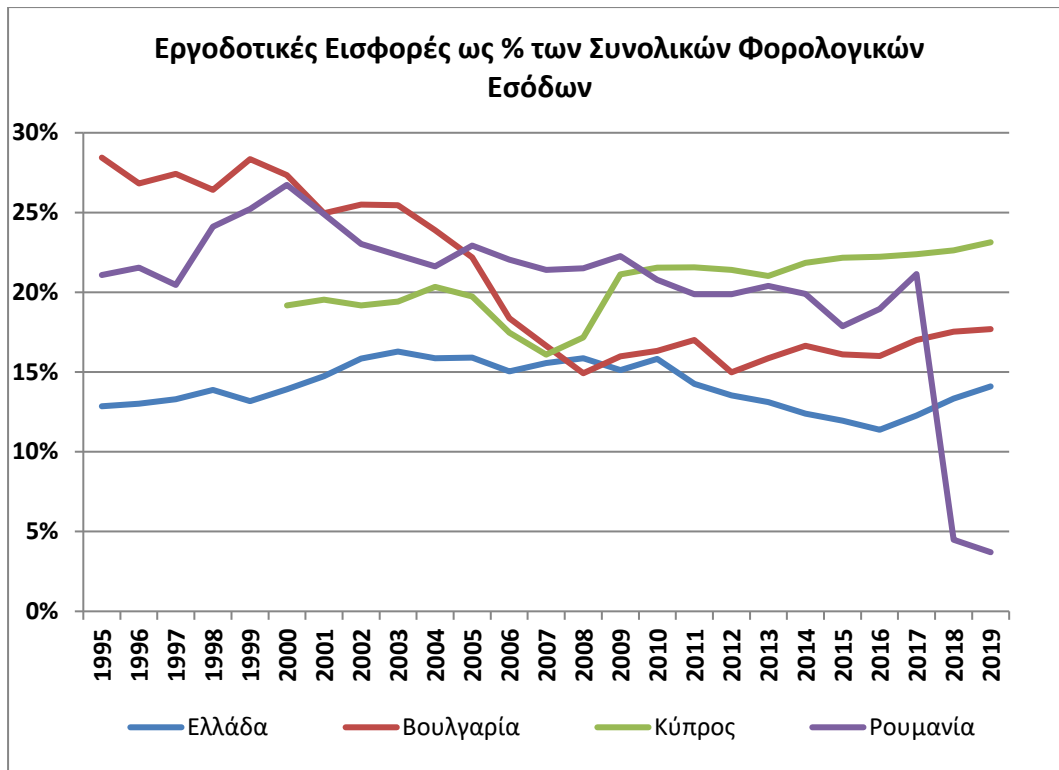
6.14 Διάγραμμα

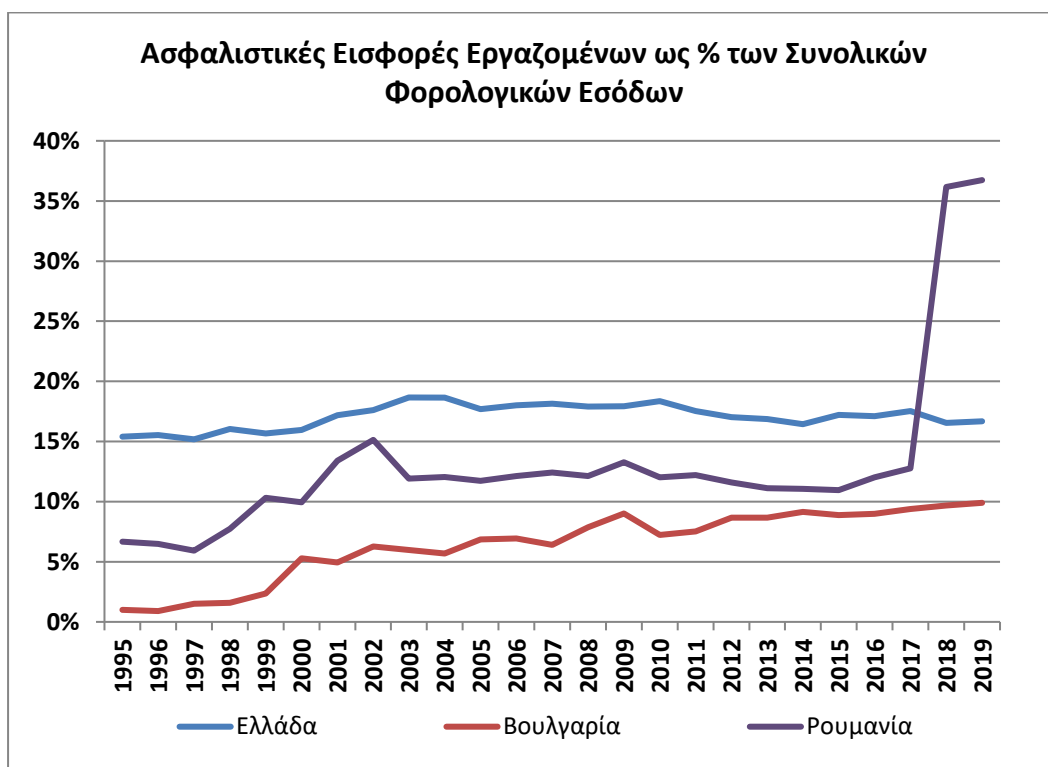
6.15 Διάγραμμα

6.16 Διάγραμμα

6.17 Διάγραμμα

6.18 Διάγραμμα

7. Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την μελέτη μας καταλήγουμε στα παρακάτω συμπεράσματα :

Το κάθε κράτος διαμορφώνει την οικονομική του πολιτική με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χώρας, τις διεθνείς συνθήκες στο βαθμό που το επηρεάζουν, αλλά και τους στόχους του για την μελλοντική του κατάσταση.

Στην έρευνα μας ασχοληθήκαμε αρχικά με την Ελλάδα, ένα από τα παλαιότερα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, που αντιμετώπισε σοβαρότατα προβλήματα στην εξυπηρέτηση του τεράστιου χρέους της και εφάρμοσε σκληρές φορολογικές πολιτικές μέσα από τις δανειακές συμβάσεις που υπέγραψε με το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ύφεση που βίωσε από το 2010 και μετά, οδήγησε σε πτώση του ΑΕΠ πάνω από 35%. Παρόλα αυτά τα φορολογικά της έσοδα, με πρώτα το ΦΕΦΠ και τις συνολικές ασφαλιστικές εισφορές έφθασαν το 2019 στα προ κρίσης επίπεδα, σε απόλυτα νούμερα, με αύξηση της φορολογίας σε συρρικνωμένη βάση. Η χώρα αλλάζει με μεγάλη συχνότητα τους φορολογικούς της συντελεστές και επιβάλλει περισσότερα από ένα είδος φόρου πάνω στο ίδιο εισόδημα. Η αστάθεια στο φορολογικό της σύστημα αποτελεί αντικίνητρο για τις επιχειρήσεις και τα έσοδα από ΦΕΝΠ αυξάνονται με δυσκολία. Στόχος της εκάστοτε πολιτικής είναι η είσπραξη συγκεκριμένου ποσού φορολογικών εσόδων, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε περιόδου, από όποια μορφή φορολογίας θεωρείται κάθε φορά ότι θα αποδώσει τις μέγιστες εισπράξεις.

Η Κύπρος είναι η επόμενη χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης την οποία μελετήσαμε. Εδώ παρατηρήσαμε ότι παρά τις συνέπειες της κρίσης και την προσφυγή στο ΔΝΤ, η οικονομία της χώρας παρουσίασε ανάκαμψη στοχεύοντας στα φορολογικά έσοδα από τα νομικά πρόσωπα. Στο φορολογικό της σύστημα υπάρχει σταθερότητα, με κύριο χαρακτηριστικό τους χαμηλούς συντελεστές φορολογίας και ασφαλιστικών εισφορών. Απαλλάσσει, από την φορολογία, εισοδήματα που δεν αφορούν την αμιγώς επιχειρηματική δραστηριότητα και την εργασία, όπως τόκοι, μερίσματα, έσοδα από συναλλαγματικές διαφορές και από διάθεση τίτλων. Η οικονομική της πολιτική στοχεύει στην αύξηση των εσόδων από τις επιχειρήσεις δίνοντας κίνητρα για δημιουργία νέων επιχειρήσεων και για μεταφορά της έδρας επιχειρήσεων στην Κύπρο. Αυτή η στόχευση βοήθησε την χώρα να ξεπεράσει γρήγορα

τις συνέπειες της κρίσης, να επανέλθει σε τροχιά ανάκαμψης και τα έσοδα της από ΦΕΝΠ, ΦΠΑ και Συνολικές Ασφαλιστικές εισφορές, από το 2017 να ξεπεράσουν τα προ κρίσης επίπεδα.

Η επόμενη χώρα της μελέτης μας είναι η Βουλγαρία, πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2007 με σταθερή ισοτιμία του νομίσματος της με το Ευρώ. Τα χαρακτηριστικά του φορολογικού της συστήματος παρουσιάζουν σταθερότητα με στόχευση τους χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και την αύξηση του ΑΕΠ. Η επίδραση της παγκόσμιας κρίσης του 2008 ήταν σχετικά μικρή με το ελάχιστο ΑΕΠ της χώρας να παρατηρείται το 2015. Εν συνεχεία ανακάμπτει σταθερά φθάνοντας σε ΑΕΠ 20% υψηλότερο από το 2011. Εκτός από τους χαμηλούς συντελεστές φορολόγησης, εφαρμόζει και σχετικά χαμηλούς συντελεστές ασφαλιστικών εισφορών οι οποίοι δεν παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων. Επιβάλλει παρακράτηση φόρου και εφάπαξ φορολόγηση του εισοδήματος μη φορολογικών κατοίκων Βουλγαρίας αλλά αν είναι κάτοικοι της ΕΕ και προσκομίζουν εκπιπτόμενα έξοδα μπορούν να μειώσουν τον φόρο τους. Παραπάνω από το 1/3 των φορολογικών της εσόδων βασίζεται στον ΦΠΑ παρά το γεγονός ότι δεν εφαρμόζει τους υψηλότερους συντελεστές μεταξύ των εξεταζόμενων χωρών. Σε απόλυτα μεγέθη τα φορολογικά έσοδα από όλες τις κατηγορίες βρίσκονται στις μέγιστες τιμές της εξεταζόμενης περιόδου ακολουθώντας ρυθμούς παρόμοιους με τους ρυθμούς ανάπτυξης της χώρας.

Η τελευταία χώρα που μελετήσαμε είναι η Ρουμανία, η οποία είναι μέλος της ΕΕ από το 2007. Αντιμέτωπη προβλήματα δημοσιονομικού ελλείμματος που το 2009 την ανάγκασαν να καταφύγει στο ΔΝΤ για δανεισμό. Τα δημοσιονομικά μέτρα που εφαρμόστηκαν οδήγησαν σε πολιτική κρίση τη χώρα το 2012. Παρά τις αναταράξεις που βίωσε, η χώρα επέλεξε να εφαρμόσει, με σταθερότητα και συνέπεια, χαμηλούς συντελεστές φορολόγησης σε όλες τις εξεταζόμενες κατηγορίες φόρων ενώ προχώρησε σε μια σημαντική μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας. Από το 2018 μετακίνησε σχεδόν ολόκληρο το βάρος των ασφαλιστικών εισφορών στους εργαζόμενους, μειώνοντας παράλληλα τον συντελεστή του ΦΕΦΠ για να μετριάσει την επιβάρυνση. Η φάση ανάπτυξης στην οποία βρίσκεται η χώρα, οδηγεί τα φορολογικά έσοδα από ΦΕΦΠ, ΦΕΝΠ και ΦΠΑ στα μέγιστα επίπεδα για την εξεταζόμενη περίοδο ενώ τα συνολικά έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές, κατά τα 2 πρώτα έτη εφαρμογής της

αλλαγής, παρουσίασαν σημαντικότερη αύξηση σε σύγκριση με τα αντίστοιχα έσοδα του προηγούμενου ασφαλιστικού καθεστώτος.

Η ευημερία κάθε χώρας προϋποθέτει την ύπαρξη ενός κρατικού μηχανισμού που να μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες για δημόσια αγαθά, ασφάλεια, υγεία και πρόνοια, να επενδύει στις υποδομές και να δίνει κίνητρα στους πολίτες και στις επιχειρήσεις να παράγουν πλούτο. Η χρηματοδότηση των αναγκών του κράτους γίνεται κυρίως μέσω της φορολογίας και του δημοσίου δανεισμού. Η έρευνα μας αφορά τα φορολογικά έσοδα του κράτους. Οι χώρες που εξετάσαμε αντιμετώπισαν τις συνέπειες της παγκόσμιας κρίσης του 2008 στην ανάπτυξη τους και στη δυνατότητα χρηματοδότησης τους. Σε κάθε περίπτωση, τόσο οι συνέπειες όσο και η αντιμετώπιση τους, διαφέρουν. Το κοινό χαρακτηριστικό της Κύπρου, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας είναι ότι με την φορολογική τους πολιτική διέυρυναν την φορολογική βάση, οδήγησαν σε ανάπτυξη τις οικονομίες τους και τα φορολογικά τους έσοδα το 2019 έφθασαν και ξεπέρασαν, κατά πολύ σε ορισμένες περιπτώσεις, τα αντίστοιχα της προ κρίσης περιόδου. Διατήρησαν σταθερά τα χαρακτηριστικά των φορολογικών τους συστημάτων με χαμηλούς συντελεστές, χωρίς μεταβολές και με στόχευση την αύξηση του χρήματος που κινείται μέσα στην οικονομία τους ώστε από την κίνηση αυτή να αυξάνονται τα φορολογικά έσοδα. Τόσο τα φορολογικά τους έσοδα όσο και το ΑΕΠ τους βρίσκονται, σε απόλυτα νούμερα, στις μέγιστες τιμές για την εξεταζόμενη περίοδο. Αντιθέτως η Ελλάδα, αρχικά με την πίεση των δανειστών, εφάρμοσε φορολογική πολιτική με σημείο αναφοράς το πόσα χρήματα χρειαζόταν για τις υποχρεώσεις της. Παρατηρούμε συνεχείς αλλαγές των φορολογικών συντελεστών και φορολόγηση των ίδιων εσόδων και των ίδιων περιουσιακών στοιχείων περισσότερες από μία φορές. Αποτέλεσμα είναι η οικονομία της χώρας να βιώνει μεγάλη ύφεση και σημαντική υποχώρηση του ΑΕΠ. Παρά την μείωση του ΑΕΠ, τα φορολογικά έσοδα σε απόλυτα ποσά έχουν φτάσει στα προ κρίσης επίπεδα (περίοδος 2007-2008) γεγονός που αποδεικνύει το συμπέρασμα μας ότι η φορολογική πολιτική της χώρας στοχεύει μόνο στο ποσό των εσόδων, από όποια κατηγορία μπορεί πιο εύκολα κάθε φορά να το βρει.

Η απώλεια εσόδων για τα κράτη είναι κατάσταση που μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Η ασταθής και εισπρακτική φορολογική πολιτική υπονομεύει το μέλλον της οικονομίας, αυξάνει την φοροδιαφυγή, διώχνει από τη χώρα επιχειρήσεις και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Όταν οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν

σταθερότητα στα φορολογικά τους συστήματα και κίνητρα για επιχειρήσεις και εργαζόμενους, η σύγκριση θα είναι εις βάρος της χώρας μας. Και όταν κάποιος, μετά από συγκριτική μελέτη, επιλέξει να φύγει από μια χώρα και να ασκήσει σε άλλη χώρα επαγγελματική και επιχειρηματική του δραστηριότητα είναι δύσκολο, έως αδύνατο, να τον επαναφέρει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γκίνογλου Δ. Φορολογική Λογιστική Εφαρμογές, 2004 Εκδ. ΑΝΙΚΟΥΛΑ
- Χριστοδουλάκης, Ν., Νεκτάριος, Μ., Θεοχάρης, Χ., Αξιόγλου, Χ., Κουρής, Π., Συμεωνίδης, Γ. (2018), Επανεκκίνηση της Ελληνικής Οικονομίας, διαΝΕΟσις.
- Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167/23-07-2013), «Φορολογία Εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις»
- Ν. 4174/2013 (ΦΕΚ Α' 170/26-07-2013), «Φορολογικές Διαδικασίες και άλλες διατάξεις»
- Καραγιώργος Θ., Φορολογική Πρακτική ,Εκδόσεις Αφοί Θ. Καραγιώργου, Θεσσαλονίκη 2017
- Φορολογία Εισοδήματος Ελλάδας-Κύπρου, Θ. Καραγιώργος και Μελίτα Χαρίτου, 2020, Εκδόσεις Νάματα

ΑΡΘΡΑ

- Fundamental Reform of Personal Income Tax 31 May 2006 OECD https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/fundamental-reform-of-personal-income-tax_9789264025783-en#page1
- Fundamental Reform of Corporate Income Tax 13 Nov 2007 OECD https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/fundamental-reform-of-corporate-income-tax_9789264038127-en#page1
- Η Φορολογία Εισοδήματος στην Ελλάδα-Συγκριτική ανάλυση και προτάσεις αναμόρφωσης, Απρίλιος 2018, IOBE –διαΝΕΟσις
- Η Φοροδιαφυγή Στην Ελλάδα αιτίες, έκταση και προτάσεις καταπολέμησής της», ERNST & YOUNG (EY), Ιούνιος 2016, https://www.dianeosis.org/2016/06/tax_evasion_in_greece/
- Η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση TAXHEAVEN, 12-03-2016,

<https://www.taxheaven.gr/news/28181/hforologia-eisodhmatos-fysikwn-proswpwn-sthn-eyrwpaiKh-enwsh>

- Worldwide Tax Guide, Edition 2021/2022 PKF International Limited
- Κύπρος Φορολογικές Πληροφορίες 2020 Deloitte
https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cy/Documents/tax/CY_Tax-Facts-2020GR_Noexp.pdf
- <https://static.eudoxus.gr/books/10/chapter-5410.pdf>
- https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2018/04/Presentation_Forologia_Eisodimatos_28_0418_Final.pdf
- Το Φορολογικό Πρόβλημα Της Ελλάδας 2018
<https://www.dianeosis.org/2018/04/to-forologiko-provlima-tis-elladas/>
- ΓεΣΥ και το Τμήμα Φορολογίας ως «Εισπράκτορας» Απρίλιος 2019
[https://www.mof.gov.cy/mof/TAX/taxdep.nsf/All/CB15F0D3F37E27D6C22585490027DC60/\\$file/FAQs%20%CE%93%CE%B5%CE%A3%CE%A5.pdf?OpenElement](https://www.mof.gov.cy/mof/TAX/taxdep.nsf/All/CB15F0D3F37E27D6C22585490027DC60/$file/FAQs%20%CE%93%CE%B5%CE%A3%CE%A5.pdf?OpenElement)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ

- <https://www.pkf.com/>
- <https://home.kpmg/gr/el/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online.html>
- <https://www.gov.gr/el/sdg/work-and-retirement/taxation/personal-income-taxes>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Romania>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Bulgaria>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Cyprus>
- https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/bulgaria/index_en.htm
- <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>
- https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/bulgaria/index_en.htm

- <https://www.mof.gov.cy/mof/tax/taxdep.nsf/All/F27BF90AF3990FD6C225857E002C04CF?OpenDocument>
- <https://www.mof.gov.cy/mof/tax/taxdep.nsf/All/5855D000E3A44418C225855A0024ECD6?OpenDocument>
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=1445/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=77/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=69/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=1561/1625090400
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=80/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=81/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=498/1625090400
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=880/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=882/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=695/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=211/1609455600#tax_revenueTitle1
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=217/1609455600#tax_revenueTitle1
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=225/1634538980

- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=839/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=5163/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=50/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=60/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=66/1625090400
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=63/1609455600
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=64/1609455600
- https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/bulgaria_el
- https://europa.eu/european-union/topics/taxation_el φορολογία ανά χώρα ΕΕ
- https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/index_en.htm
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=211/1609455600#tax_revenueTitle1
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/splSearchForm.html
- https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/splSearchForm.html
- Θεματολογικά Δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/80/%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%89%CF%84%CF%89%CE%BD->

[%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD](#)

- Tax competition in the European Union 1998 European Parliament https://www.europarl.europa.eu/workingpapers/econ/pdf/105_en.pdf
- <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/250460/nomos-4172-2013>
- <https://www.taxheaven.gr/news/28203/forologia-nomikwn-proswpwn-kai-merismatwn-sthn-eyrwpaikh-enwsh>
- <https://www.taxheaven.gr>
- <https://www.forin.gr>
- <https://www.taxheaven.gr/news/28203/forologia-nomikwn-proswpwn-kai-merismatwn-sthn-eyrwpaikh-enwsh>
- <https://euretirio.com/foros/>
- <https://www.taxexperts.gr/%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82-%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82/%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B5%CF%82>
- <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/tax-database/>
- <https://www.oecd-ilibrary.org/oecd/about>
- https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/fundamental-reform-of-personal-income-tax_9789264025783-en#page1
- https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/fundamental-reform-of-corporate-income-tax_9789264038127-en#page1
- <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/bulgaria>
- <https://tradingeconomics.com/bulgaria/social-security-rate>
- <https://www.doingbusiness.org>
- <https://tradingeconomics.com>

- <https://www.mof.gov.cy>
- [https://www.gesy.org.cy/sites/Sites?d=Desktop&locale=el GR&lookuhost=/el-gr/&lookuppage=hiofinancing](https://www.gesy.org.cy/sites/Sites?d=Desktop&locale=el_GR&lookuhost=/el-gr/&lookuppage=hiofinancing)